

संरक्षित शेती

(हरितगृह / शेडनेटगृह उभारणी, प्लॅस्टिक टनेल, हरितगृह / शेडनेटगृहातील लागवड साहित्य व मशागत)

हवामान बदलाचा राज्याच्या शेतीवर विपरीत परिणाम दिसून येत असून, भविष्यात देखील सदर परिणामांची व्याप्ती वाढणार असल्याचे राज्याच्या हवामान बदलाविषयक कृती आराखडयामध्ये नमूद केले आहे. मराठवाडा व विदर्भातील शेतकऱ्यांना गेल्या काही वर्षांपासून मोठ्या दुष्काळास सामोरे जावे लागत असून भू-गर्भातील पाणीसाठयावर व जमिनीच्या आरोग्यावर विपरीत परिणाम होत आहे. परिणामी शेतीमधील पिकांची उत्पादकता घटत आहे. तसेच पूर्णा नदीच्या खो-यातील भू-भाग हा निसर्गतःच क्षारपड असल्याने शेतीसाठी सिंचनास मर्यादा येत आहेत. या प्रतिकूल परिस्थितीमध्ये अल्पभू-धारक शेतकऱ्यांच्या उत्पादनावर विपरीत परिणाम होत असल्याचे दिसून येत आहे. हवामान बदलामुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीशी जुळवून घेण्यास शेतकऱ्यांना सक्षम करण्याच्या उद्देशाने महाराष्ट्र शासनाचा जागतिक बँकेच्या अर्थसहाय्याने नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प सुरु करण्यात आलेला आहे.

फलोत्पादन क्षेत्रात संरक्षित शेती पध्दतीचा अवलंब केल्याने फुलपिके व भाजीपाला पिकांचे अधिक उत्पादन, उत्पादकता व उच्च दर्जाचे उत्पादन मिळून शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नात वाढ होते. फुलपिके, भाजीपाला व रोपवाटीकांसाठी शेतकरी हरितगृह, प्लास्टिक टनेल, शेडनेटगृह इत्यादींचा वापर करतात. हरितगृह व शेडनेटगृहाच्या वापरामुळे फुले व भाजीपाला पिकांचे योग्य गुणवत्तेच्या मालाचे उत्पादन होत असून त्यापासून शेतकऱ्यांना कमी क्षेत्रामध्ये अधिक चांगले उत्पादन मिळत असल्यामुळे हरितगृह व शेडनेटगृह शेतकऱ्यांना हवामान बदलामुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीशी जुळवून घेण्यास मदत करतात.

योजनेचा उद्देश:

- I. नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पामध्ये समावेश करण्यात आलेल्या १५ जिल्ह्यातील निवडलेल्या गाव समूहातील अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकऱ्यांना हवामान बदलामुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीशी जुळवून घेण्यास सक्षम बनविणे.
- II. शेतकऱ्यांना उच्च दर्जाच्या व उच्च प्रतियेच्या निर्यातक्षम पिकांच्या लागवडीसाठी आर्थिक सहाय्य करणे.
- III. ग्रामीण भागातील युवकांना कृषि क्षेत्रात स्वयंरोजगार उपलब्ध करून देणे.
- IV. फलोत्पादन क्षेत्रात बिगर हंगामी पिके घेण्यासाठी व उच्च तंत्रज्ञानाचा वापर करण्यासाठी शेतकऱ्यांना प्रोत्साहन देणे.

लाभार्थी निवडीचे निकष

१. अल्प व अत्यल्प भू धारक शेतकरी (एकूण भू धारणा २.०० हे. पर्यंत) या घटकासाठी पात्र राहतील.
२. यापूर्वी शासनाच्या इतर योजनामधून या घटकाचा लाभ घेतलेला असल्यास एकत्रित लाभ ४० गुंट्याच्या मर्यादेत देता येईल.
३. ग्राम कृषि संजीवनी समितीची (VCRMC) मान्यता असलेल्या अत्यल्प व अल्प भूधारक शेतकऱ्यांमधील अनु. जाती, अनु. जमाती, महिला, दिव्यांग व सर्वसाधारण शेतकरी या प्राधान्यक्रमाने निवड करावी.

अंमलबजावणीतील विविध स्तरावरील जबाबदाऱ्या

लाभार्थी शेतकरी

१. इच्छुक शेतकऱ्यांनी प्रकल्पाच्या <https://dbt.mahapocra.gov.in> या संकेतस्थळावर किंवा DBT APP द्वारे नोंदणी करून ऑनलाईन अर्ज सादर करावा व आवश्यक कागदपत्रे अपलोड करावीत.
२. ग्राम कृषि संजीवनी समितीची (VCRMC) मान्यता असलेले अत्यल्प व अल्प भूधारक शेतकऱ्यांमधील अनु. जाती, अनु. जमाती, महिला, दिव्यांग व सर्वसाधारण शेतकरी या प्राधान्यक्रमाने निवड झालेल्या लाभार्थ्यांने राष्ट्रीय

काढणीपश्चात हाताळणी प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, जि. पुणे (NIPHT) येथे नियोजित प्रशिक्षण घेऊन त्या बाबतचे प्रमाणपत्र अनुदान मागणीकरणेपूर्वी प्राप्त करणे अनिवार्य राहिल.

३. अपवादात्मक परिस्थितीत पूर्व संमती प्राप्त शेतकरी स्वतः प्रशिक्षणास प्रदीर्घ आजारपण, वयोवृद्ध, अपंगत्व यासारख्या गंभीर कारणामुळे जाऊ शकत नसल्यास त्याने प्राधिकृत केल्यास इतर सक्षम व्यक्तीस प्रशिक्षणासाठी पाठविता येईल.
४. मार्गदर्शक सूचनेनुसार दिलेल्या आराखडयाप्रमाणे (Design) व तांत्रिक निकषाप्रमाणे BIS मानांकनाचे साहित्य वापरून अंदाजपत्रक तयार करून घेणे व त्यानुसार उभारणी करणे बंधनकारक राहिल. पूर्वसंमती पत्रामध्ये दिलेल्या मॉडेलनिहाय अनिवार्य साहित्य वापरणे बंधनकारक राहिल.
५. पूर्वसंमती दिलेल्या दिनांकापासून दोन महिन्यांच्या आत काम पूर्ण करावे.
६. उभारणी करणाऱ्या सेवा पुरवठादाराकडून मार्गदर्शक सूचनांमधील आराखडयानुसार व तांत्रिक निकषाप्रमाणे साहित्याचा वापर करून उभारणी केलेली असल्याबाबत प्रमाणपत्र घ्यावे व ऑनलाईन अपलोड करावे.
७. पायासाठी खड्डे खोदकाम झालेनंतर व उभारणी साहित्य प्रकल्प स्थळी पुरवठा झाल्यानंतर संबंधीत कृषि सहाय्यक/समूह सहाय्यक यांना कळविणे बंधनकारक राहिल.
८. प्रकल्प उभारणी/लागवड झाल्यानंतर ऑनलाईन अनुदान मागणी करून सेवा पुरवठादाराकडील मूळ बिले, प्रशिक्षण प्रमाणपत्राची छायांकीत प्रत शेतकऱ्यांने स्वतःची स्वाक्षरी करून साक्षांकीत करून संकेतस्थळावर अपलोड करावीत.
९. प्रकल्प स्थळी कायम स्वरूपी लोखंडी फलक लावून त्यावर “नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पाच्या अर्थसहाय्याने”असे नमूद करून शेतकऱ्याचे नाव, गाव, सर्वे नं., हरितगृह/शेडनेटगृहाचे आकारमान, योजना, वर्ष, एकुण खर्च रक्कम, अर्थसहाय्याची रक्कम इत्यादी तपशील नमूद करावा.

समूह सहाय्यक

१. इच्छुक लाभार्थीना नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पाच्या <https://dbt.mahapocra.gov.in> या संकेतस्थळावर किंवा DBT App द्वारे नोंदणी व अर्ज करण्यासाठी मार्गदर्शन व मदत करणे.
२. इच्छुक लाभार्थ्यांनी अपलोड केलेल्या कागदपत्रांची छानणी करताना शेतकऱ्यांचे ऑनलाईन अर्ज, शेतकऱ्यांच्या मालकी हक्काचा ७/१२ उतारा, ८-अ, आधार कार्डाची प्रत, यापूर्वी लाभ घेतलेला असल्यास प्रस्तावित क्षेत्र (प्रति लाभार्थी ४० गुंठयाच्या मर्यादेत आहे का?), संवर्ग प्रमाणपत्र (अ.जा.व अ.ज. शेतकऱ्यांसाठी) आहे काय, इत्यादी व इतर सर्व अनुषंगीक बाबी तपासाव्यात.
३. सर्व ऑनलाईन प्राप्त अर्ज ग्राम कृषि संजीवनी समितीसमोर मान्यतेसाठी सादर करणे व मंजूरी प्राप्त झालेनंतर तसा ठराव संकेतस्थळावर अपलोड करणे.
४. शेतकऱ्यांस योजनेच्या अटी व शर्ती तसेच हरितगृह/शेडनेटगृह याबाबतचे आराखडे व तांत्रिक निकष समजावून सांगणे.
५. हरितगृह/शेडनेटगृह यांची उभारणी झाल्यानंतर संबंधित उपविभागीय कृषि अधिकारी यांना उभारणी पश्चात अंतिम तपासणीसाठी अवगत करावे.
६. पात्र लाभार्थ्यांना पूर्वसंमती बाबत अवगत करणे.

कृषि सहाय्यक

१. अपलोड केलेल्या कागदपत्रांच्या छानणी आधारे पात्र अर्जाच्या नियोजित प्रकल्प स्थळाची तसेच ८-अ मध्ये नमूद सर्व गट/सर्वे नं. मध्ये पाहणी करून हरितगृह/शेडनेटगृह आहे/नाही याबाबत तपासणी संबंधीत कृषि सहाय्यक यांनी तपासणी सूचीनुसार करून प्रकल्प स्थळ हरितगृह/शेडनेट हाऊस उभारणीसाठी योग्य आहे किंवा नाही याबाबत ऑनलाईन स्थळ पाहणी अहवाल संकेतस्थळावर अपलोड करावा. तसेच हरितगृह/शेडनेटगृहाचे DBT app द्वारे भौगोलिक स्थानांकन (Geo tagging) करावे.

२. ८-अ मध्ये नमूद गट नं./सर्वे नं. मध्ये पाहणी करुन सदर गट नं./सर्वे नं. मध्ये हरितगृह/शेडनेटगृह आहे काय? असल्यास त्याचे क्षेत्र व शासकीय योजनेतून लाभ घेतला आहे काय? याबाबतचा तपशील नमूद करावा.
३. शेतकऱ्याने सादर केलेले अंदाजपत्रक हे मार्गदर्शक सूचनानुसार असल्याबाबत तपासून खात्री करावी.
४. लाभार्थी शेतकऱ्याने पायासाठीचे खोदकाम व उभारणी साहित्य प्रकल्प स्थळी पुरवठा झाल्याचे संबंधित कृषि सहाय्यक अथवा समूह सहाय्यक यांना कळविल्यानंतर संबंधित कृषि सहाय्यक प्रथम मोका तपासणी करावी.
५. लाभार्थीने काम पूर्ण झालेचे ऑनलाईन अवगत केल्यानंतर हरितगृह/शेडनेटगृहाच्या जागेचे शेतकरी/शेतकरी प्रतिनिधी व तपासणी अधिकारी यांचे समवेत नैऋत्य कोपरा स्थळाचे अक्षांश/रेखांशसह DBT app द्वारे भौगोलिक स्थानांकन (Geo tagging) करावे. मोका तपासणीच्या वेळेस सर्व नोंदी मापनपुस्तिकेत नोंद करणे. अनुदान मागणीसाठी देयके व आवश्यक कागदपत्रे प्रमाणित करुन संकेतस्थळावर अपलोड करावीत.

मंडल कृषि अधिकारी

१. पाया खोदकाम योग्य असल्याबाबत व उभारणी साहित्य मार्गदर्शक सूचनेत दिल्याप्रमाणे तांत्रिक दर्जाचे असल्याबाबत उभारणीपूर्व प्रथम मोका तपासणी करावी.
२. पाया खोदकामाच्या खड्ड्यांची व पुरवठा झालेल्या साहित्याची मापनपुस्तिकेत नोंद कृषि सहाय्यकाने घेतलेली नोंद बरोबर असल्याची खात्री करुन प्रमाणित करावे.

उपविभाग स्तर (लेखाधिकारी)

अनुदान प्रस्ताव व तपासणी अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर लेखाधिकारी उपविभाग स्तर यांनी अनुदान प्रस्ताव तपासून पडताळणी करुन पात्र प्रस्तावांना उप विभागीय कृषि अधिकारी यांचेकडे अनुदान अदायगीसाठी शिफारस करावी.

उपविभागीय कृषि अधिकारी

१. इच्छूक शेतकऱ्यांचे ऑनलाईन अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर कागदपत्रांची छानणी व स्थळ तपासणी अहवाल विचारात घेवून अर्जाच्या पात्र / अपात्रतेबाबत निर्णय घ्यावा. अपात्र असल्यास कारणे द्यावीत.
२. अर्ज सादर केलेल्या पात्र शेतकऱ्यांस ऑनलाईन पूर्वसंमती द्यावी.
३. शेतकऱ्यास ऑनलाईन पूर्वसंमती देतांना पूर्वसंमती पत्रासोबत ज्या मॉडेलचे हरितगृह/शेडनेटगृह उभारणी करावयाचे आहे त्या मॉडेलचा आराखडा (Design), त्या मॉडेलसाठीच्या अनिवार्य साहित्याची यादी व साहित्याचे तांत्रिक निकष (Specifications- General Specifications, Specifications Of GI Pipes, Specifications Of Other Items, Specifications Of Climate Control Equipments For CCPH models) इत्यादी बाबतची माहिती शेतकऱ्यास उपलब्ध करुन द्यावी.
४. उभारणी पश्चात अंतिम मोका तपासणी करावी व कृषि सहाय्यक यांनी केलेल्या मोजमापाच्या नोंदी खात्री करुन प्रमाणित कराव्यात. अंतिम मोका तपासणी अहवाल ऑनलाईन अपलोड करावा. हरितगृह/शेडनेटगृहाच्या जागेचे भौगोलिक स्थानांकन (Geo tagging) करावे. तपासणी अहवालावर लाभार्थीची स्वाक्षरी घ्यावी व त्याखाली नाव नमूद करावे. तपासणी अहवालात प्रत्यक्ष खर्च व मापदंडाच्या आधारे अनुदान रकमेबाबत स्पष्ट शिफारस करावी. अंतिम मोका तपासणी अहवाल व मापन पुस्तिकेसह सविस्तर अनुदान प्रस्ताव तयार करुन DBT प्रणालीद्वारे अनुदान अदायगी करण्यास मंजुरी द्यावी.
५. हरितगृह/शेडनेटगृहाची उभारणी विहित तांत्रिक निकषाप्रमाणे नसल्यास व अनुदान अदा केल्यास उपविभागीय कृषि अधिकारी जबाबदार राहतील.
६. कार्यक्षेत्रातील पूर्वसंमती प्राप्त उभारणी केलेल्या सर्व हरितगृह/शेडनेटगृहांची उभारणीपूर्वी व उभारणीपश्चात तपासणीच्या सनियंत्रणाची संपूर्ण जबाबदारी उपविभागीय कृषि अधिकारी यांची राहिल.

जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी

- जिल्हामध्ये उपविभाग स्तरावर लाभार्थी निवड व अनुदान अदायगी यासह सर्व कार्यवाही मार्गदर्शक सूचनेनुसार होत असलेबाबत वेळोवेळी पडताळणी करावी.
- उपविभाग स्तरावर झालेल्या कामांची किमान १०% तपासणी करावी व विहित नमुन्यातील पर्यवेक्षकीय तपासणी अहवाल सादर करावा.

सर्वसाधारण सूचना

- या योजनेअंतर्गत एका लाभार्थ्यास हरितगृह व शेडनेटगृहासाठी प्रत्येकी कमीतकमी ५०० चौ.मी. तर जास्तीत जास्त ४००० चौ.मी. क्षेत्र मर्यादेपर्यंत लाभ घेता येईल. यापुर्वी कोणत्याही शासकीय योजनेतर्गत (एन.एच.एम./एन.एच.बी./आत्मा/आर.के.व्ही.वाय./जलसुधार प्रकल्प/इतर) लाभ घेतला असल्यास सर्व योजना मिळून प्रति लाभार्थी जास्तीत जास्त ४००० चौ.मी. क्षेत्र मर्यादेपर्यंतच अनुदान लाभ देय आहे. त्यानुसार हरितगृह व शेडनेटगृह प्रकाराच्या प्रति लाभार्थी ४००० चौ.मी. क्षेत्र मर्यादेच्या अधिन राहून या पूर्वी लाभ घेतलेले क्षेत्र वगळून उर्वरित क्षेत्रासाठी या योजनेचा लाभ घेता येईल. तसेच याबाबी करिता इतर योजनेतून शासकीय अनुदान घेतले असल्याचे/नसल्याचे लाभार्थीने हमीपत्राद्वारे प्रमाणित करावे. कृषि सहाय्यकाने त्याची खात्री करावी. तसेच ही बाब कृषि सहाय्यकाने प्रकल्प मंजूरीसाठी सादर करताना उपविभागीय कृषि अधिकारी यांना अवगत करावी.
- या घटकासाठी निवड झालेल्या शेतकऱ्यांनी हरितगृह व शेडनेटगृह उभारणीच्या निकषाबाबत कृषि अधिकाऱ्यांकडून मार्गदर्शन/ सूचना घेऊन सदर काम करावयाचे आहे.
- हरितगृह किंवा शेडनेटगृह या बाबींचा लाभ घेऊ इच्छिणाऱ्या शेतकऱ्यांना याबाबतचे तांत्रिक प्रशिक्षण अनुदान अदायगी पूर्वी घेणे बंधनकारक राहिल. सदर प्रशिक्षणाची सोय राष्ट्रीय काढणीपश्चात तंत्रज्ञान प्रशिक्षण संस्था (NIPHT), तळेगाव दाभाडे, ता. वडगाव मावळ, जि. पुणे येथे आहे. सदर प्रशिक्षणासाठी आवश्यक शुल्काची पूर्ण रक्कम नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पामार्फत अदा करण्यात येईल. सदर प्रशिक्षण हे हरितगृह किंवा शेडनेटगृह बाबींचा लाभ घेणाऱ्या व पूर्व संमती प्राप्त शेतकऱ्यांसाठी आहे. तथापि अपवादात्मक परिस्थितीत पूर्व संमती प्राप्त शेतकरी स्वतः प्रशिक्षणास प्रदीर्घ आजारपण, वयोवृद्ध, अपंगत्व यासारख्या गंभीर कारणामुळे जाऊ शकत नसल्यास त्याने प्राधिकृत केल्यास इतर सक्षम व्यक्तीस प्रशिक्षणासाठी पाठविता येईल.
- पूर्व संमती प्राप्त शेतकऱ्यास शेडनेट उभारणी मार्गदर्शक सूचनेनुसार विहित कालावधीत करणे बंधनकारक राहिल. तदनंतर डी.बी.टी. द्वारे लाभ पूर्व संमती दिलेल्या लाभधारक शेतकऱ्याच्या आधार संलग्न बँक खात्यावर जमा करणेत येईल.
- हरितगृह व शेडनेटगृहाच्या उभारणीसाठी तसेच उच्च दर्जाचे लागवड साहित्य व निविष्टांसाठी अनुदानाचे स्वतंत्र मापदंड ठरविण्यात आले आहेत. शेतकऱ्याच्या गरजेप्रमाणे प्रस्ताव सादर करावेत.
- मार्गदर्शक सूचनांमध्ये नमूद केल्यानुसार हरितगृह व शेडनेटगृहाच्या प्रकारानुसार, आकारमानानुसार व निश्चित केलेल्या तांत्रिक निकषांनुसार उभारणीचा खर्च ग्राह्य धरण्यात येईल.
- पात्र लाभार्थी/शेतकऱ्यांना त्यांच्या पसंतीनुसार सेवा पुरवठादार निवडून हरितगृह व शेडनेटगृह बाबींचे काम करून घेण्याची मुभा राहणार आहे. परंतु याबाबींची उभारणी मार्गदर्शक सूचनेतील तांत्रिक निकष, आराखडे व दर्जाप्रमाणे करणे बंधनकारक असणार आहे.
- मार्गदर्शक सूचनेत नमूद असलेल्या मॉडेलनिहाय डिझाईनप्रमाणे व तांत्रिक निकषाप्रमाणे साहित्य वापरून सेवा पुरवठादाराने हरितगृह/शेडनेटगृह उभारणी केली असल्याबाबत शेतकऱ्याने स्वतः खात्री करावयाची आहे.
- पॉली फिल्मच्याबाबत आयातीत पॉली फिल्म वापरणार असल्यास अधिकृत आयातदार किंवा अधिकृत आयातदाराचे वितरक किंवा विक्रेता असल्याबाबत संबंधित आयातदाराचे प्रमाणपत्र, पॉली फिल्मबाबत उत्पादकाने/आयातदाराने प्रमाणित केलेले तांत्रिक माहितीचे विवरण पत्र (Technical Data Sheet), पॉली फिल्मचा दर्जा व गुणधर्माबाबतचे प्रमाणपत्र याबाबत शेतकऱ्याने स्वतः खात्री करावयाची आहे.

हरितगृह/शेडनेटगृहाचे बिल व बिलींग

१. सेवा पुवरठादारास लाभार्थी शेतक-यांना जीएसटी नोंदणी क्रमांक असलेले बिल द्यावे लागेल. त्यामध्ये टॅक्सचा स्वतंत्रपणे उल्लेख करावा. या बिलांमध्ये पाईपचे तांत्रिक मापदंड (जाडी, वजन), BIS क्रमांक व बँच नंबर तसेच पॉलीथीनचे/शेडनेटचे तांत्रिक गुणधर्म, इ. गोष्टीचा समावेश असावा.
२. G.I. पाईप, पॉलीथीन, शेडनेट, इन्सेक्टनेट इ. व इतर घटकांची वॉरन्टी ही उभारणी करणाऱ्या एजन्सीची राहिल.

हरितगृह/शेडनेटगृहाची कामे गुणवत्तापूर्ण होण्याच्या दृष्टीने अवलंब करावयाची कार्यपध्दती

संरक्षित शेती घटकांचा लाभ घेवू इच्छिणारे शेतकरी मार्गदर्शक सूचनेत दिलेल्या तांत्रिक निकषाप्रमाणे साहित्य वापरून हरितगृह/शेडनेटगृहांची उभारणी करतील याची खात्री अनुदान/अर्थसहाय्य अदा करणेपूर्वी क्षेत्रीय स्तरावर होणे आवश्यक आहे.

उभारणीपूर्व (साहित्य पुरवठा झाल्यानंतर) प्रथम मोका तपासणी वेळी विचारात घ्यावयाचे मुद्दे

- ✓ पुरवठा करण्यात आलेले साहित्य तांत्रिक निकषांमध्ये नमूद केलेल्या तक्त्यांमध्ये दर्शविल्याप्रमाणे आहे किंवा कसे?
- ✓ वापरण्यात येणारे विविध आकाराचे GI पाईप यांचे प्रति मिटर वजन व जाडी मार्गदर्शक सूचनेत नमूद केले प्रमाणे आहे किंवा कसे?
- ✓ हरितगृह/शेडनेटगृह उभारणीची जागा व दिशा विचारात घेऊन प्रमाणित आराखडाप्रमाणे उभारणी नियोजन आहे किंवा कसे?
- ✓ हरितगृह/शेडनेटगृहाच्या पायासाठी घेण्यात येणारे खड्डे योग्य आकारमानाचे असणे, पाया पक्का होण्यासाठी योग्य प्रमाणाच्या काँक्रीट मिश्रणाने भरणे याबाबीकडे शेतकऱ्यांने विशेष लक्ष देणे बाबत मंडळ कृषि अधिकारी यांनी लाभार्थी शेतकऱ्यांस मार्गदर्शन करून हरितगृहाचे आयुष्यमान व पक्क्या उभारणीकरिता सदर बाब महत्वाची आहे हे शेतकऱ्यांचे निदर्शनास आणावे.
- ✓ उभारणी पूर्व प्रथम तपासणी अहवाल ऑनलाईन अपलोड करण्यात यावा.

उभारणी पश्चात अंतिम मोका तपासणी

- ✓ ही तपासणी उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी ऑनलाईन करावी.
- ✓ हरितगृह/शेडनेटगृहाचे मोजमाप घेवून प्रत्यक्ष क्षेत्रफळ काढावे.
- ✓ उपविभागीय कृषि अधिकार्यांनी मोका तपासणी करताना हरितगृह/शेडनेटगृहातील सर्व सुविधा/उपकरणे चालू स्थितीत व मापदंडाप्रमाणे असल्याची खात्री करावी. तसेच मार्गदर्शक सूचनेतील तांत्रिक निकष व आराखड्याप्रमाणे उभारणी झाल्याबाबत खात्री करून तपासणी अहवाल तयार करावा. वापरण्यात आलेले साहित्य मार्गदर्शक सूचनेत मॉडेलनिहाय अनिवार्य साहित्याच्या यादीमध्ये नमूद केले प्रमाणे व विहित तांत्रिक निकष या प्रमाणे आहे किंवा कसे? तद्वतच उभारणी करणाऱ्या वितरक/पुरवठादाराकडून मार्गदर्शक सूचनांमधील तांत्रिक निकषांप्रमाणे उभारणी केली असल्याबाबतचे लेखी प्रमाणपत्र घ्यावे.
- ✓ आकारमान व प्रकारानुसार तसेच निर्धारित केलेल्या खर्च मापदंडा प्रमाणे अनुदान रक्कम परिगणित करावी.

उपघटकनिहाय सविस्तर मार्गदर्शक सूचना

अ. हरितगृह उभारणी

हरितगृहाचा उपयोग प्रामुख्याने हंगामी व बिगरहंगामी पिके घेण्यासाठी, उच्च प्रतीच्या फुलांच्या उत्पादनासाठी व उती संवर्धनाद्वारे तयार केलेल्या रोपांची वाढ करणे व रोपवाटीका तयार करण्यासाठी करण्यात येतो.

हरितगृहाचे प्रकार:

१) वातावरण नियंत्रित हरितगृह (Climate Control Polyhouse):- या प्रकारच्या हरितगृहामध्ये तापमान व आर्द्रता सूक्ष्म सिंचन तंत्र वापरून नियंत्रित केली जाते. यामध्ये मिनी/मायक्रो स्पिंकलर किंवा फॉगर्सचा वापर पिकांच्या आवश्यकतेप्रमाणे केला जातो. या प्रकारच्या हरितगृहासाठी वायूवीजन पंखे (Exhaust fan), सेल्यूलोजचे पडदे (पॅड), आवश्यक आहेत. फॅन, पॅड व सूक्ष्म सिंचनासाठी विजेची गरज असते. तसेच पडद्यावर पाणी पडण्यासाठी विद्युत पंप तसेच नळ जोडणी असणे आवश्यक आहे.

अशा प्रकारची हरितगृहे उभारताना पुढील बाबींचा समावेश त्यामध्ये असणे क्रमःप्राप्त आहे. पुढील बाबींचा समावेश असल्याशिवाय उच्च तंत्रज्ञानावर आधारित (वातावरण नियंत्रित) हरितगृह पूर्ण होणार नाही.

- १) हरितगृह हे पूर्णपणे बंद असावे. त्यास कोणत्याही प्रकारचे कोणत्याच दिशेने वायूविजन असणार नाही. अशा हरितगृहास बाजूचे कर्टन असणार नाहीत अथवा वरील बाजूस व्हेंट असणार नाही.
- २) हरितगृहामध्ये वापरावयाच्या पंख्याची हवा बाहेर फेकण्याची क्षमता २७००० घनफुट प्रती मिनिट असणे आवश्यक आहे व त्याचा वेग २४००० रिव्होल्यूशन प्रति मिनिट असा असणे आवश्यक आहे. वायूविजन पंख्यांच्या पात्याची रुंदी १ फुट व लांबी ३ फुट असणे आवश्यक आहे.
- ३) सेल्यूलोजच्या पडद्यावर सतत पाणी पडून दुसऱ्या बाजूस वायूविजन पंख्याद्वारे आतील गरम हवा बाहेर फेकली जाईल आणि आतील तपमान व आर्द्रता योग्य प्रमाणात ठेवली जाईल. हे प्रमाण कायमस्वरूपी योग्य राखण्यासाठी १००८ चौ.मी. क्षेत्रामध्ये तपमान व आर्द्रता सेन्सरच्या क्षमतेनुसार किंवा ५ सेन्सर असावेत, जेणेकरून तपमान वाढले किंवा आर्द्रता कमी झाली की ताबडतोब सेल्यूलोज पडद्यावर पाणी पडण्यास सुरुवात होईल व वायूविजन पंखे सुरु होतील. या दोन्हीही घटना एकाच वेळी घडणे आवश्यक आहे.
- ४) ज्या वनस्पतींना कमी सुर्यप्रकाशाची आवश्यकता असते अशा वनस्पती अशा हरितगृहामध्ये लागवड केलेल्या असल्यास व त्यास शेडनेट लावलेली असल्यास त्या ऐवजी थर्मल स्क्रीन लावून त्याचे देखील ऑटोमेशन करणे आवश्यक आहे.
- ५) वरील संपुर्ण यंत्रणा सतत कार्यरत राहण्यासाठी लाभार्थ्याकडे जनरेटर असणे आवश्यक आहे. ठिबक सिंचन व फवारणी संच यांचा विचार करता जनरेटरची क्षमता ५ ते ७.५ केव्हीए असणे आवश्यक आहे.
या घटकांतर्गत अर्थसहाय्य उपलब्ध करून देताना वरीलप्रमाणे सुविधा कायमस्वरूपी उपलब्ध असल्याशिवाय व त्याची खात्री पटल्याशिवाय अर्थसहाय्य देण्यात येवू नये.

२) नैसर्गिक वायूविजन हरितगृह (Open Vent Polyhouse):- या प्रकारचे हरितगृह नैसर्गिक वायूविजनावर आधारित असून या आधारे पिकांच्या आवश्यकतेप्रमाणे तापमान, आर्द्रता व कार्बनडाय-ऑक्साईड वायूचे प्रमाण राखता येते. यामध्ये किटक व जिवाणूंचा प्रवेश टाळण्यासाठी प्लॅस्टीकची जाळी वापरण्यात येते.

• वायूविजन

हरितगृहाच्या वायूविजनसाठी ठेवलेली उंचीवरील झडप ही उत्तर किंवा पूर्व दिशेस उघडणारी असावी, म्हणजे हरितगृहाचे तापमान कमी राखण्यास मदत होते. वायूविजन म्हणजे हरितगृहातील गरम हवा बाहेर काढणे व हरितगृहातील तापमान, आर्द्रता, कार्बनवायु व पिकाभोवतालची खेळती हवा नियंत्रित ठेवणे होय. हरितगृहाच्या वायूविजनसाठी एकूण पृष्ठ क्षेत्रापैकी ४० टक्के पृष्ठ क्षेत्र थंड हवा आत घेण्यासाठी व आतील हवा बाहेर काढण्यासाठी

उघडे ठेवण्याची सोय असावी. हरितगृहातील तापमान नियंत्रणासाठी अतिसूक्ष्म फवारा संयंत्र, फॉर्गींग सिस्टिम असणे आवश्यक आहे. पिकाच्या गरजेनुसार छताला ५० टक्के व बाजूला ३५ टक्के पांढऱ्या रंगाची यु.व्ही. स्टॅबीलाईज्ड शेडनेट असावी.

• हरितगृहासाठी जागेची निवड.

हरितगृहासाठी जागेची निवड करताना संबंधीत मंडळ कृषि अधिकारी यांनी खालीलप्रमाणे शेतकऱ्यास मार्गदर्शन करावे व त्यानुसारच जागेची निवड करावी.

- १) जमिन चांगला निचरा होणारी असावी. उंच सखल जमीन असल्यास निवड केलेल्या जागेचे सपाटीकरण करावे.
- २) मोठ्या वृक्षाच्या सावलीत किंवा इमारतीच्या सावलीत किंवा इमारतीच्या अडोशाची जागा निवडू नये.
- ३) भरपूर सूर्यप्रकाश ज्या ठिकाणी हरितगृहास मिळू शकेल अशी जागा निवडावी.
- ४) पाणी पुरवठ्याच्या सुविधा जवळपास असणे आवश्यक आहे. पाण्याचा सामू (P^H) ६.० ते ७.५ च्या दरम्यान व क्षारतेचे प्रमाण जास्तीत जास्त ०.१ ते ०.३ mmhos/cm इतके असणे अपेक्षित आहे.
- ५) निवड केलेल्या जमिनीचा सामू जर ७.५ पेक्षा जास्त असेल व क्षारतेचे प्रमाण ०.५ mmhos/cm पेक्षा जास्त असेल व जमीन लाल रंगाची वालुकामय, पाण्याचा निचरा होणारी नसेल तसेच काळी चिकन पाण्याचा निचरा न होणारी क्षारयुक्त असेल तर बाहेरून लाल रंगाची पाण्याचा निचरा होणारी वालुकामय माती वाफे करण्यासाठी वापरणे गरजेचे आहे.
- ६) काळी निचरा न होणारी जमीन असेल तर दोन इंच जाडीचा वाळूचा थर देऊन त्यावर वाफे करावेत व हरितगृहाभोवती दीड फूट बाय दीड फूट आकाराचा चर काढावा जेणेकरून पाण्याचा योग्य निचरा होईल.
- ७) हरितगृहासाठी अखंड व सतत विद्युत पुरवठ्याची सुविधा आवश्यक आहे.
- ८) पाणथळ जागा हरितगृहासाठी वापरू नये.
- ९) हरितगृहापासून ३० मीटर अंतरावर पश्चिम व दक्षिण बाजूस वारारोधक झाडे लावावीत. त्यामध्ये शक्यतो सिल्वर ओक, अशोका, सुरु, इ. झाडांचा समावेश असावा. साग, निलगिरी, सूबाभूळ ही झाडे लावू नयेत, कारण त्या झाडांवर बऱ्याच कीड व रोगाच्या अवस्था पूर्ण होत असतात.

• हरितगृहाची दिशा ठरविताना दोन बाबी विचारात घ्याव्यात.

- १) हरितगृहात वाढणाऱ्या पिकास पुरेसा सूर्यप्रकाश मिळावा.
 - २) वाहणाऱ्या वाऱ्यापासून हरितगृहास धोका नसावा.
- वरील दोन्ही बाबींचा विचार करून हरितगृहाची दिशा शक्यतो दक्षिण-उत्तर ठेवावी, त्यामूळे वरील झडप (व्हेन्ट) पूर्ण दिशेस येईल.

• हरितगृह उभारणीसाठी लक्षात ठेवावयाच्या तांत्रिक बाबी

१. खांबासाठी पक्का पाया घेतलेला असावा. खड्ड्याचा आकार १.५ X १.५ X २ फुट असावा. त्यात मधोमध फाऊंडेशन पाईप बसवून त्यास होल्डफास्ट बार टाकून काँक्रीट भरावे. काँक्रीट भरताना सिमेंट, वाळू व खडीचे प्रमाण १:४:८ याप्रमाणे घ्यावे.
२. छताला ठेवण्यात येणारे व्हेन्ट ०.८ ते १.० मीटर उंचीचे असावे व व्हेन्टची दिशा पूर्व किंवा उत्तर असावी.
३. हरितगृहाच्या एका कंपार्टमेंटची रुंदी ८ मीटरपेक्षा जास्त नसावी.
४. दोन कंपार्टमेंटमधील छताच्या पॉलीथीन फिल्मवरील पावसाचे पाणी वाहून नेण्यासाठी जी.आय. पत्र्याचे किंवा प्लास्टिकचे गटर असावे.
५. छतासाठी लागणारी फिल्म अल्ट्राव्हायोलेट स्टॅबिलाईज्ड प्लॅस्टिकची असावी व त्याची जाडी २०० मायक्रॉन असावी. फिल्म वापरताना तांत्रिक निकष IS-15827:2009 मानांकनाप्रमाणे असावेत. साधारणपणे १ किलो फिल्ममध्ये ५.३ चौ.मी.

क्षेत्र आच्छादता येते. फिल्मची पारदर्शकता उच्च दर्जाची (८० ते ८५ टक्के) असावी. एखाद्या लाभार्थ्याने फिल्म आयात करून लावली तर त्यास मंजूर मापदंडानुसार अनुदान देय राहिल.

६. पॉलीथीन फिल्मची फिटिंग अॅल्युमिनीअम चॅनल पट्टीमध्ये जी.आय. स्प्रिंगच्या सहाय्याने करावी.
७. चारही बाजूने वायुविजनासाठी ३ मीटर उंचीची जागा ठेवावी व ती रात्रीच्यावेळी कर्टनच्या सहाय्याने बंद करण्याची सोय ठेवावी.
८. हरितगृह उभारणीसाठी वापरण्यात येणा-या साहित्यापैकी ज्या साहित्यांचे आयएसआय/बीआयएस मानके (Standards) निश्चित करण्यात आलेली आहेत ते साहित्य खालील मानकाप्रमाणे असणे आवश्यक आहे.
९. हरितगृहांची उंची कोकण, मराठवाडा व प. महाराष्ट्राकरिता ६ मी. आणि खानदेश व विदर्भाकरिता ६.५० मी. करण्यात यावी.
१०. हरितगृहांचे फाउंडेशन पाईपची/साईज- ६० एम.एम. व कॉलमची एकच साईज-७६ एम.एम. ठेवण्यात यावी.
११. जी.आय. पाईपचे तांत्रिक निकष व इतर साहित्यांचे व बाबींचे तांत्रिक निकष सोबत तक्ता क्र. १ ते ६ प्रमाणे.
१२. नैसर्गिक वायुविजन व उच्च तंत्रज्ञानावर आधारित हरितगृहासाठी ऐच्छिक साहित्याचा तपशील सोबत तक्ता क्र. ७ मध्ये दिलेला आहे.
१३. सुक्ष्मसिंचन हरितगृह व शेडनेटगृहातील सुक्ष्मसिंचनासाठी लागणाऱ्या साहित्याचा तपशील कंट्रोल हेड फोर इरिगेशन या मथळ्याखाली तसेच सुक्ष्म सिंचन व फॉगिंग सिस्टीम यांचे तांत्रिक निकष सोबत तक्ता क्र. ८.१ ते १२ प्रमाणे.
१४. हरितगृहाच्या प्रकारानुसार व आकारानुसार विविध मॉडेल्स निश्चित करण्यात आलेले आहेत. सदर मॉडेलनिहाय वापरावयाच्या अनिवार्य साहित्याचा तपशील तक्ता क्र. १३.१ ते १३.५ व तक्ता क्र. १४.१ ते १४.४ मध्ये व मॉडेलनिहाय आराखडे (Designs) क्र. १.१ ते १.९ व २.१ ते २.८ मध्ये दिलेले आहेत.

• ऐच्छिक साहित्याची यादी-

हरितगृहाच्या/शेडनेटगृहाच्या प्रकारानुसार व आकारमानानुसार आवश्यक (अनिवार्य) साहित्याचा तपशील तक्ता क्र. ८.१ ते ८.५, ९.१ ते ९.४, १०.१ ते १०.४, १३.१ ते १३.५, १४.१ ते १४.४, २०.१ ते २०.७, २१.१ ते २१.७, २२.१ ते २२.४, २३.१ ते २३.५ या तक्त्यांमध्ये दिलेला आहे. या व्यतिरिक्त तक्ता क्र. ७ मध्ये दिलेल्या तपशीलाप्रमाणे ऐच्छिक साहित्याचा लाभार्थी वापर करू शकतील. तथापि अनिवार्य साहित्यावर केलेल्या खर्चासह सदर ऐच्छिक साहित्यावर केलेला खर्च प्रकारानुसार व आकारमानानुसार निश्चित केलेल्या आर्थिक मापदंडाच्या मर्यादेत अनुदानासाठी पात्र राहिल. लाभार्थीने सदरच्या ऐच्छिक साहित्यावर खर्च केला नसल्यास त्यावर अनुदान देय होणार नाही. यासाठी लाभार्थीने ऐच्छिक बाबींवर खर्च केल्याची खात्री संबंधित तपासणी अधिकाऱ्याने करावी.

- **इन्सेक्टनेट** - IS16513:2016 या BIS मानकाप्रमाणे असावी. UV stabilized, ३६ मेश (९०जीएसएम), ४० मेश (१०५ जीएसएम), ५० मेश (१२५ जीएसएम) पांढरा रंग कर्टनच्या पाठीमागे.
- **अल्युमिनियम प्रोफाईल** - २००-२२० ग्रॅम/मी.
- **लॉकिंग स्प्रिंग** - २.३ मि.मि. जाडी दोन्ही बाजूने पावडर कोटेड, झिंक कोटेड, प्लाॅस्टिक कोटेड.
- हरितगृह/शेडनेटगृह या मध्ये स्टील वायर रोप वापरल्यास तो BIS मानकाप्रमाणे असावा.
- **पॉलीथीन** - UV STABILIZED 350 NM, डिफ्युझ्ड, २०० मायक्रॉन जाडी, मल्टीलेयर (कमीत कमी ३ थर). IS-15827:2009. सदर BIS मानकाप्रमाणे खालील प्रकारच्या व गुणधर्माच्या फील्म गरजेप्रमाणे वापरता येतील.

CHARACTERISTICS AND USE OF DIFFERENT TYPES OF PLASTIC FILM

S.no (1)	Type (2)	Characteristics (3)	Use (4)
I)	Normal plastics	A) Good transparency B) Low green house effect	Forcing and semi-forcing crops
II)	Thermic clear plastics	A) Good transparency B) High ir effectiveness.	As normal film, when greater IR effectiveness is desired.
III)	Thermic diffusing plastics	A) Diffusing light B) High ir effectiveness	As normal film, when greater IR effectiveness and diffusing light is desired.

हरितगृह उभारणीसाठी निश्चित केलेले खर्चाचे मापदंड (Cost Norms)

हरितगृहाच्या नैसर्गिक वायुविजन (Open Vent Poly House) व वातावरण नियंत्रित (Climate Control Poly House) प्रकाराच्या हरितगृहाच्या उभारणीसाठी आकारमानानुसार व विविध मॉडेल्सनुसार प्रति चौ.मी. क्षेत्रासाठी येणाऱ्या खर्चाचे महत्तम मापदंड खालीलप्रमाणे आहेत. या महत्तम मापदंडाप्रमाणे आलेला खर्च किंवा प्रत्यक्ष लाभार्थीने केलेला खर्च (बिलानुसार) यापैकी जो कमी असेल त्या खर्चाच्या ५० टक्के अनुदान देय राहिल.

हरितगृह

बाब	मॉडेलचा प्रकार	एकूण क्षेत्र (चौ.मी.)	मॉडेलनुसार हरितगृहाचा आकार (रुंदी X लांबी) (मी.)	प्रति चौ.मी. महत्तम मापदंड (रु.)	
				सर्व साधारण क्षेत्र	अधिसूचित डोंगराळ क्षेत्र
हरितगृह (OVPH)	OVPH-500	५६०	२० X २८	९३५	१०७५
		५६०	२८ X २०	९३५	१०७५
	OVPH-1000	१००८	२८ X ३६	९३५	१०७५
		१००८	३६ X २८	९३५	१०७५
	OVPH-2000	२०१६	३६ X ५६	८९०	१०२४
		२०८०	५२ X ४०	८९०	१०२४
	OVPH-3000	३१२०	५२ X ६०	८४४	९७१
		३१२०	६० X ५२	८४४	९७१
	OVPH-4000	४०८०	६० X ६८	८४४	९७१
		४०००	१०० X ४०	८४४	९७१
हरितगृह (CCPH)	CCPH -1000	१००८	२८ X ३६	१४६५	१६८५
		१००८	३६ X २८	१४६५	१६८५
	CCPH -2000	२०१६	३६ X ५६	१४२०	१६३३
		२०८०	५२ X ४०	१४२०	१६३३
	CCPH -3000	३१२०	५२ X ६०	१४००	१६१०
		३१२०	६० X ५२	१४००	१६१०
	CCPH -4000	४०८०	६८ X ६०	१४००	१६१०
		४०००	१०० X ४०	१४००	१६१०

• **अनुदान मर्यादा :**

- १) वरीलप्रमाणे नैसर्गिक वायूविजन प्रकाराच्या हरितगृहासाठी (OVPH) कमीतकमी ५०० चौ.मी. तर जास्तीत जास्त ४००० चौ.मी. क्षेत्र मर्यादेपर्यंत महत्तम मापदंडानुसार येणाऱ्या खर्चाच्या ५० टक्के अथवा प्रत्यक्ष खर्चाच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान सर्व प्रकारच्या लाभार्थींना देय राहिल.
- २) वातावरण नियंत्रित प्रकारच्या हरितगृहासाठी (CCPH) कमीतकमी १००० चौ.मी. तर जास्तीत जास्त ४००० चौ.मी. क्षेत्र मर्यादेपर्यंत महत्तम मापदंडानुसार येणाऱ्या खर्चाच्या ५० टक्के अथवा प्रत्यक्ष खर्चाच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान सर्व प्रकारच्या लाभार्थींना देय राहिल.

ब) शेडनेट उभारणी

शेडनेटगृहाचा उपयोग प्रामुख्याने हंगामी व बिगर हंगामी पिके घेण्यासाठी, उच्च मुल्यांकित भाजीपाला पिके व फुलांच्या उत्पादनासाठी करण्यात येतो. शेडनेटगृहामध्ये तापमान, आर्द्रता व कार्बनडाय ऑक्साईडच्या प्रमाणावर काही प्रमाणात नियंत्रण ठेवता येते.

शेडनेट दोन प्रकारामध्ये उपलब्ध आहेत.

अ. टेप नेट पासून निर्मित शेडनेट- IS16008 (Part1):2016 या BIS मानकाप्रमाणे असावी. UV stabilized, ५० टक्के (१०० जीएसएम), ७५ टक्के (१२० जीएसएम) व ९० टक्के (१४० जीएसएम).

ब. मोनो फिलामेंट पासून निर्मित शेडनेट - IS16008 (Part 2):2016 या BIS मानकाप्रमाणे असावी. UV stabilized, ३५ टक्के (९५ जीएसएम), ५० टक्के (१२५ जीएसएम) व ७५ टक्के (३१० जीएसएम) व ९० टक्के (४६० जीएसएम). जीएसएम म्हणजे - Grams Per Square Meter

- **इन्सेक्टनेट -** IS16513:2016 या BIS मानकाप्रमाणे असावी. UV stabilized, ३६ मेश (९०जीएसएम), ४० मेश (१०५ जीएसएम), ५० मेश (१२५ जीएसएम) पांढरा रंग कर्टनच्या पाठीमागे.
- **अल्युमिनियम प्रोफाईल -** २००-२२० ग्रॅम/मी.
- **लॉकिंग स्ट्रिंग -** २.३ मि.मि. जाडी दोन्ही बाजूने पावडर कोटेड, झिंक कोटेड, प्लॉस्टिक कोटेड.
- हरितगृह/शेडनेटगृह या मध्ये स्टील वायर रोप वापरल्यास तो BIS मानकाप्रमाणे असावा.

शेडनेटगृहासाठी जागेची निवड

शेडनेटगृहाच्या जागेची निवड करताना खालीलप्रमाणे निकष अवलंबण्यात यावेत.

१. जमिन चांगला निचरा होणारी असावी. उंच सखल जमीन असल्यास निवड केलेल्या जागेचे सपाटीकरण करावे.
२. मोठ्या वृक्षाच्या सावलीत किंवा इमारतीच्या सावलीत किंवा इमारतीच्या आडोशाची जागा निवडण्यात येऊ नये.
३. भरपूर सूर्यप्रकाश मिळेल अशी जागा निवडावी.
४. पाणी पुरवठ्याची सुविधा जवळपास असणे आवश्यक आहे.
५. पाण्याचा सामु ६ ते ७.५ च्या दरम्यान असेल व क्षारतेचे प्रमाण जास्तीत जास्त ०.१ ते ०.३ मीली. मोहोज (mmhos/cm) इतके असणे अपेक्षित आहे.
६. जमीन पाण्याचा निचरा होणारी नसेल किंवा क्षारयुक्त असेल तर पाण्याचा निचरा होणारी वालुकामय माती वापरून गादी वाफे तयार करावेत.
७. जमीन निचरा होणारी नसेल तर शेडनेटगृह भोवती लहान चर काढावा जेणेकरून पाण्याचा निचरा होईल.
८. शेडनेटगृहासाठी अखंड विद्युत पुरवठ्याची सुविधा असणे गरजेचे आहे.
९. पाणथळ जागा शेडनेट हाऊससाठी निवडू नये.

शेडनेटगृह उभारणीसाठी निश्चित केलेले खर्चाचे मापदंड (Cost Norms)

बाब	मॉडेलचा प्रकार	एकूण क्षेत्र (चौ.मी.)	मॉडेलनुसार शेडनेटहाऊस आकार (रुंदी X लांबी) (मी.)
शेडनेट हाऊस (ROUND TYPE) ५ मी. उंची	RTSNH5M-500	५०४	१८ X २८
	RTSNH5M-1000	१००८	३६ X २८
	RTSNH5M-2000	२०१६	३६ X ५६
			४२ X ४८
	RTSNH5M-3000	३०२४	४२ X ७२
			४८ X ६४
			५४ X ५६
	RTSNH5M-4000	४०३२	४८ X ८४
			६० X ६८
			७२ X ५६
७८ X ५२			
शेडनेट हाऊस (ROUND TYPE) ४ मी. उंची	RTSNH4M-500	५०४	१८ X २८
	RTSNH4M-1000	१००८	३६ X २८
	RTSNH4M-2000	२०१६	३६ X ५६
			४२ X ४८
	RTSNH4M-3000	३०२४	४२ X ७२
			४८ X ६४
			५४ X ५६
	RTSNH4M-4000	४०३२	४८ X ८४
			६० X ६८
			७२ X ५६
७८ X ५२			
शेडनेट हाऊस (FLAT TYPE) ४ मी. उंची	FTSNH4M-1000	१०४०	२० X ५२
		१०८८	३२ X ३४
	FTSNH4M-2000	२०४८	३२ X ६४
		२०२४	४४ X ४६
	FTSNH4M-3000	३०१६	५२ X ५८
		३०४०	४० X ७६
FTSNH4M-4000	४०००	४० X १००	
	४०९६	६४ X ६४	
शेडनेट हाऊस (FLAT TYPE) ३.२५ मी. उंची	FTSNH3.25 M-1000	१०१२	२२ X ४६
	FTSNH3.25M -2000	२०८०	४० X ५२
	FTSNH3000	३०१६	५२ X ५८
		३०४०	४० X ७६
	FTSNH3.25M -4000	४०००	४० X १००
		४०९६	६४ X ६४
		४०४८	४६ X ८८
	४०६०	५८ X ७०	

राउंड टाईप (Round Type), व फ्लॅट टाईप (Flat Type) प्रकाराच्या शेडनेटगृहाच्या उभारणीसाठी मंजूर महत्तम मापदंड सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी रुपये ७१०/- प्रति चौ.मी. व डोंगराळ क्षेत्रासाठी रुपये ८१६/- प्रति चौ.मी. आहे. आकारमानानुसार व विविध मॉडेल्सनुसार प्रति चौ.मी. क्षेत्रासाठी बिलाप्रमाणे प्रत्यक्ष येणाऱ्या खर्चाच्या ५० टक्के रक्कम किंवा उपरोक्त महत्तम मापदंडाप्रमाणे येणाऱ्या खर्चाच्या ५० टक्के रक्कम यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय आहे.

शेडनेटगृह मंजूर मॉडेल्स

• अनुदान मर्यादा :

- वरीलप्रमाणे राउंड टाईप (Round Type) प्रकाराच्या शेडनेटगृहासाठी कमीत कमी ५०० चौ.मी. तर जास्तीत जास्त ४००० चौ.मी. क्षेत्र मर्यादेपर्यंत मंजूर मापदंडानुसार येणाऱ्या खर्चाच्या ५० टक्के अथवा प्रत्यक्ष खर्चाच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान सर्व प्रकारच्या लाभार्थींना देय राहिल.
- फ्लॅट टाईप (Flat Type) प्रकाराच्या शेडनेटगृहासाठी कमीत कमी १००० चौ.मी. तर जास्तीत जास्त ४००० चौ.मी. क्षेत्र मर्यादेपर्यंत मंजूर मापदंडानुसार येणाऱ्या खर्चाच्या ५० टक्के अथवा प्रत्यक्ष खर्चाच्या ५० टक्के यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान सर्व प्रकारच्या लाभार्थींना देय राहिल.

शेडनेटगृह उभारणीसाठी तांत्रिक निकष

- खांबासाठी पक्का पाया घेतलेला असावा. खड्ड्याचा आकार १ X १ X २ फुट असावा. त्यात मधोमध जी. आय. चा फाऊंडेशन पाईप बसवून त्यास होल्ड फास्ट बार टाकून १:४:८ प्रमाणात सिमेंट, वाळू, खडी घेऊन तयार केलेले सिमेंट काँक्रीट भरावे. खड्ड्याचा आकार साधारणतः खालीलप्रमाणे असावा.
- शेडनेटगृहाचे विविध मॉडेल व आकारमानानुसार प्रामुख्याने राउंड टाईप (Round Type) RTSNH व फ्लॅट टाईप (Flat Type) FTSNH प्रकार आहेत. राउंड टाईपसाठी आराखड्याप्रमाणे बाजूची उंची व मध्यभागाची उंची ठेवण्यात यावी. शेडनेटगृहासाठी आवश्यकतेनुसार ५० किंवा ७५ टक्के शेडींगची शेडनेट वापरण्यात यावी. शेडनेटचे फिटींग ॲल्युमिनियम चॅनेल पट्टीमध्ये स्पिंगच्या सहाय्याने केलेले असावे.
- शेडनेटगृहामध्ये स्प्रेकलर किंवा ड्रिप इरिगेशनची सोय केलेली असावी.
- शेडनेटगृहाला सर्व बाजूंनी जमिनीपासून १ मीटर उंचीपर्यंत स्कर्टिंगसाठी १०० जी. एस. एम. च्या जीओ फॅब्रिक फिल्मचा उपयोग करण्यात यावा.
- शेडनेट व पॉलीहाऊसच्या आतून किडरोधक नेट लावणे आवश्यक आहे. कारण त्यामुळे फुले व भाजीपाला पिकांवर येणाऱ्या किडीचा तसेच किडीमार्फत प्रसार होणाऱ्या रोगाच्या प्रसारास जबाबदार असणाऱ्या किटकांच्या प्रवेशास अवरोधन होऊन विशेषतः विषाणूजन्य रोगांचा प्रादुर्भाव कमीत कमी करता येणे शक्य होईल.
- सुक्ष्मसिंचन - शेडनेटगृहामधील सुक्ष्मसिंचनाकरिताचा खर्च मंजूर मापदंडामध्येच समाविष्ट आहे. यामध्ये कंट्रोल हेड फोर इरिगेशन सुची अंतर्गत वापरावयाचे साहित्य मॉडेलनिहाय तक्ता क्र. ८.१ ते ८.५ मध्ये तसेच फॉगिंग सिस्टीमसाठी तक्ता क्र. ९.१ ते ९.५ मध्ये देण्यात आलेले आहेत. आणि त्यांचे तांत्रिक निकष तक्ता क्र. ११ व १२ प्रमाणे विचारात घेण्यात यावेत.
- जी.आय. पाईपचे तांत्रिक निकष व इतर साहित्यांचे तांत्रिक निकष सोबत तक्ता क्र. १५ ते १९ मध्ये दिलेले आहेत.
- शेडनेटगृहाच्या प्रकारानुसार व आकारानुसार विविध मॉडेल्स निश्चित करण्यात आलेले आहेत. सदर मॉडेलनिहाय वापरावयाच्या साहित्याचा तपशील तक्ता क्र. २०.१ ते २०.७, २१.१ ते २१.७, २२.१ ते २२.४ व २३.१ ते २३.५ मध्ये व मॉडेलनिहाय आराखडे (Designs) क्र. ३.१ ते ६.८ मध्ये दिलेले आहेत.
- जास्त उंचीच्या शेडनेटगृहाचे फाऊंडेशन पाईपची साईज-४८ एम.एम. व कॉलमची साईज-६० एम.एम.असावी.
- राउंड टाईप व जास्त उंचीच्या फ्लॅट टॉप शेडनेट हाऊसची ग्रीड ६ मी X ४ मी असावा. कमी उंचीच्या फ्लॅट टॉप शेडनेट हाऊसची ग्रीड ६ मी X ६ मी असावा.
- राउंड टाईप शेडनेट हाऊसची उंची ४ मी. व ५ मी. व फ्लॅट टाईप शेडनेटहाऊसची उंची ३.२५ मी. व ४ मी. ठेवण्यात यावी.

क. लागवड साहित्य व मशागत/लागवड खर्च -

संरक्षित शेती या घटकांतर्गत हरितगृहामध्ये उच्च मुल्यांकित भाजीपाला पिकांच्या लागवड साहित्यासाठी व मशागतीसाठी तसेच हरितगृहामधील व शेडनेटगृहामधील उच्च दर्जाच्या फुलपिकांच्या लागवड साहित्यासाठी व मशागतीसाठी शेतकऱ्यांना अनुदान मंजूर करण्यासाठी खालील बाबींचा/सुचनांचा अवलंब करण्यात यावा.

हरितगृह/शेडनेटगृहामध्ये उच्च मुल्यांकित भाजीपाला पिकांच्या लागवड साहित्यासाठी व मशागतीसाठी अनुदान देणे.

- शेतकऱ्यांना/लाभार्थींना खालीलप्रमाणे मंजूर मापदंडानुसार अनुदान/अर्थसहाय्य देय राहिल.
- उच्च मुल्यांकित भाजीपाला पिकाची लागवड केल्याची व मशागत केल्याची खात्री करण्यासाठी संबंधित कृषि सहाय्यक यांनी संयुक्तपणे ऑनलाईन मोका तपासणी केल्यानंतरच देय अनुदान लाभार्थींना DBT द्वारे आधार संलग्न बँक खात्यामध्ये अदा करण्यात यावे. मोका तपासणीमध्ये हरितगृह/शेडनेटगृहातील प्रत्यक्ष भाजीपाला पिकांची लागवड झालेल्या क्षेत्राचेच मोजमाप घेऊन अनुदानासाठी पात्र क्षेत्राची परिगणना करण्यात यावी.
- हरितगृह/शेडनेटगृहामध्ये भाजीपाला पिकांच्या लागवडीसाठी आवश्यक उच्च मुल्यांकित लागवड साहित्य व मशागतीसाठी पुढील बाबींसाठी अनुदान देय राहिल.

हरितगृह/शेडनेटगृहातील भाजीपाला पिकांच्या लागवडीसाठी खर्चाचे मापदंड

अ.क्र.	बाब	प्रति चौ.मी.क्षेत्रासाठी खर्च (रु.)	अनुदान मर्यादा
१	लागवड साहित्य (रोपे)	१८	देय खर्चाच्या ५० टक्के अनुदान, प्रति लाभार्थी जास्तीत जास्त ४००० चौ.मी. क्षेत्र मर्यादेपर्यंत.
२	गादी वाफे तयार करणे (लाल माती, भुसा, मजुरी, वाहतुक, निर्जंतुकीकरण इ.)	१८	
३	प्लॅस्टिक अच्छादन	१४	
४	विद्राव्य खते	४५	
५	पिक संरक्षण औषधे	४५	
एकूण		१४०	

- उपरोक्त अनु क्र. १ ते ५ बाबींसाठीचा स्वतंत्र खर्च त्याप्रमाणात ग्राह्य धरण्यात येईल. इतर बाबींवरील खर्च विचारात घेतला जाणार नाही.
- भाजीपाला पिकांच्या उच्च मुल्यांकित लागवड साहित्याची (वाणांची) खरेदी खात्रीशीर स्रोताकडून करून शिफारशीनुसार त्याची लागवड हरितगृहामध्ये करणे लाभार्थींना बंधनकारक राहिल.
- पिकनिहाय प्रति वर्ग मीटर रोपांची संख्या खालीलप्रमाणे शिफारशीनुसार असल्यानंतरच लागवड साहित्यासाठी अनुदान देय राहिल.

अनु. क्र.	पिकांचे नाव	वाफ्यावरील लागवडीचे अंतर	प्रति वर्ग मी. रोप संख्या
१	सिमला मिरची	०.६० X ०.४५	३.७०
२	टोमॅटो	०.६० X ०.४५	३.७०
३	ब्रोकोली	०.४५ X ०.३०	७.४०
४	काकडी	१.३० X ०.४०	१.९२

५	चेरी टोमॅटो	०.६० X ०.४५	३.७०
६	रेड कॅबेज	०.४५ X ०.३०	७.४०
७	लेट्युस	०.४५ X ०.३०	७.४०
८	खरबुज	१.३० X ०.४५	१.९२
९	मिरची	०.६० X ०.४५	३.७०

(उदा. १००० वर्ग मी. मध्ये सिमला मिरचीचे ३७०० रोपे असणे आवश्यक आहे. याप्रमाणे विविध आकाराच्या हरितगृहातील पिकनिहाय रोप संख्या उपरोक्त शिफारशीप्रमाणे असल्याची खात्री तपासणी अधिकाऱ्याने करावी).

हरितगृहामध्ये/शेडनेटगृहामध्ये फुलपिकांच्या लागवड साहित्य व मशागतीसाठी अनुदान देणे

अ. शेतकऱ्यांना/लाभार्थींना मंजुर मापदंडानुसार अनुदान/अर्थसहाय्य देय राहिल.

आ. उच्च दर्जाच्या फुलपिकांची लागवड केल्याची व मशागत केल्याची खात्री करण्यासाठी संबंधित कृषि सहाय्यक यांनी ऑनलाईन मोका तपासणी केल्यानंतरच देय अनुदान लाभार्थींना विहित पध्दतीने अदा करण्यात यावे. मोका तपासणीमध्ये हरितगृहातील/शेडनेटगृहातील प्रत्यक्ष फुलपिकांची लागवड झालेल्या क्षेत्राचेच मोजमाप घेऊन अनुदानासाठी पात्र क्षेत्राची परिगणना करण्यात यावी.

इ. हरितगृहामध्ये/शेडनेटगृहामध्ये फुलपिकांच्या लागवडीसाठी आवश्यक लागवड साहित्य व निविष्टांसाठी पुढील बाबींसाठी अनुदान देय राहिल.

हरितगृह/शेडनेटगृहामध्ये फुलपिकांच्या लागवडीसाठी खर्चाचे मापदंड

अ. क्र.	बाब	प्रति चौ.मी. क्षेत्रासाठी खर्च (रु.)			अनुदान मर्यादा
		कार्नेशन व जरबेरा	अॅन्थुरियम व ऑर्चिड	गुलाब व लिलियम	
१	लागवड साहित्य	४९० (आधार देण्याच्या खर्चासह)	५३९	१९३	देय खर्चाच्या ५० टक्के अनुदान, प्रति लाभार्थी जास्तीत जास्त ४००० चौ.मी. क्षेत्र मर्यादेपर्यंत
२	गादी वाफे तयार करणे (लाल माती, भुसा, मजुरी, वाहतुक, निर्जंतुकीकरण इ.)	२०	२७	३९	
३	विद्राव्य खते	५०	६७	९७	
४	पिकसंरक्षण औषधे	५०	६७	९७	
एकूण		६१०	७००	४२६	

ई. उपरोक्त अनु क्र. १ ते ४ या बाबींसाठीचाच खर्च त्याप्रमाणात ग्राह्य धरण्यात येईल. इतर बाबींवरील खर्च विचारात घेतला जाणार नाही.

उ. फुलपिकांच्या लागवड साहित्याची (वाणांची) खरेदी करताना खालीलप्रमाणे रोपवाटिकांना प्राधान्य देण्यात यावे.

- I. कृषि विभागाच्या रोपवाटिका
- II. कृषि विद्यापीठांच्या रोपवाटिका
- III. राष्ट्रीय बागवानी मंडळामार्फत मानांकित खाजगी रोपवाटिका
- IV. कृषि विभागाच्या परवाना धारक खाजगी रोपवाटिका

ऊ. पिकनिहाय प्रति वर्ग मीटर रोपांची संख्या खालीलप्रमाणे शिफारशीनुसार असल्यानंतरच लागवड साहित्यासाठी अनुदान देय राहिल.

अ.क्र.	पिकाचे नाव	प्रति वर्ग मीटर रोपे संख्या
१	कार्नेशन	२४ ते ३६
२	जरबेरा	६ ते ८
३	अँथोरियम (कोको शेलमध्ये)	७ ते १०
४	ऑर्कीड (कोको शेलमध्ये)	१७ ते २०
५	गुलाब	७ ते १४
६	लिलीयम	५० ते ६० कंद

(उदा. १००० वर्ग मी. हरितगृह/शेडनेटगृहामध्ये गुलाबाचे वाणांनुसार कमीत कमी ७००० ते जास्तीत जास्त १४००० रोपे असणे आवश्यक आहे. याप्रमाणे विविध आकाराच्या हरितगृह/शेडनेटगृहातील पिकनिहाय रोप संख्या उपरोक्त शिफारशीप्रमाणे असल्याची खात्री तपासणी अधिकाऱ्याने करावी).

लागवड साहित्य व मशागत या बाबीसाठी तपासणी (मोजमाप) पध्दत

हरितगृह/शेडनेटगृहामध्ये लागवड साहित्य व मशागत या बाबीसाठी भाजीपाला व फुलपिके यांचे खर्चाचे मापदंड उपरोक्त प्रमाणे प्रति चौ.मी क्षेत्रासाठी देण्यात आलेले आहेत. याबाबीची क्षेत्रिय स्तरावर ऑनलाईन मोका तपासणी करताना प्रत्यक्षात जेवढ्या क्षेत्रावर (चौ.मी. मध्ये) लागवड झालेली आहे तेवढ्याच क्षेत्राचे मोजमाप घेवून त्याप्रमाणे अनुदानाची परिगणना करण्यात यावी. त्याचप्रमाणे उपरोक्त भाजीपाला व फुलपिके यासाठी देण्यात आलेल्या खर्च मापदंडाच्या तक्त्यामध्ये बाबनिहाय मापदंडाची विगतवारी देण्यात आलेली आहे. अनुदानाची परिगणना करताना संबंधीत बाबीवर उपरोक्त तक्त्यात देण्यात आल्याप्रमाणे अधिकतम खर्च मर्यादा राहिल. एका बाबीवरील झालेला जास्तीचा खर्च दुसऱ्याबाबीवर गृहीत धरण्यात येवू नये. तसेच तक्त्यात दिल्याप्रमाणे लाभार्थ्याने प्रत्यक्षात ज्या बाबी राबविलेल्या आहेत त्याच बाबी अनुदानाची परिगणना करताना गृहीत धरण्यात याव्या. कृषि सहाय्यक यांनी ऑनलाईन मोका तपासणी अहवाल तयार करावा.

ड. प्लॅस्टीक टनेल

प्लॅस्टीक टनेल हे एक छोट्या प्रकारचे हरितगृहच आहे. याकरीता पारदर्शक प्लॅस्टीक फिल्मचा वापर करण्यात येतो. याच्या अर्धगोलाकार आकारामुळे जास्तीतजास्त सूर्यप्रकाशाचा उपयोग करून घेता येतो. त्याचप्रमाणे पाणी व तापमानाचा होणारा न्हास कमी करता येतो. या प्रकारच्या टनेलची उभारणी कमी खर्चात करता येते. सदरची टनेल्स प्रामुख्याने फळपिके, पुष्पोत्पादन या पिकांच्या कलमा/रोपांचे आणि उती संवर्धनातील रोपांच्या बळकटीकरणासाठी तसेच भाजीपाला उत्पादनासाठी उपयुक्त आहेत.

अ.क्र.	घटक	सर्वसाधारण क्षेत्र		डोंगराळ क्षेत्रासाठी	
		मापदंड	अधिकतम अनुदान मर्यादा	मापदंड	अधिकतम अनुदान मर्यादा
१	प्लॅस्टीक टनेल	रु. ६० प्रति चौ.मी	५० टक्के जास्तीत जास्त रक्कम रु. ३०,०००/- मर्यादा १००० चौ.मी. प्रती लाभार्थी	रु. ७५ प्रति चौ.मी.	५० टक्के जास्तीत जास्त रक्कम रु. ३७,५००/- मर्यादा १००० चौ.मी. प्रती लाभार्थी

प्लॅस्टीक टनेलसाठी पी.व्ही.सी आणि एल.डी.पी.ई प्लॅस्टीक वापरण्यात येते. सर्वसाधारणपणे २० मेश किंवा त्यापेक्षा कमी आकाराची प्लॅस्टीक जाळी वापरण्यात येते. तथापि पी.व्ही.सी. फिल्मची जाडी ५० ते १२० मायक्रॉन इतकी आवश्यक आहे. प्लॅस्टीक टनेलची लांबी ३० मीटर पर्यन्त ठेवल्यास व्यवस्थापनास सोईचे होते. रुंदी वाफ्याच्या रुंदीप्रमाणे व सापळ्याप्रमाणे बदलता येऊ शकते.

सर्वसाधारणपणे खालील आकाराची प्लॅस्टीक टनेल्स उभारण्यात यावीत.

अ.क्र.	टनेल पाया (से.मी.)	सापळ्याची उंची (से.मी.)	फिल्मची रुंदी (से.मी.)	फिल्मची जाडी (मायक्रॉन)
१	४० ते ५०	४५	१३० ते १५०	३० ते ५०
२	८० ते ९०	५५	१८० ते २००	३० ते ५०
३	१२० ते १३०	४५	२००	८० ते १००
४	१४० ते १६०	५५	२५०	८० ते १००

टनेलची उभारणी प्रामुख्याने चांगल्या निचऱ्याच्या जमिनीवर भरपूर सूर्यप्रकाश मिळेल अशा ठिकाणी करण्यात यावी. वाऱ्यापासून संरक्षणासाठी शक्यतो टनेलची उभारणी वारा वाहणाऱ्या दिशेस आडवी असावी. आवश्यकता भासेल तेथे वारारोधक झाडांची लागवड करावी. टनेलसाठी लागणारा सापळा धातूच्या पट्ट्या, बांबू किंवा केनच्या पट्ट्या यापासून तयार करण्यात यावा. ४ ते ५ मी. मी. व्यासाच्या तारेपासून देखील सापळा तयार करता येईल. जास्त लांबीच्या टनेलमध्ये धातूच्या किंवा बांबूच्या पट्ट्या एकमेकांना बांधण्याकरीता तारेचा वापर करण्यात यावा.

- टनेल उभारणीपूर्वी मातीचे गादी वाफे तयार करण्यात यावेत. सदरचे वाफे सपाट, सरी किंवा वरंबा पध्दतीने तयार करण्यात यावेत.
- प्लॅस्टिक टनेल उभारणीची कृषि सहाय्यक यांनी ऑनलाईन मोक्या तपासणी करून अनुदान अदायगीबाबत शिफारस करावी.
-

हरितगृह उभारणीसाठी लागणाऱ्या साहित्यांचे तांत्रिक निकष

हरितगृहाच्या विविध मॉडेलनुसार आवश्यक असणाऱ्या साहित्यांचे निकष पुढीलप्रमाणे आहेत.

१. सर्वसाधारण प्रकारचे हरितगृह (OVPH) उभारणीसाठी विविध भाग / बाबींचे तांत्रिक निकष

Table no. 1 : General specifications for OVPH models

1	All members of the structure should be made of Galvanized iron (Gi) with minimum 50 microns thick galvanizing.
2	Complete structure should be made of galvanized steel tubular pipes conforming to BIS standards (IS 1161:2014). structural member should be joined with fasteners properly.
3	Members should not be weilded to one another, but fixed with the nut bolts.
4	Members should not have any weilded joints .
5	The overall slope of the foundation should be between 1.25 % and 2 % so as to keep the gutter slope accordingly.
6	The shape of the polyhouse should be aerodynamic so as to reduce the impact of wind & consequent damage of polyhouse. the structure should also follow aerodynamics along all four sides with corridors.
7	Grid should be of 4m x 8m
8	Top height should be minimum 6 mts for Konkan, Marathawada & W.Maharashtra and 6.5 Mtrs for Khandesh and Vidarbh.
9	Gutter height should be minimum 4 mtrs.
10	Side curtains should be of minimum 2 m height for ovph of area below 1008 sq.mtrs, 2.5 m height for area between 1009 sq.m to 2016 sq.m and 3.5 m height for area above 2017 sq.m
11	Top vent should be of minimum 0.8 m height for ovph of area below 2016 sq.m and 1 m height for area above 2017 sq.m.
12	cross bracing should be provided as follows- horizontal cross bracing on 4 corners of polyhouse (for all models) vertical cross bracings on 4 corners of polyhouse (for all models above 1009 sq.mtrs.)

२.सर्वसाधारण प्रकारचे हरितगृह (OVPH) उभारणीसाठी वापरण्यात यावयाच्या GI पाईपचे तांत्रिक निकष
(IS1161:2014)

Table no. 2 Specification of Gi pipe for OVPH models

Sr. No.	Particulars	Size		Thickness (mm)	Weight (kg/m)
		(Nominal Bore) Inches)	(Outside Diameter) (mm)		
1	TOR bar for hold-fast in foundation	N.A.	8mm	--	--
2	Columns	2 ½"	76.1 mm	2.9	5.24
3	Foundations for all columns	2"	60.3 mm	2.9	4.11
4	Truss bottom-big	2"	60.3 mm	2.9	4.11
5	Truss bottom-small sides & front/back(F/B)	1 ½"	48.3 mm	2.9	3.25
6	All corridors	1 ½"	48.3 mm	2.9	3.25
7	Top cross	1 ¼"	42.4 mm	2.6	2.55
8	Corridor support members (Sides & F/B)	1 ¼"	42.4 mm	2.6	2.55
9	Trusses-top curved members	1 ¼"	42.4 mm	2.6	2.55
10	Purlins-(all except curtain)	1 ¼"	42.4 mm	2.6	2.55
11	Door column	1 ¼"	42.4 mm	2.6	2.55
12	Door	1"	33.7 mm	2.6	1.99

13	Purlins-curtain	1"	33.7 mm	2.6	1.99
14	Truss members (minimum 5 nos per bay)	1"	33.7 mm	2.6	1.99
15	Cross bracing	1"	33.7 mm	2.6	1.99
16	Door top	1"	33.7 mm	2.6	1.99
17	Curtain-universal	1"	33.7 mm	2.6	1.99
18	Runners (for top UV film)	¾"	26.9 mm	2.3	1.40
19	Curtain pipe	¾"	26.9 mm	2.3	1.40
20	Curtain handle	¾"	26.9 mm	2.3	1.40
21	Curtain guide	½"	21.3 mm	2.0	0.952

३. उच्च तंत्रज्ञानावर आधारित हरितगृहाच्या (CCPH) उभारानिसाठीचे तांत्रिक निकष

Table no. 3 General specification for CCPH models

1.	All members of the structure should be made of galvanized iron (GI) with minimum 50 microns thick galvanizing.
2.	Complete structure made of galvanized steel tubular pipes or equivalent section conforming to BIS standards (IS 1161:2014) structural member should be joined with fasteners properly.
3.	Members should not be welded to one another, but fixed with the nut bolts.
4.	Members should not have any welded joints .
5.	The overall slope of the foundation should be between 1.25 up to % and 2 % so as to keep the gutter slope accordingly.
6.	The shape of the polyhouse should be according to aerodynamic so as to reduce the impact of wind & consequent damage of polyhouse. The structure should also follow aerodynamics along two sides with corridors.
7.	Grid should be of 4m x 8m
8.	Top height should be minimum 4.5 mtrs.
9.	Gutter height should be minimum 3 mtrs.
10.	Excavation of top loose soil upto 0.45 m deep & 0.3m wide, brick/UCR soling below soil surface of 0.2m depth, 0.1m pcc of 1:4:8, 0.23m brick wall of 0.15m height below soil surface & 0.6m height above ground surface below the pads & below the fans. brick wall above ground surface shall be duly plastered with two coats of exterior cement paint. or a rigid independent structure should be provided for installation of fans, which shall be strong enough so as to give proper support to the fans & prevent the vibrations from being transferred to the polyhouse structure
11.	Entrance room should be provided which shall be of minimum 2mtrs wide x 2mtrs.length x 2.4mtrs. Height, with double door entry system.
12.	Distance between the fans & pads should not exceed 25 mtrs
13.	Pads should be necessarily be of cellulose & no other material shall be allowed.

४. उच्च तंत्रज्ञानावर आधारित हरितगृहाच्या (CCPH) उभाराणीसाठी वापरण्यात यावयाच्या GI पाईपचे तांत्रिक निकष (IS1161:2014)

Table no. 4 : Specifications of Gi pipe for CCPH models

Sr.no.	Particulars	Size (Nominal Bore) (Inches)	Size mm (outside Diameter)	Thickness (mm)	Weight (kg/m)
1	Tor bar for hold-fast in foundation	N.A.	8mm	--	--
2	All columns	2 ½"	76.1 mm	2.9	5.24
3	Foundations for all columns	2"	60.3 mm	2.9	4.11
4	Truss bottom-big	2"	60.3 mm	2.9	4.11
5	Truss bottom-small f/b	1 ½"	48.3 mm	2.9	3.25
6	Truss bottom-small sides	1 ½"	48.3 mm	2.9	3.25
7	All corridors	1 ½"	48.3mm	2.9	3.25
8	Corridor support members	1 ¼"	42.4mm	2.6	2.55
9	Trusses-top curved members	1 ¼"	42.4mm	2.6	2.55
10	Purlins	1 ¼"	42.4mm	2.6	2.55
11	Door column	1 ¼"	42.4mm	2.6	2.55
12	Door	1"	33.7mm	2.6	1.99
13	Truss members (minimum 5 nos per bay)	1"	33.7mm	2.6	1.99
14	Cross bracing	1"	33.7mm	2.6	1.99
15	Door top	1"	33.7mm	2.6	1.99

५. हरितगृहाच्या सर्वसाधारण (OVPH) व वातावरण नियंत्रित (CCPH) या प्रकारासाठी वापरण्यात यावयाच्या इतर साहित्यांचे तांत्रिक निकष

Table no. 5: Specifications of other items for OVPH and CCPH models

Sr. No.	Particular	Specifications
1.	Clamps	Minimum pregalvanized G P sheet 2.0mm thick duly zinc plated.which resist 400hrs of salt spray test.
2.	Nuts & bolts	Minimum 10mm high tensile duly zinc plated. Which Resist 150hrs of salt spray test. For structure joint 6-mm-8mm shall be allow for fitting gutter to perlin
3.	Insect net	30 mesh/40mesh/50 mesh UV stabilised below curtains. (IS16513:2016)
4.	Laminated wovenpe film for apron	UV stabilized (minimum 140 gsm)and having minimum tearing strenth 140 kg/m2 should be used for side apron which shall be of 1m to 1.5m above ground level.
5.	Aluminium profiles	Minimum 200 grms per mtr. GI profiles shall not be allowed.
6.	Springs	Minimum 2.3mm spring steel duly zinc plated & hardened /plastic/powder coated.
7.	Screws	Minimum 20 mm self drilling tapping.
8.	Shade net	50% UV stabilized shadenet of 100 gsm (IS-16008:2012)

9.	UV film	UV stabilized 200 micron transparent plastic film conforming to bis standard (IS 15827:2009) or equivalent/better international standards having properties such as multilayered ,anti dust, anti drip, anti fog, anti sulphur, diffused, clear and having minimum 85% level of light transmittance.optional property -IR reflective
10.	Gutter	Metal gutter made out of minimum 1mm thick Gi or 1.2 mm aluminium hardened sheet & minimum 500 mm perimeter trapezoidal section,length not more than 40 meter. For gutter length more than 40 metet two way slope has to be given. Or plastic gutter- virgin, uv stabilized, 1.4 mm thick and 600mm wide with increased purlin strength of 1 ½”instead of 1 ¼”
11.	Door	Door should be made out of uv stabilized frp with minimum 1mm thickness.& fixed on ss heavy hinges.
12.	Gi wire for shednet	Minimum 12 gauge G.I wire/PEI min. 2.2 thickess should be used to fix shadenet with sliding arrangement for opening & closing as per requirement.
13.	Pulleys assembly with nuts & bolts	According to standard specification
14.	Plastic rope	UV stablised ropes should be used with minimum 4mm thickness.
15.	Curtain rings	Visibly strong & effective
16.	Curtain clamps	Visibly strong & effective

उच्च तंत्रज्ञानावर आधारित CCPH प्रकारच्या हरितगृहामध्ये वापरण्यात यावयाच्या विविध साहित्य व उपकरणांचे तांत्रिक निकष

Table no. 6 : Specifications of Climate Control Equipments for CCPH models

1	Exhaust fans (minimum 50" size & having capacity about 25000 CFM)	For effective cooling inside the green house exhaust fans having heavy galvanised steel box frame each having capacity of minimum 25300 CFM at 0 static pressure. the numberof fans shall be calculated as per the requirement so as to maintain temperature inside thegreen house as follows- below when ambient temperature is 42 c & ambient humidity is 35oc between 30-40% below when ambient temperature is 42 c & ambient humidity is 37oc between 60-70% Fans shall have ss blades with aerodynamic design so as to give maximum efficiency with minimum power consumption, and belt driven axial flow fan, having centrally auto openable louvers & GI sheet & grills.
2	Cellulose coolingpads	4" or 6" thick impregnated cellulose cooling pads of suitable area,calculated so as to maintain the temperature inside the green house as follows below when ambient temperature is 42 c & ambient humidity is 35oc between 30-40% below when ambient temperature is 42 c & ambient humidity is 37oc between 60-70% the pads shall be stiff enough to make it self supporting even at continuous water flow and at the same time is efficiently protected against any decomposition caused by water and air, resulting in minimum working life span of 3 years.
3	Water circulating system for pads	Water circulating system shall comprise of all aluminium frame, gutter & cover, pvc pipe for water distribution on cooling pad so as to wet the pad completely.
4	Fogging system	Fogging system, including 16mm lateral pipes at a spacing of 3 mtrs. & make 4 way with antileak distance foggers at spacing of max. 3 mtrs.pvc submain shall be allowed if buried under ground, hdpe submain, ball

		valves, fittings & accessories, including disc/screen filter & water storage tank (minimum 1000ltrs.).
5	Control head for water circulating system	Brass/SS/PVC ball valves, flush valves, disc/screen filter, water storage tank of min1000 ltrs. capacity, electricity pump set of ISI mark of sufficient capacity so as to keep the pads always wet.
6	Control head for fogging system	Control head consisting of- 1) water storage tank having capacity to hold minimum water required for continuous operation of fogging system for 1 hour, 2) ISI marked pump having sufficient discharge so as to operate all the foggers at any given time, at minimum pressure of 35mtrs. at the point of emitter 3) Sand filter & disc filters having capacity required for above system 4) By-pass assembly, valves, pressure gauge, fitting & accessories 5) Powder coated panel box including digital timer, mcb, contactors, relays, auto starter, auto manual switch, voltmeter, wiring, etc.
7	Controller	For maintaining the proper & adequate temperature & humidity simultaneously inside the polyhouse a microprocessed based programmable temperature, humidity & time based controller. user friendly, with 1 humidity probe & 2 temperature probes shall be installed. the controller shall control pad pump, fogger pump & fans individually for controlling climate. the controller shall be provided with suitable constant voltage transformer for the safe working of the controller.
8	Control panel box	All electricals shall be enclosed inside a control panel duly powder coated and consisting of a set of MCB, relays, contactors, manual/auto mode including wiring ISI mark copper cable of suitable size & enclosed conduit pipe MCB separate set for each fans, pump of pad & pump of foggers..
9	Wiring	All electricals shall be connected by using ISI marked copper wire cable of required size. these wires shall be enclosed in ISI marked conduit pipe. the entire electrical work shall be certified by licensed electrical engineer.

Table No.7 List of optional items that can be considered for subsidy if actually installed on site & invoices provided

Sr. No.	List of Items & their Specifications				
1	Lux meter digital				
2	Wet bulb dry bulb thermometer				
3	<p>Tensiometers Tensiometer Standard Model Fitted With Suction Meter, 0-100 Centibar Vacuum, With Screwable Ceramic Tip And Translucent Head Assembly With Water Trap: Following Sizes: 30cm 45cm</p> <p>Tensiometer Accessories- Tensiometer Insertion Coring Tool Hand Suction Tensiometer Priming Syringe Tensiometer Gauge Recording Chart (Monthly)- Pack Of 12</p> <p>Air Circulating Fans (To Be Used Only When Air Circulation Is Limited Due To Following Reasons- 1) Big Area, 2) Less Wind Flow, 3) Use Of Insect Nets/Bionets In Sides & Subsidy Will Only Be Applicable For Structures Above 2000 Models) Each Air Circulating Fans Should Have Minimum 7 Nos. Of Aluminium Powder Coated And SS Body With Following Specifications As Per The Sizes</p>				
4	<p>Number of fans to be allowed for subsidy should be limited as follows</p> <table border="1"> <tr> <td>MODEL-1000</td> <td>Not Allowed</td> </tr> <tr> <td>MODEL-2000</td> <td>Maximum 7 Nos.</td> </tr> </table>	MODEL-1000	Not Allowed	MODEL-2000	Maximum 7 Nos.
MODEL-1000	Not Allowed				
MODEL-2000	Maximum 7 Nos.				

	MODEL-3000	Maximum 9 nos.
	MODEL-4000 SIZE 30"	Maximum 10 nos.
5	Fertilized injecting units- HTP single piston pump (with electric motor & panel box)	
6	pH measuring devices	
7	EC measuring devices	

**The Details Of Material To Be Used For Control Head For Irrigation System (Item No 19 (A)
Mentioned In All OVPH, RTSNH, FTSNH Models)**

Table No.8.1: (OVPH/ RTSNH/ FTSNH) - 500 MODELS

1	Control Head-500	Model	500		Submain discharge LPH	
		Size (m)	20	28	Drip	Foggers
		Area	560		4978	1742

Sr. No.	Particulars	Unit	Quantity Estimated
1	Concrete bed-6 sq. mtrs.	Unit	1
2	Pump 1.5 HP	Nos	1
3	Water storage tank	Ltrs.	1000
4	Panel box with timer	Nos	1
5	Sand filter 10 m3/hr	Nos	1
6	Disc filter 10 m3/hr	Nos.	1
7	GI fittings & accessories	Nos	1
8	By pass assembly	Nos.	1

TABLE NO. 8.2: (OVPH/RTSNH/FTSNH)-1000 MODELS

2	Control Head-1000	Model	1000		Submain discharge LPH	
		Size (m)	28	36	drip	foggers
		Area	1008		8960	3136

Sr.no	Particulars	Unit	Quantity Estimated
1	Concrete bed-6 sq.mtrs	Unit	1
2	Pump 2.0 HP	Nos.	1
3	Water storage tank	Ltrs.	3000
4	Panel box with timer	Nos.	1
5	Sand filter 10 m3/hr	Nos.	1
6	Disc filter 10 m3/hr.	Nos.	1
7	GI fitting & accessories	Nos.	1
8	By pass assembly	Nos.	1

Table no. 8.3: (OVPH/RTSNH/FTSNH)-2000 Models

3	Control Head-2000	Model	2000		Submain discharge	
		Size (m)	36	36	Drip	Foggers
		Area (sq.mtrs.)	2016		17920	6272

	Particulars	Unit	Quantity Estimated
1	Concrete bed-6 sq.mtrs	Unit	1

2	Pump 3.0 HP	Nos.	1
3	Water storage tank	Ltrs.	7000
4	Panel box with timer	Nos.	1
5	Sand filter 25 m3/hr	Nos.	1
6	Disc filter 25 m3/hr.	Nos.	1
7	GI fitting & accessories	Nos.	1
8	By pass assembly	Nos.	1

Table No. 8.4: (OVPH/RTSNH/FTSNH)- 3000 Models

4	Control Head-3000	Model	3000		Submain discharge LPH	
		Size (m)	52	60	Drip	Foggers
		Area (sq.mtrs.)	3120		27733	9707
Sr.no	Particular		Unit	Quantity Estimated		
1	Concrete bed-6 sq.mtrs		Unit	2		
2	Pump 5.0 HP		Nos.	1		
3	Water storage tank		Ltrs.	10000		
4	Panel box with timer		Nos.	1		
5	Sand filter 25 m3/hr		Nos.	1		
6	Disc filter 25 m3/hr.		Nos.	1		
7	GI fitting & accessories		Nos.	1		
8	By pass assembly		Nos.	1		

Table No. 8.5: (OVPH/RTSNH/FTSNH)- 4000 Models

5	Control Head-4000	Model	4000		Submain discharge LPH	
		Size (m)	40	100	Drip	Foggers
		Area (sq.mtrs.)	4000		35556	12444

sr.no	Particulars	Unit	Quantity Estimated
1	Concrete bed-6 sq..mtrs	Unit	2
2	Pump 5.0 hp	Nos.	1
3	Water storage tank	Ltrs.	12500
4	Panel box with timer	Nos.	1
5	Sand filter 25 m3/hr	Nos.	1
6	Disc filter 25 m3/hr.	Nos.	1
7	GI fitting & accessories	Nos.	1
8	By pass assembly	Nos.	1

The details of material to be used for control head for foggers-item no. 21 mentioned all CCPH models

Table No. 9.1: (CCPH)- 1000 Models

2	Control head for Foggers-1000	Model	CCPH-1000		Submain Discharge LPH	
		Size (m)	28	36	Drip	Foggers
		Area (sq.mtrs.)	1008		8960	3136
Sr.no	Particular		Unit	Quantity Estimated		
1	Concrete bed-6 sq..mtrs		Unit	1		
2	Pump 2.0 hp		Nos.	1		

3	Water storage tank	Ltrs.	3000
4	Sand filter 10 m3/hr	Nos.	1
5	Disc filter 10 m3/hr.	Nos.	1
6	GI fitting & accessories	Nos.	1
7	By pass assembly	Nos.	1

Table No. 9.2: (CCPH)- 2000 Models

3	Control head for foggers - 2000	Model	CCPH-2000		Submain discharge LPH	
		size (m)	36	56	drip	foggers
		Area (sq.mtrs.)	2016		17920	6272
Sr.no	Particular	Unit		Quantity Estimated		
1	Concrete bed-6 sq.mtrs	Unit		1		
2	Pump 3.0 HP	Nos.		1		
3	Water storage tank	Ltrs.		7000		
4	Sand filter 25 m3/hr	Nos.		1		
5	Disc filter 25 m3/hr.	Nos.		1		
6	GI fitting & accessories	Nos.		1		
7	By pass assembly	Nos.		1		

Table No. 9.3: (CCPH)- 3000 Models

4	Control head for foggers - 3000	Model	CCPH-3000		Submain discharge LPH	
		Size (m)	52	60	Drip	Foggers
		Area	3120		27733	9707
Sr.no	Particular	Unit		Quantity Estimated		
1	Concrete bed-6 sq..mtrs	Unit		1		
2	Pump 5.0 HP	Nos.		1		
3	Water storage tank	Ltrs.		10000		
4	Sand filter 25 m3/hr	Nos.		1		
5	Disc filter 25 m3/hr.	Nos.		1		
6	GI fitting & accessories	Nos.		1		
7	By pass assembly	Nos.		1		

Table No. 9.4: (CCPH)- 4000 Models

5	Control head for foggers - 4000	Model	CCPH-4000		Submain discharge LPH	
		Size (m)	60	68	Drip	Foggers
		Area (sq.mtrs.)	4080		36267	12693
Sr.no	Particular	Unit		Quantity Estimated		
1	Concrete bed-6 sq..mtrs	Unit		2		
2	Pump 5.0 HP	Nos.		1		
3	Water storage tank	Ltrs.		12500		
4	Sand filter 25 m3/hr	Nos.		1		
5	Disc filter 25 m3/hr.	Nos.		1		
6	GI fitting & accessories	Nos.		1		
7	By pass assembly	Nos.		1		

**The details of material to be used for control head for pad circulation -item no. 20 mentioned in all
CCPH Models**

Table No. 10.1: (CCPH)- 1000 Models

2	Control head for pad circulation-1000	Model	CCPH-1000		Submain discharge LPH	
		Size (m)	28	36	Drip	Foggers
		Area (sq.mtrs.)	1008		8960	3136
Sr.no	Particular	Unit		Quantity Estimated		
1	Pump 1.5 HP	Nos.		1		
2	Water storage tank	Ltrs.		3000		
3	Sand filter 10 m3/hr	Nos.		1		
4	Disc filter 10 m3/hr.	Nos.		1		
5	GI fitting & accessories	Nos.		1		
6	By pass assembly	Nos.		1		

Table No. 10.2: (CCPH)- 2000 Models

3	Control head for pad circulation-2000	Model	CCPH-2000		Submain discharge LPH	
		size (m)	36	56	drip	foggers
		Area (sq.mtrs.)	2016		17920	6272
Sr.no	Particular	Unit		Quantity estimated		
1	Pump 2.0 HP	Nos.		1		
2	Water storage tank	Ltrs.		7000		
3	Sand filter 25 m3/hr	Nos.		1		
4	Disc filter 25 m3/hr.	Nos.		1		
5	GI fitting & accessories	Nos.		1		
6	By pass assembly	Nos.		1		

Table No. 10.3: (CCPH)- 3000 Models

4	Control head for pad circulation-3000	Model	CCPH-3000		Submain discharge LPH	
		Size (m)	52	60	Drip	Foggers
		Area (sq.mtrs.)	3120		27733	9707
Sr.no	Particular	Unit		Quantity Estimated		
1	Pump 3.0 HP	Nos.		1		
2	Water storage tank	Ltrs.		10000		
3	Sand filter 25 m3/hr	Nos.		1		
4	Disc filter 25 m3/hr.	Nos.		1		
5	GI fitting & accessories	Nos.		1		
6	By pass assembly	Nos.		1		

Table No. 10.4: (CCPH)- 4000 Models

5	Control head for pad circulation-4000	Model	CCPH-4000		Submain discharge LPH	
		Size (m)	60	68	Drip	Foggers
		Area (sq.mtrs.)	4080		36267	12693
Sr.no	Particular	Unit		Quantity Estimated		
1	Pump 5.0 HP	Nos.		1		
2	Water storage tank	Ltrs.		12500		

3	Sand filter 25 m ³ /hr	Nos.	1
4	Disc filter 25 m ³ /hr.	Nos.	1
5	GI fitting & accessories	Nos.	1
6	By pass assembly	Nos.	1

Table No. 11

Specifications For Irrigation System -Drip / Mini Sprinkler / Overhead Irrigation Mentioned In All Models Of Greenhouse & Shadenethouse

1	Power supply arrangement should be available at site
2	Lateral size should not be less than 16mm OD & minimum CLASS-II
3	Emitters spacing in drip irrigation should not be more than 0.3m
4	Emitters discharge in drip irrigation should not be more than 2LPH
5	Lateral length in drip irrigation should not exceed 40 mtrs.
6	Submain should be necessarily be of HDPE
7	Mini sprinkler & overhead irrigation systems should be designed to achieve minimum
8	If any of the above specifications are not followed then no subsidy will be sanctioned for this item

Table No. 12

Specifications for fogging system mentioned in all models of Greenhouse & Shadenet house

1	Power supply arrangement should be available at site
2	Lateral size should not be less than 16mm OD
3	Emitters spacing should not be less than 3m x 3m grid
4	Emitters discharge should not be more than 7.5 lph per fogger i.e. 7.5x4 =30 lph per 4-way
5	Submain should be necessarily be of hdpe
6	Lateral length should not exceed 40 mtrs.
7	Foggers should be able to creat droplet sizes of less than 90 microns (supported by the literature)
8	Foggers pump should be operated by auto digital timers
9	Foggers should be operated at minimum 3 kg/cm ²
10	Foggers should be provided with drainage prevent devices.
11	If any of the above specifications are not followed then no subsidy will be sanctioned for this item

Table 13.1: The details of material to be used for **OVPH-500** model (Min. 6 mtrs height at center)

sr. no.	particulars	Unit	20 m x 28 m	28 m x 20 m
			560 sq.mtrs.	560 sq.mtrs.
			Quantity	Quantity
1	GI pipes	Kgs.	3604	3683
2	UV stablised poly film	Sq.mtrs	1101	1154
3	GI gutter	Kgs.	115	153
4	Aluminium profiles	Mtrs.	406	429
5	Clamps & accessories	Sq.mtrs.	560	560
6	Shade net (on roof)	Sq.mtrs.	428	420
7	Insect net (on sides)	Sq.mtrs.	252	252
8	Laminated woven film (apron)	Sq.mtrs	126	126
9	Locking spring	Mtrs.	590	625
10	High tensile nuts & bolts	Sq.mtrs.	560	560
11	Self drilling tapping screws	Nos.	775	820
12	GI wire	Kgs.	13	12
13	Plastic rope	Mtrs.	145	131
14	Curtain clamps	Nos.	67	67
15	Pulley assembly	Nos.	8	10
16	Curtain rings	Nos.	84	60
17	UV stabilised frp-door	Nos.	1	1
18	Foundation-civil material	Nos.	56	55
	a) Control head - 500	Unit	1	1
19	b) Irrigation system	Unit	1	1
	c) Fogging system	Unit	1	1

Table 13.2: The details of material to be used for **OVPH-1000** model (Min. 6 mtrs height at center)

Sr. no.	Particulars	Unit	28 m x 36 m	36 m x 28 m
			1008 sq.mtrs.	1008 sq.mtrs.
			Quantity	Quantity
1	GI pipes	Kgs.	6156	6235
2	UV stablised poly film	Sq.mtrs	1809	1862
3	GI gutter	Kgs.	287	325
4	Aluminium profiles	Mtrs.	676	699
5	Clamps & accessories	Sq.mtrs.	1008	1008
6	Shade net (on roof)	Sq.mtrs.	840	832
7	Insect net (on sides)	Sq.mtrs.	353	353
8	Laminated woven film (apron)	Sq.mtrs	176	176
9	Locking spring	Mtrs.	983	1017
10	High tensile nuts & bolts	Sq.mtrs.	1008	1008
11	Self drilling tapping screws	Nos.	1290	1335
12	GI wire	kgs.	24	24
13	Plastic rope	Mtrs.	231	218
14	Curtain clamps	Nos.	93	93
15	Pulley assembly	Nos.	16	12
16	Curtain rings	Nos.	108	84
17	UV stabilised frp-door	Nos.	1	1
18	Foundation-civil material	Nos.	83	82
	a) Control head - 1000	Unit	1	1
19	b) Irrigation System	Unit	1	1
	c) Fogging System	Unit	1	1

Table 13.3: The details of material to be used for **OVPH-2000** model (Min. 6 mtrs height at center)

Sr. no.	Particulars	Unit	36 m x 56 m	52 m x 40m
			2016 sq.mtrs.	2080 sq.mtrs.
			Quantity	Quantity
1	GI pipes	kgs.	12249	12549
2	UV stablised poly film	sq.mtrs	3303	3493
3	GI gutter	kgs.	680	795
4	Aluminium profiles	mtrs.	1254	1336
5	Clamps & accessories	sq.mtrs.	2016	2080
6	Shade net (on roof)	sq.mtrs.	1802	1852
7	Insect net (on sides)	sq.mtrs.	530	529
8	Laminated woven film (apron)	sq.mtrs	265	265
9	Locking spring	mtrs.	1824	1945
10	High tensile nuts & bolts	sq.mtrs.	2016	2080
11	Self drilling tapping screws	nos.	2394	2551
12	GI wire	kgs.	51	52
13	Plastic rope	mtrs.	428	410
14	Curtain clamps	nos.	140	140
15	Pulley assembly	nos.	24	26
16	Curtain rings	nos.	336	240
17	UV stabilised frp-door	nos.	1	1
18	Foundation-civil material	nos.	138	138
	a) Control head - 2000	unit	1	1
19	b) Irrigation system	unit	1	1
	c) Fogging system	unit	1	1

Table 13.4: The details of material to be used for **OVPH-3000** model (Min. 6 mtrs height at center)

Sr. no.	Particulars	Unit	52 m x 60 m	60 m x 52 m
			3120 sq.mtrs.	3120 sq.mtrs.
			Quantity	Quantity
1	GI pipes	Kgs.	18368	18351
2	UV stablised poly film	Sq.mtrs	4942	4994
3	GI gutter	Kgs.	1216	1254
4	Aluminium profiles	Mtrs.	1908	1932
5	Clamps & accessories	Sq.mtrs.	3120	3120
6	Shade net (on roof)	Sq.mtrs.	2881	2873
7	Insect net (on sides)	Sq.mtrs.	655	655
8	Laminated woven film (apron)	Sq.mtrs	328	328
9	Locking spring	Mtrs.	2776	2810
10	High tensile nuts & bolts	Sq.mtrs.	3120	3120
11	Self drilling tapping screws	Nos.	3643	3689
12	GI wire	Kgs.	80	80
13	Plastic rope	Mtrs.	610	596
14	Curtain clamps	Nos.	173	173
15	Pulley assembly	Nos.	32	36
16	Curtain rings	Nos.	360	312
17	UV stabilised frp-door	Nos.	1	1
18	Foundation-civil material	Nos.	188	187
	a) Control head - 3000	Unit	1	1
19	b) Irrigation system	Unit	1	1
	c) Fogging system	Unit	1	1

Table 13.5: The details of material to be used for **OVPH-4000** model (Min. 6 mtrs height at

Sr. no.	Particulars	Unit	68 m x 60 m	100 m x 40 m
			4080 sq.mtrs.	4000 sq.mtrs.
			Quantity	Quantity
1	GI pipes	Kgs.	23654	23429
2	UV stablised poly film	Sq.mtrs	6375	6532
3	GI gutter	Kgs.	1704	1752
4	Aluminium profiles	Mtrs.	2484	2535
5	Clamps & accessories	Sq.mtrs.	4080	4000
6	Shade net (on roof)	Sq.mtrs.	3822	3667
7	Insect net (on sides)	Sq.mtrs.	756	832
8	Laminated woven film (apron)	Sq.mtrs	378	416
9	Locking spring	Mtrs.	3613	3687
10	High tensile nuts & bolts	Sq.mtrs.	4080	4000
11	Self drilling tapping screws	Nos.	4742	4839
12	GI wire	Kgs.	106	102
13	Plastic rope	Mtrs.	763	718
14	Curtain clamps	Nos.	200	220
15	Pulley assembly	Nos.	40	56
16	Curtain rings	Nos.	360	240
17	UV stabilised frp-door	Nos.	1	1
18	Foundation-civil material	Nos.	230	234
	a) Control head - 4000	Unit	1	1
19	b) Irrigation system	Unit	1	1
	c) Fogging system	Unit	1	1

Table 14.1: The details of material to be used for **CCPH-1000** model (Min. 4.5 mtrs height at center)

Sr. no.	Particulars	Unit	28 m x 36 m	36 m x 28 m
			1008 sq.mtrs.	1008 sq.mtrs.
			Quantity	Quantity
1	GI pipes	Kgs.	5501	5617
2	UV stablised poly film	Sq.mtrs	1866	1920
3	GI gutter	Kgs.	316	373
4	Aluminium profiles	Mtrs.	684	748
5	Clamps & accessories	Sq.mtrs.	1008	1008
6	Shade net (tapenet on roof)	Sq.mtrs.	945	970
7	Insect net (on sides)	Sq.mtrs.	107	139
8	Locking spring	sq.mtrs	589	639
9	High tensile nuts & bolts	Mtrs.	1008	1008
10	Self drilling tapping screws	Sq.mtrs.	810	878
11	GI wire	Nos.	24	24
12	Plastic rope	Kgs.	231	218
13	Pulley assembly	Mtrs.	10	12
14	Curtain rings	Nos.	216	168
15	UV stabilised frp-door assembly	Nos.	2	2
16	Exhaust fan	Nos.	8	8
17	Cellulose cooling pads-4"	Nos.	39	26
18	Water circulating system	Nos.	26	34
19	Fogging system	Unit	1008	1008
20	Control head for pad circulation	Unit	1	1
21	Control head for foggers	Unit	1	1

22	Climate controller	Unit	1	1
23	Panel box	Unit	1	1
24	Civil work brick wall below fan & pads	Sq.mtrs.	38	46
25	Foundation-civil material	Nos.	76	72
26	Irrigation system	Unit	1	1

Table 14.2: The details of material to be used for **CCPH-2000** model (Min. 4.5 mtrs height at center)

Sr. No.	Particulars	Unit	36 m x 56 m	52 m x 40 m
			2016 sq.mtrs.	2080 sq.mtrs.
			Quantity	Quantity
1	GI pipes	Kgs.	10966	11304
2	UV stablised poly film	Sq.mtrs	3331	3515
3	GI gutter	Kgs.	728	881
4	Aluminium profiles	Mtrs.	1179	1333
5	Clamps & accessories	Sq.mtrs.	2016	2080
6	Shade net (tapenet on roof)	Sq.mtrs.	1940	2058
7	Insect net (on sides)	Sq.mtrs.	139	204
8	Locking spring	Sq.mtrs	907	1019
9	High tensile nuts & bolts	Mtrs.	2016	2080
10	Self drilling tapping screws	Sq.mtrs.	1248	1401
11	GI wire	Nos.	51	52
12	Plastic rope	Kgs.	428	410
13	Pulley assembly	Mtrs.	24	32
14	Curtain rings	Nos.	336	240
15	UV stabilised frp-door assembly	Nos.	2	2
16	Exhaust fan	Nos.	14	14
17	Cellulose cooling pads-4"	Nos.	51	75
18	Water circulating system	Nos.	34	50
19	Fogging system	Unit	2016	2080
20	Control head for pad circulation	Unit	1	1
21	Control head for foggers	Unit	1	1
22	Climate controller	Unit	1	1
23	Panel box	Unit	1	1
24	Civil work brick wall below fan & pads	Sq.mtrs.	58	74
25	Foundation-civil material	Nos.	128	122
26	Irrigation system	Unit	1	1

Table 14.3: The details of material to be used for **CCPH-3000** model (Min. 4.5 mtrs height at center)

Sr. No.	Particulars	Unit	52 m x 60 m	60 m x 52 m
			3120 sq.mtrs.	3120 sq.mtrs.
			Quantity	Quantity
1	GI pipes	Kgs.	16472	16492
2	UV stablised poly film	Sq.mtrs	4901	4956
3	GI gutter	Kgs.	1302	1359
4	Aluminium profiles	Mtrs.	1773	1837
5	Clamps & accessories	Sq.mtrs.	3120	3120
6	Shade net (tapenet on roof)	Sq.mtrs.	3087	3112
7	Insect net (on sides)	Sq.mtrs.	204	236
8	Locking spring	Sq.mtrs.	1275	1324

9	High tensile nuts & bolts	Mtrs.	3120	3120
10	Self drilling tapping screws	Sq.mtrs.	1753	1820
11	GI wire	Nos.	80	80
12	Plastic rope	Kgs.	610	596
13	Pulley assembly	Mtrs.	32	36
14	Curtain rings	Nos.	720	624
15	UV stabilised frp-door	Nos.	2	2
16	Exhaust fan	Nos.	22	22
17	Cellulose cooling pads-4"	Nos.	75	87
18	Water circulating system	Nos.	50	58
19	Fogging system	Unit	3120	3120
20	Control head for pad	Unit	1	1
21	Control head for foggers	Unit	1	1
22	Climate controller	Unit	1	1
23	Panel box	Unit	1	1
24	Civil work brick wall below & pads	Sq.mtrs.	83	91
25	Foundation-civil material	Nos.	172	168
26	Irrigation system	Unit	1	1

Table 14.4: The details of material to be used for **CCPH-4000** model (Min. 4.5 mtrs height at center)

Sr. No.	Particulars	Unit	68 m x 60 m	100 m x 40 m
			4080 sq.mtrs	4000 sq.mtrs
			Quantity	Quantity
1	GI pipes	Kgs.	21240	21160
2	UV stablised poly film	Sq.mtrs	6270	6487
3	GI gutter	Kgs.	1819	1934
4	Aluminium profiles	Mtrs.	2306	2534
5	Clamps & accessories	Sq.mtrs.	4080	4000
6	Shade net (tapenet on roof)	Sq.mtrs.	4095	4075
7	Insect net (on sides)	Sq.mtrs.	268	397
8	Locking spring	Sq.mtrs.	1604	1813
9	High tensile nuts & bolts	Mtrs.	4080	4000
10	Self drilling tapping screws	Sq.mtrs.	2205	2493
11	GI wire	Nos.	106	102
12	Plastic rope	Kgs.	763	718
13	Pulley assembly	Mtrs.	40	56
14	Curtain rings	Nos.	720	480
15	UV stabilised frp-door	Nos.	2	2
16	Exhaust fan	Nos.	28	28
17	Cellulose cooling pads-4"	Nos.	99	99
18	Water circulating system	Nos.	66	66
19	Fogging system	Unit	4080	4000
20	Control head for pad	Unit	1	1
21	Control head for foggers	Unit	1	1
22	Climate controller	Unit	1	1
23	Panel box	Unit	1	1
24	Civil work brick wall below & pads	Sq.mtrs.	108	140
25	Foundation-civil material	Nos.	208	200
26	Irrigation system	Unit	1	1

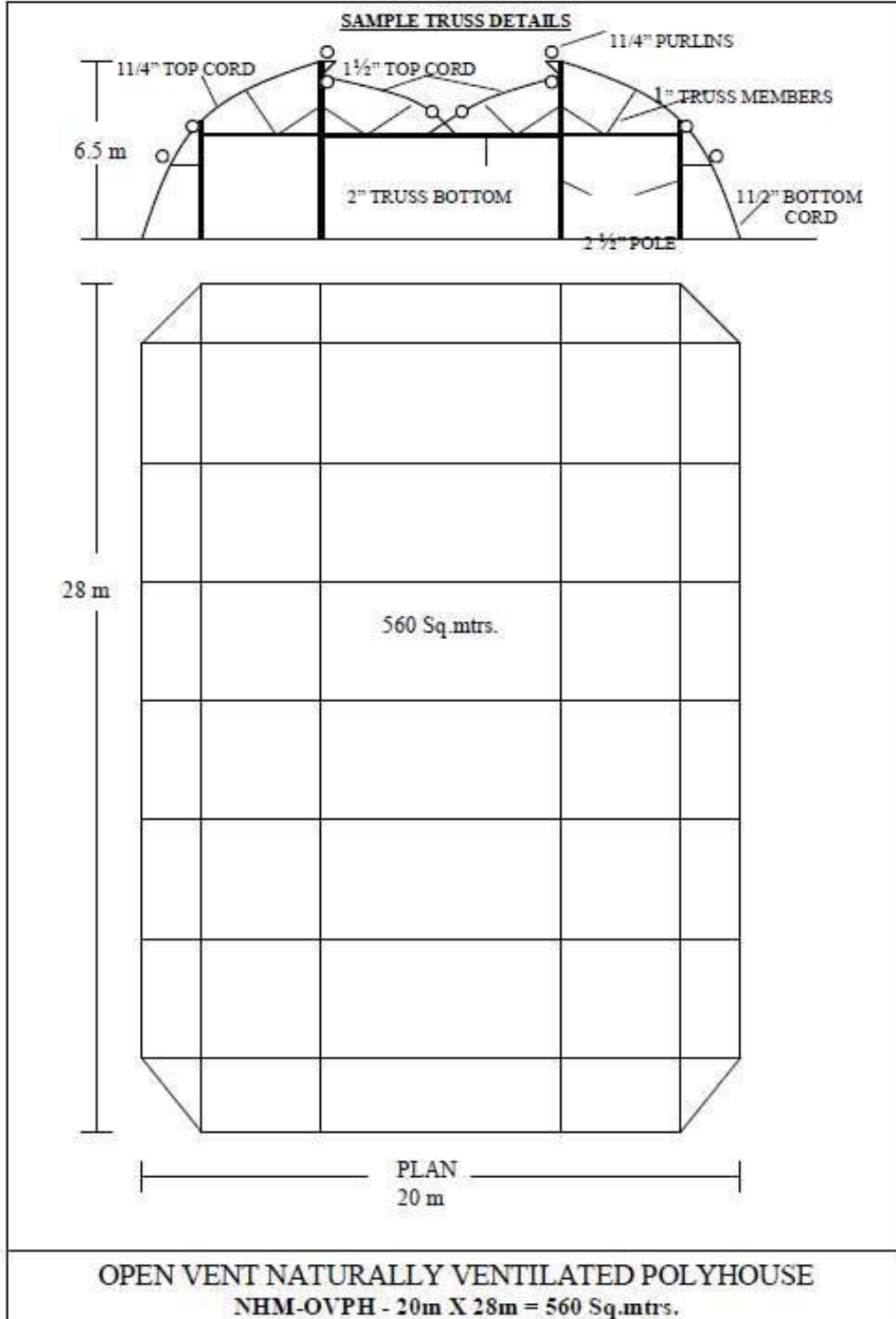
हरितगृह उभारणीसाठी निश्चित केलेले आराखडे (DESIGNS)

हरितगृहाच्या नैसर्गिक वायुविजन (Open Vent Poly House) व वातावरण नियंत्रित (Climate Control Poly House) प्रकाराच्या हरितगृहासाठी आकारमानानुसार विविध मॉडेल्स निश्चित केले असून त्याचे आराखडे (designs) पुढीलप्रमाणे आहेत. लाभार्थीनी या ठरविण्यात आलेल्या आराखड्यानुसारच हरितगृहाची उभारणी करावी.

(डिझाईन क्र. १.१ ते २.८)

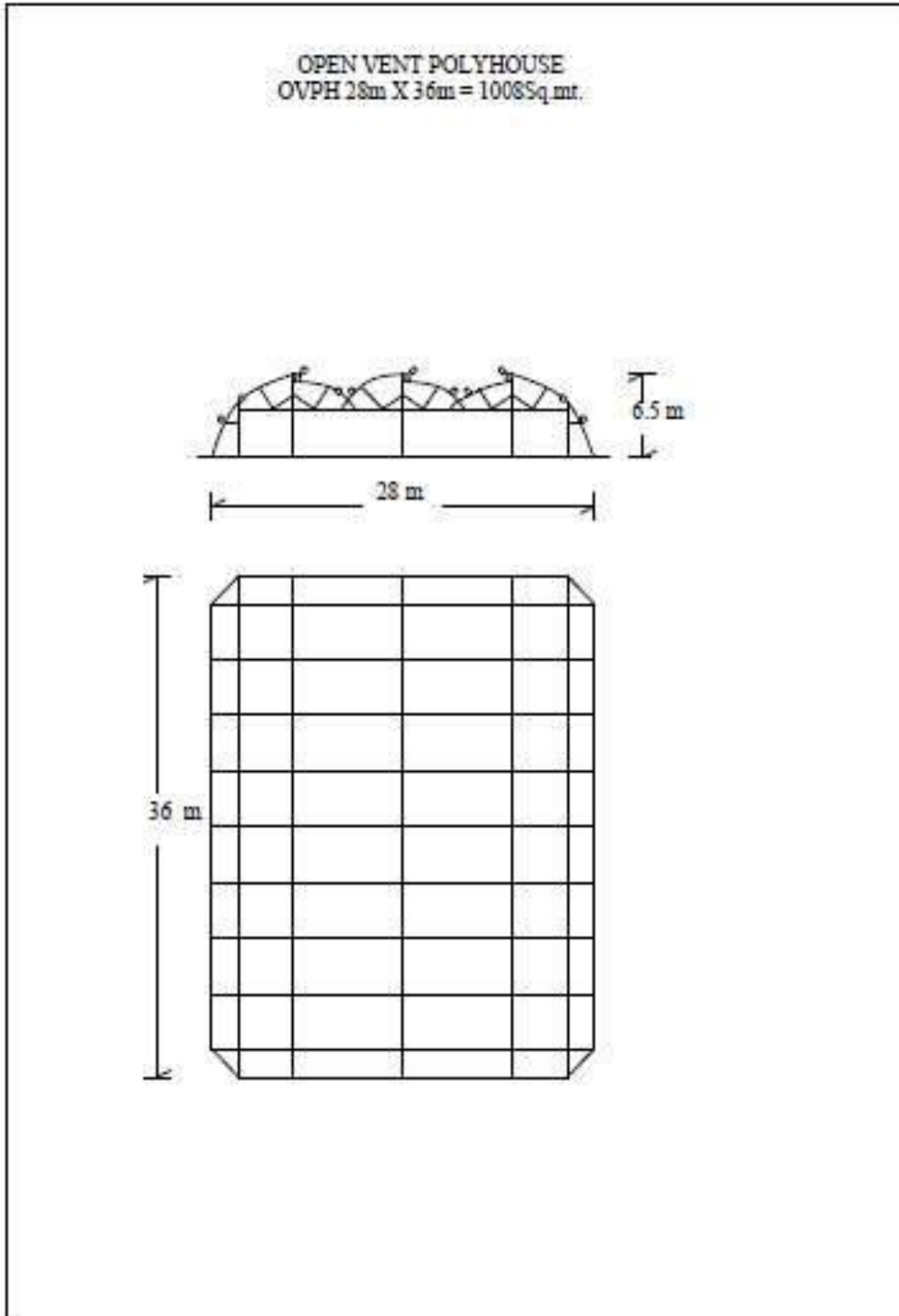
Design no. 1.1 Open ventilated polyhouse. (560 sq.mtrs)

OVPH 20 m x 28 m

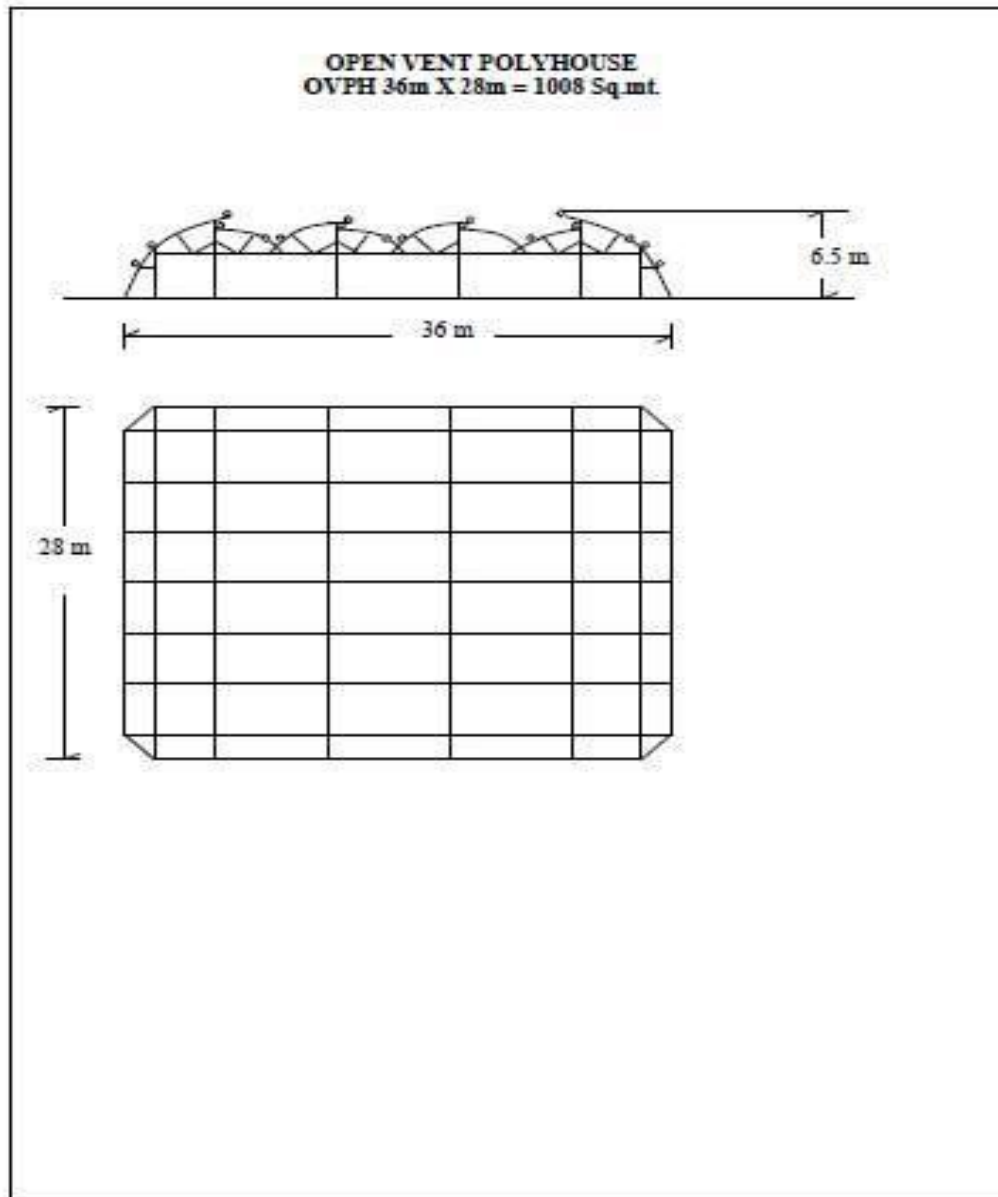
Design no. 1.2 Open ventilated polyhouse.(1008 sq.mtrs)

OVPH 28m x 36 m

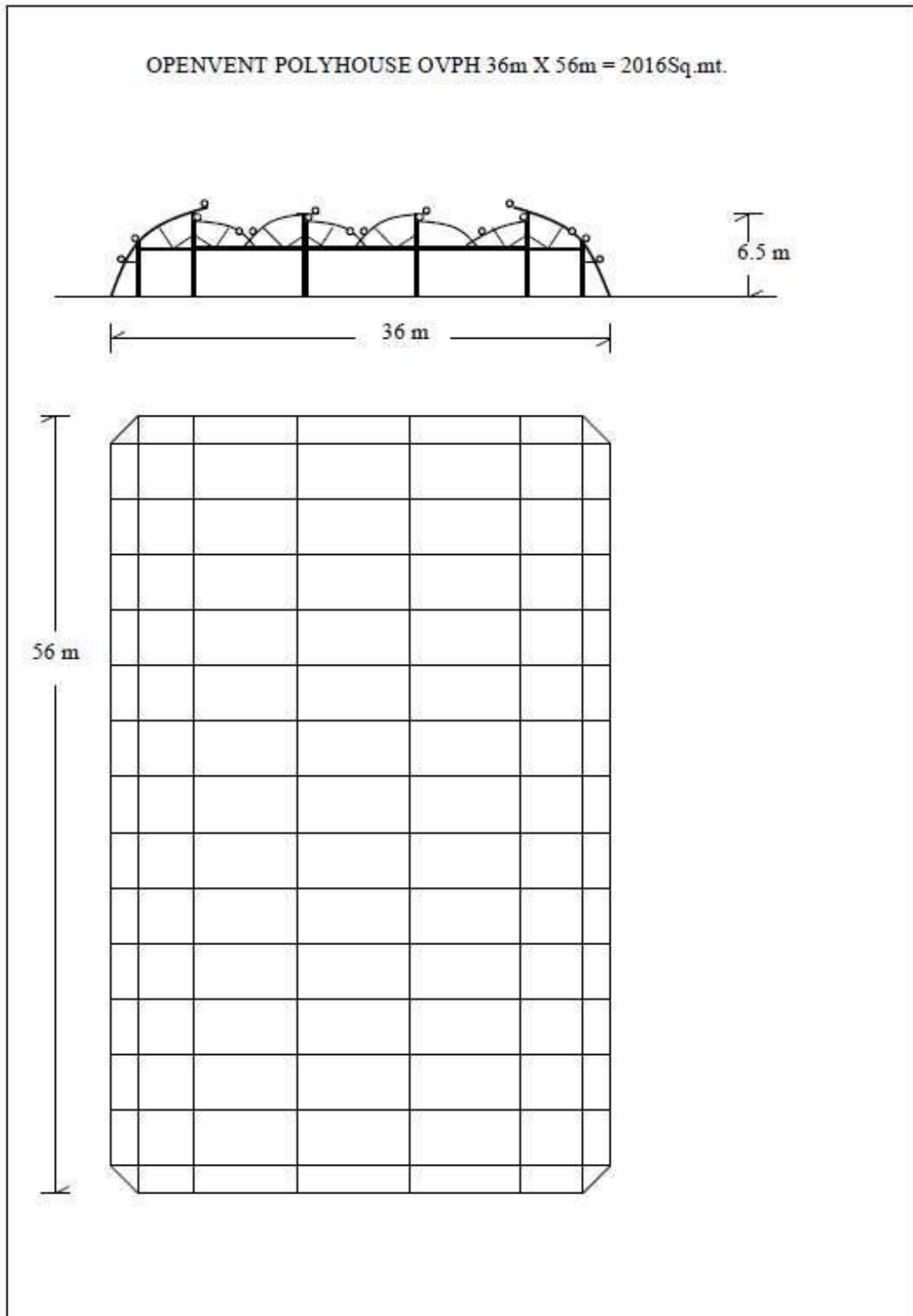
Design no. 1. 3 Open ventilated polyhouse.(1008 sq.mtrs)

OVPH 36 m x 28 m =1008

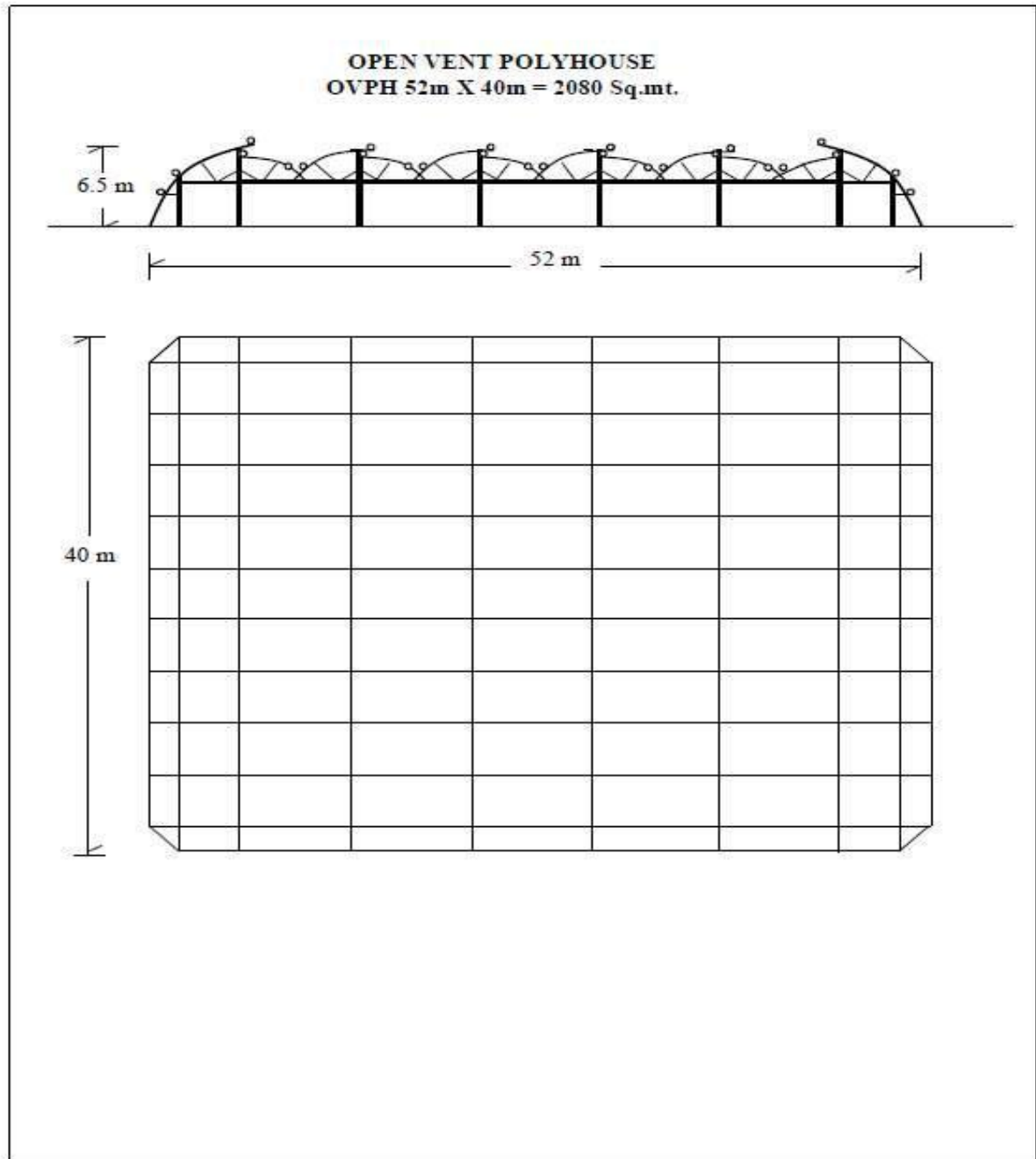
Design no. 1.4 Open ventilated polyhouse.(2016 sq.mtrs)

OVPH 36 m x 56 m = 2016

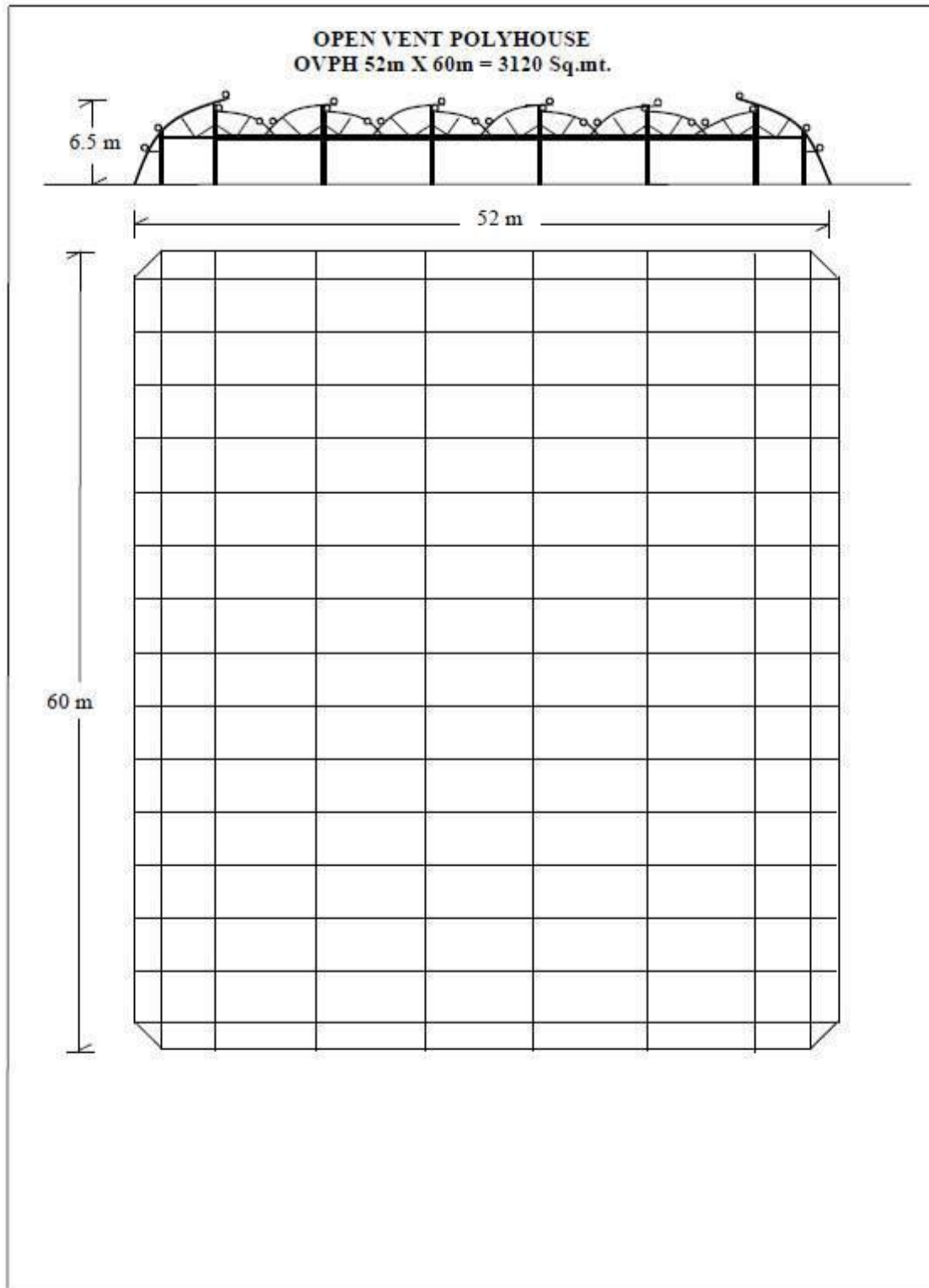
Design no.1.5 Open ventilated polyhouse.(2080 sq.mtrs)

OVPH 52 m x 40 m =2080

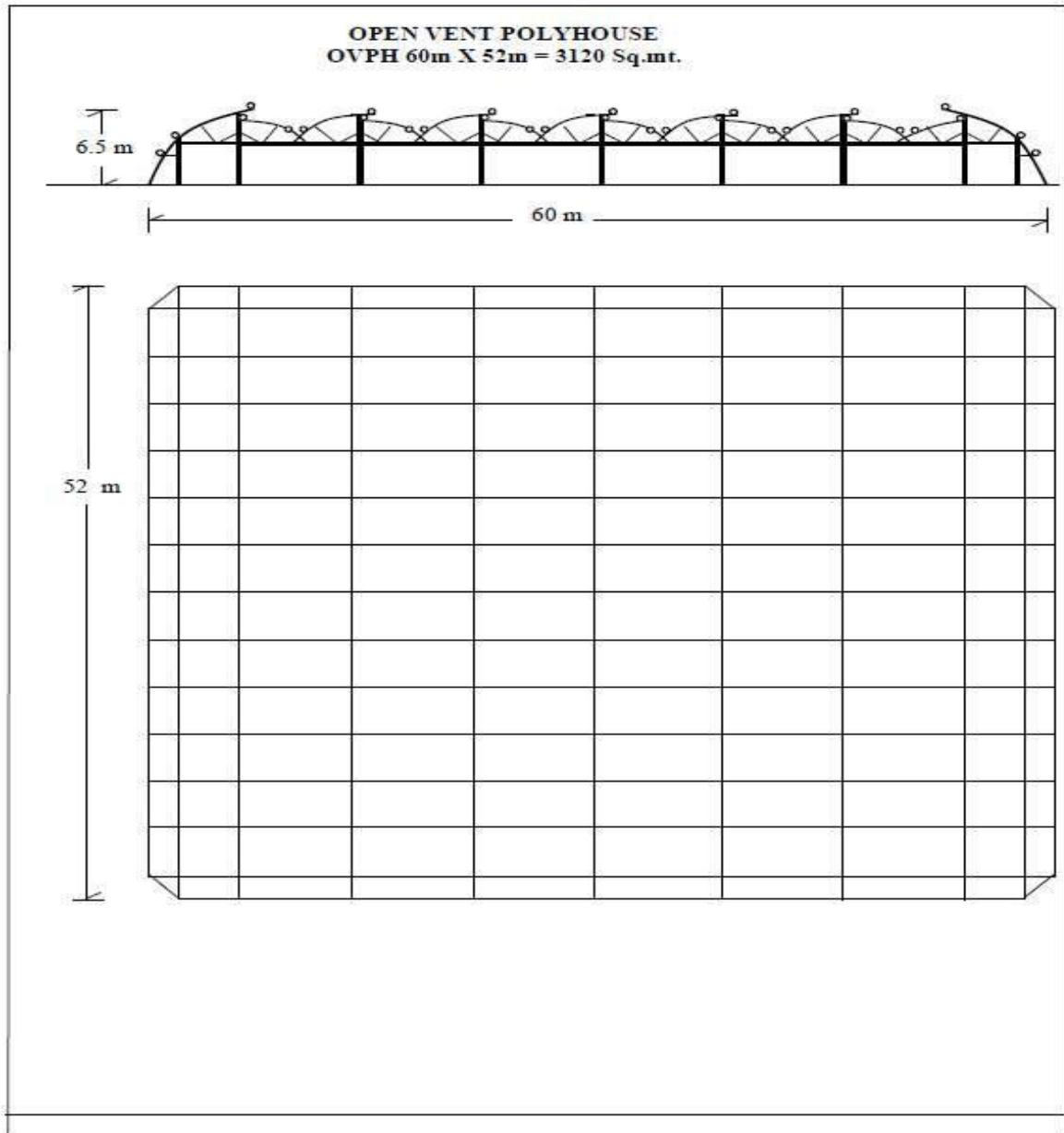
Design no.1.6 Open ventilated polyhouse.(3120 sq.mtrs)

OVPH 52 m x 60 m =3120

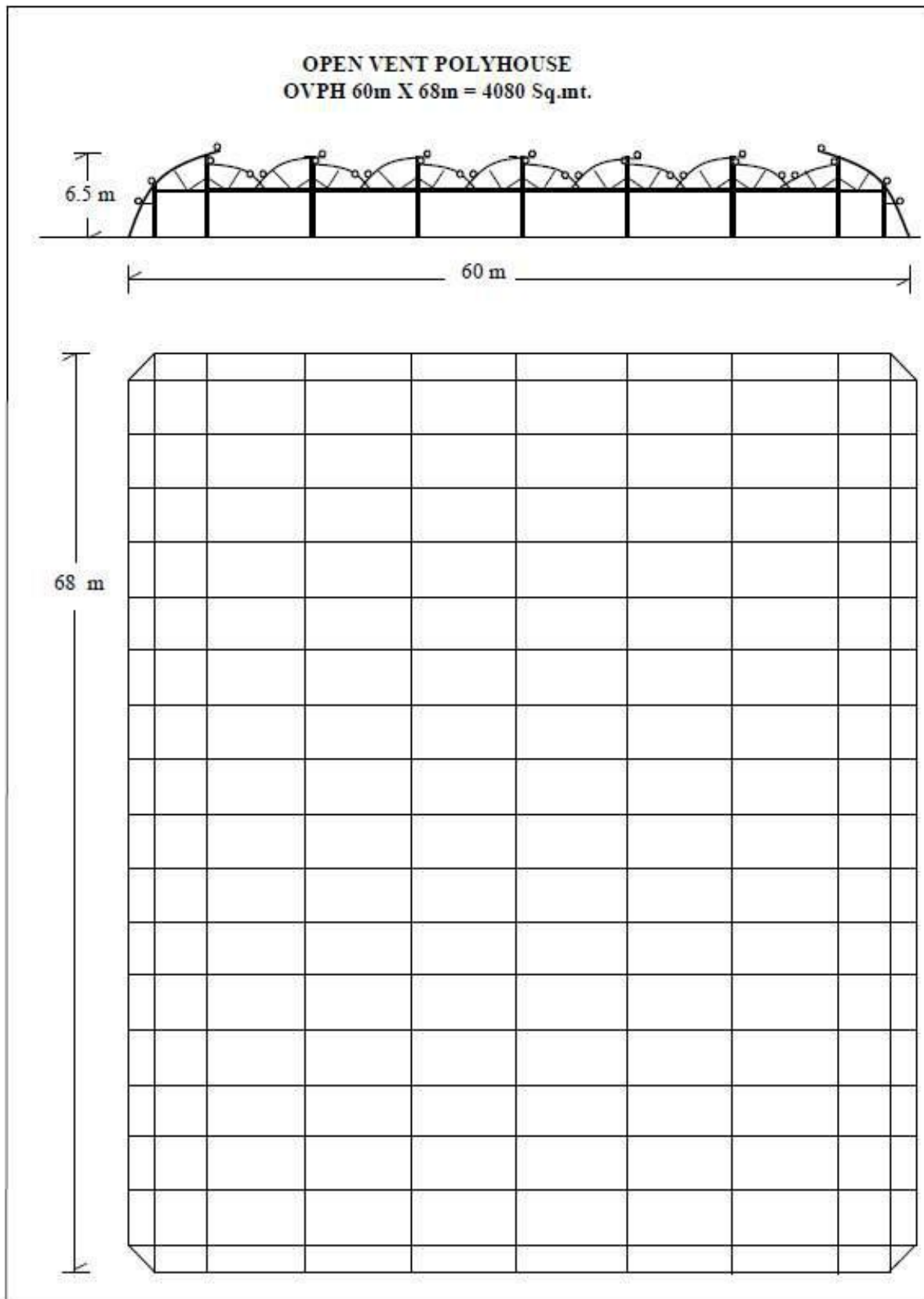
Design no.1.7 Open ventilated polyhouse.(3120 sq.mtrs)

OVPH 60 m x 52 m =3120

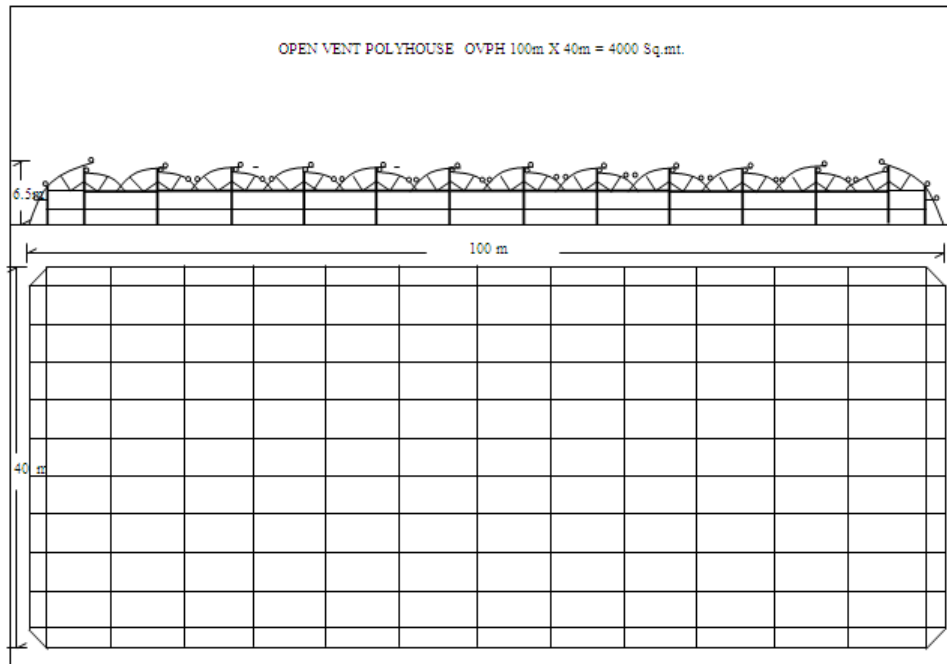

Design no.1.8 Open ventilated polyhouse.(4080 sq.mtrs)

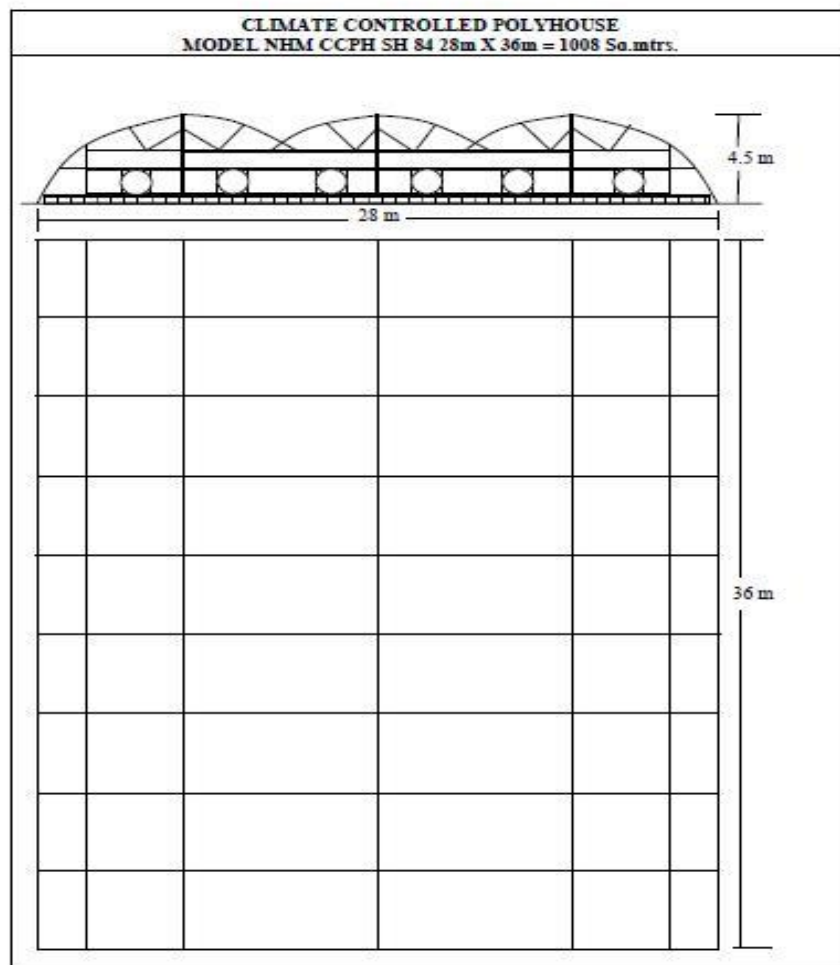
OVPH 60 m x 68 m =4080

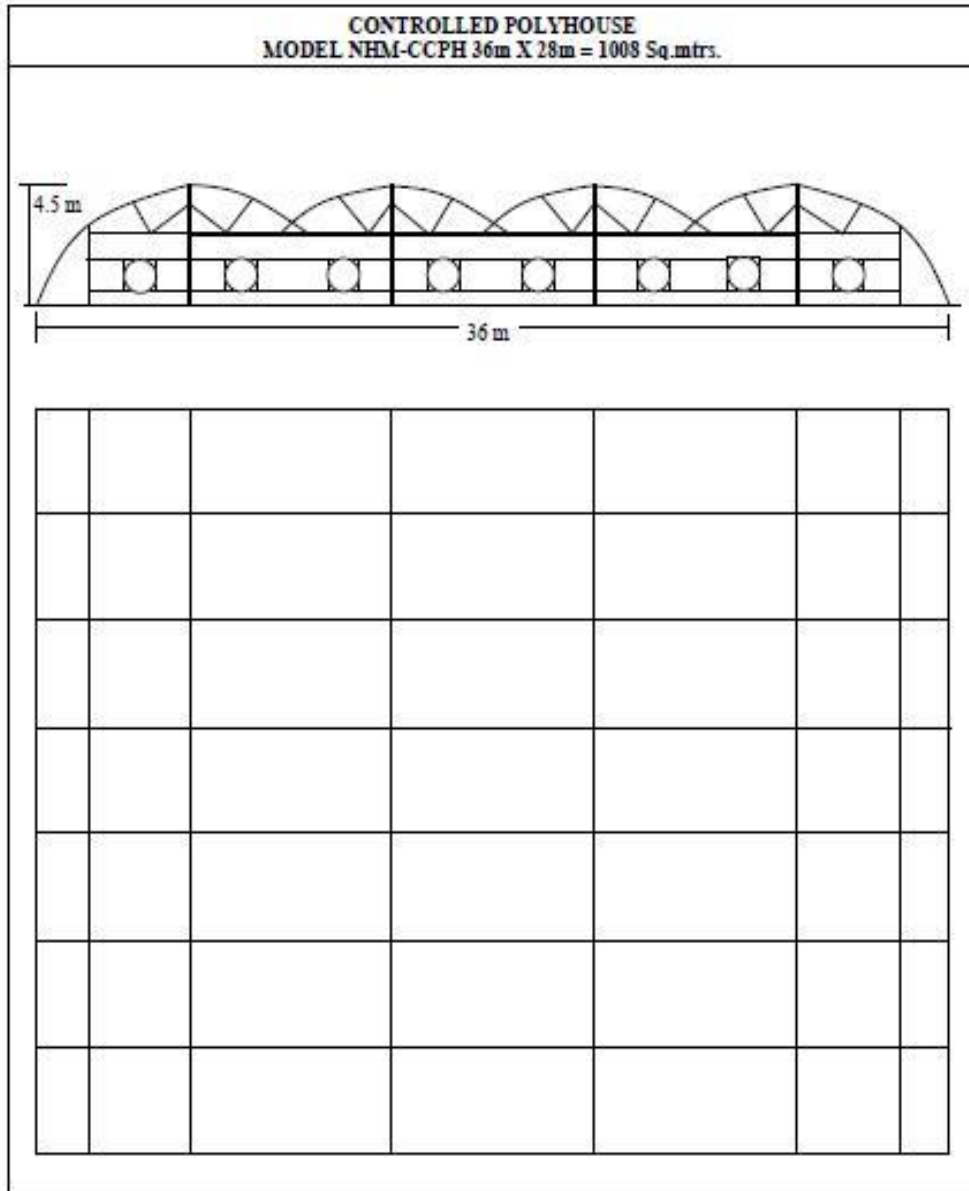
**Design no.1.9 Open ventilated polyhouse.(4000 sq.mtrs)
OVPH 100 m x 40 m =4000**

**Design no.2.1 Climate controlled polyhouse.(1008 sq.mtrs)
CCPH 28 m x 36 m = 1008**

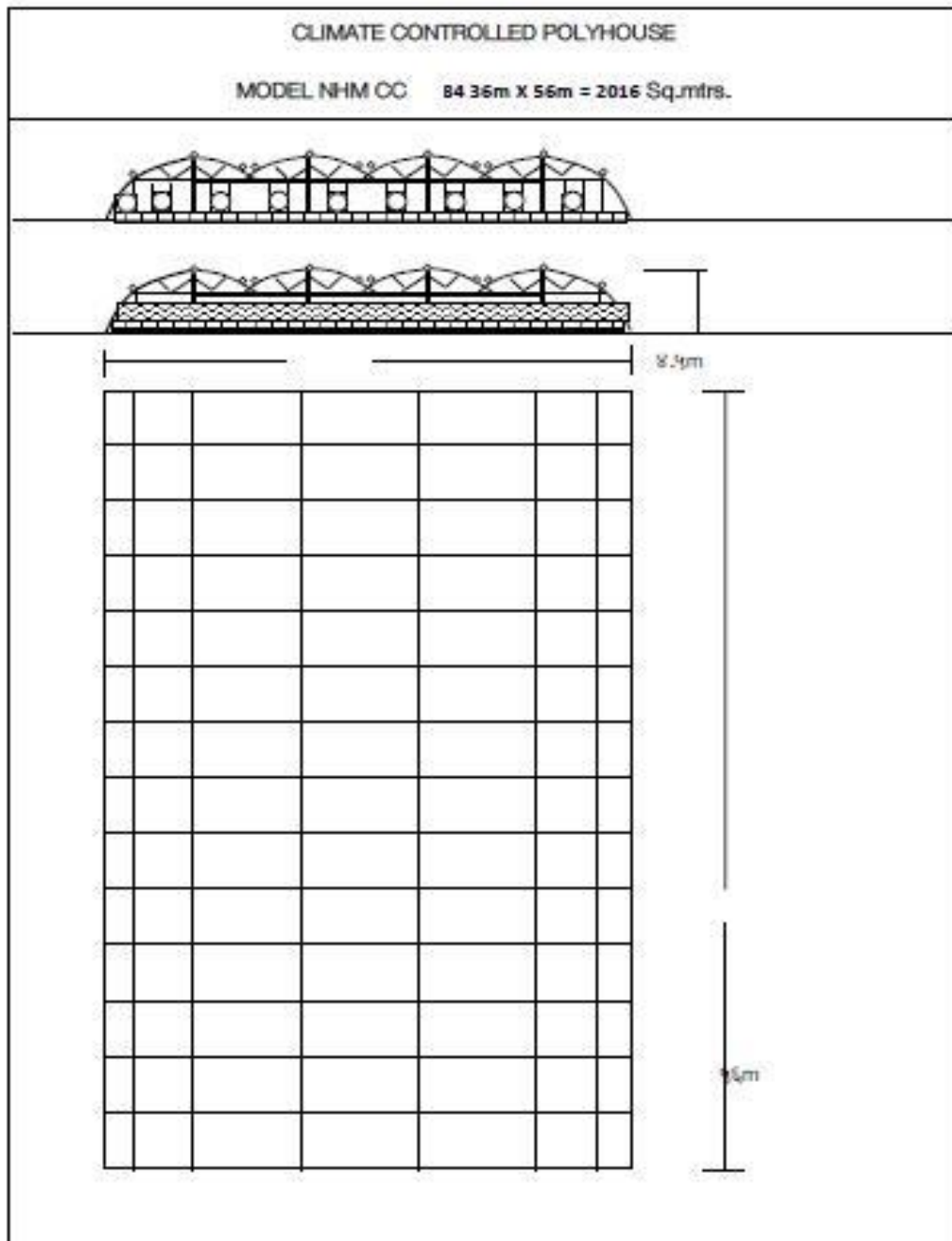

**Design no.2.2 Climate controlled polyhouse.(1008 sq.mtrs)
CCPH 36 m x 28 m = 1008**

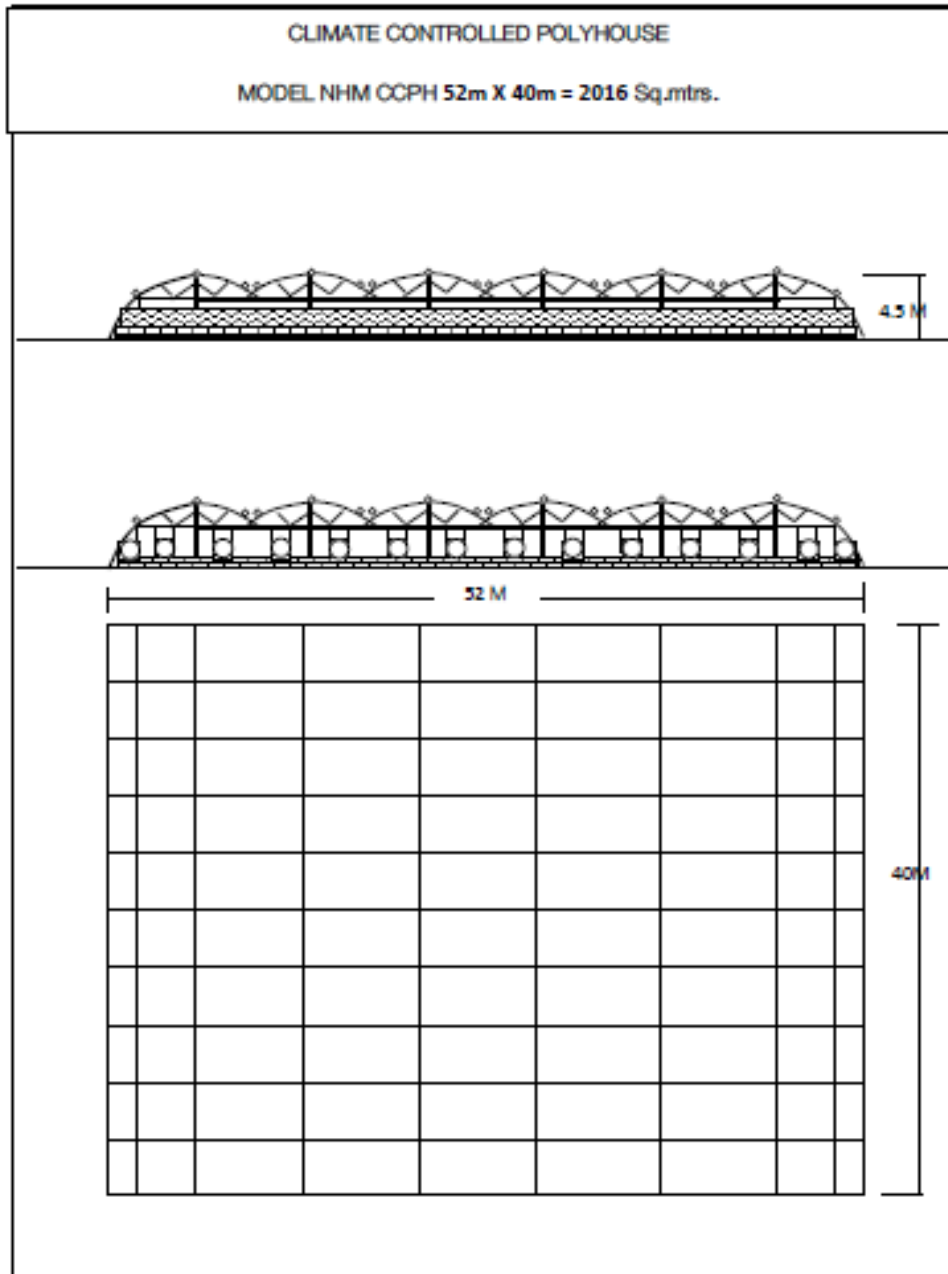
Design no.2.3 Climate controlled polyhouse.(2016 sq.mtrs)

CCPH 36 m x 56 m = 2016

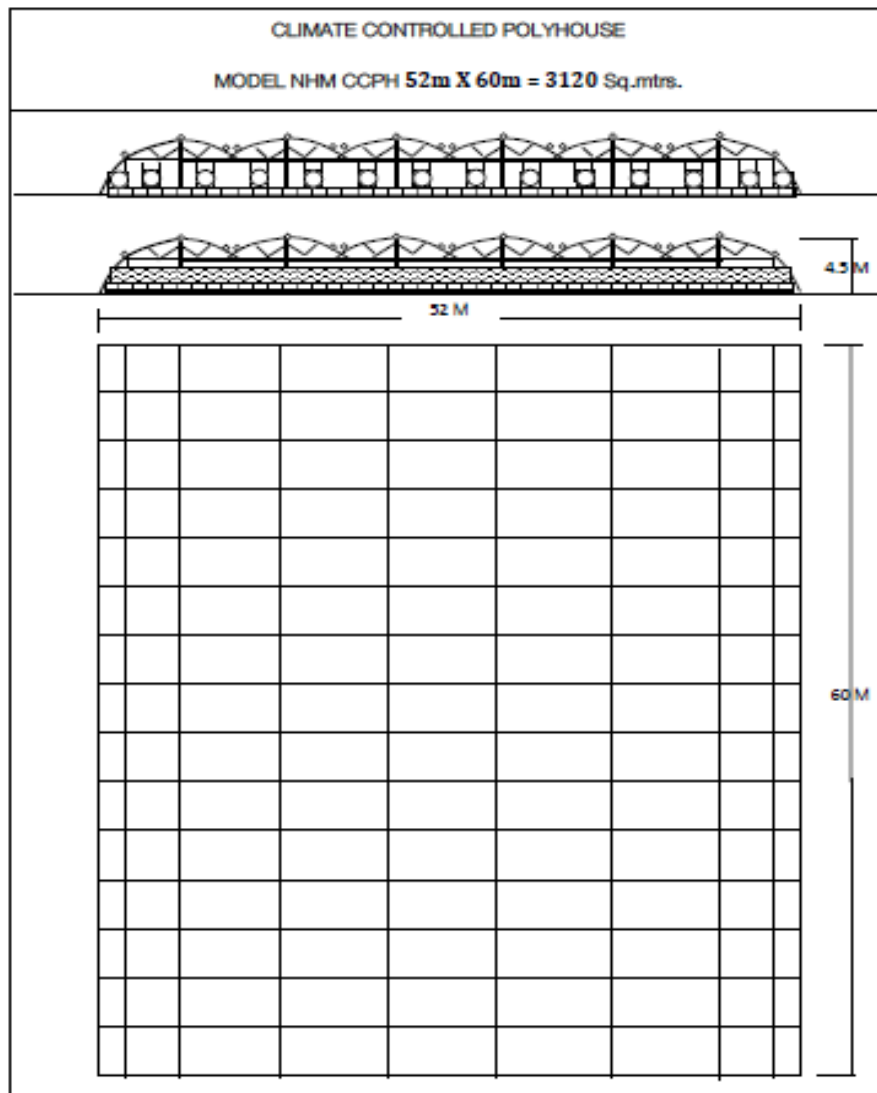
Design no.2.4 Climate controlled polyhouse.(2016 sq.mtrs)

CCPH 52m x 40 m = 2080

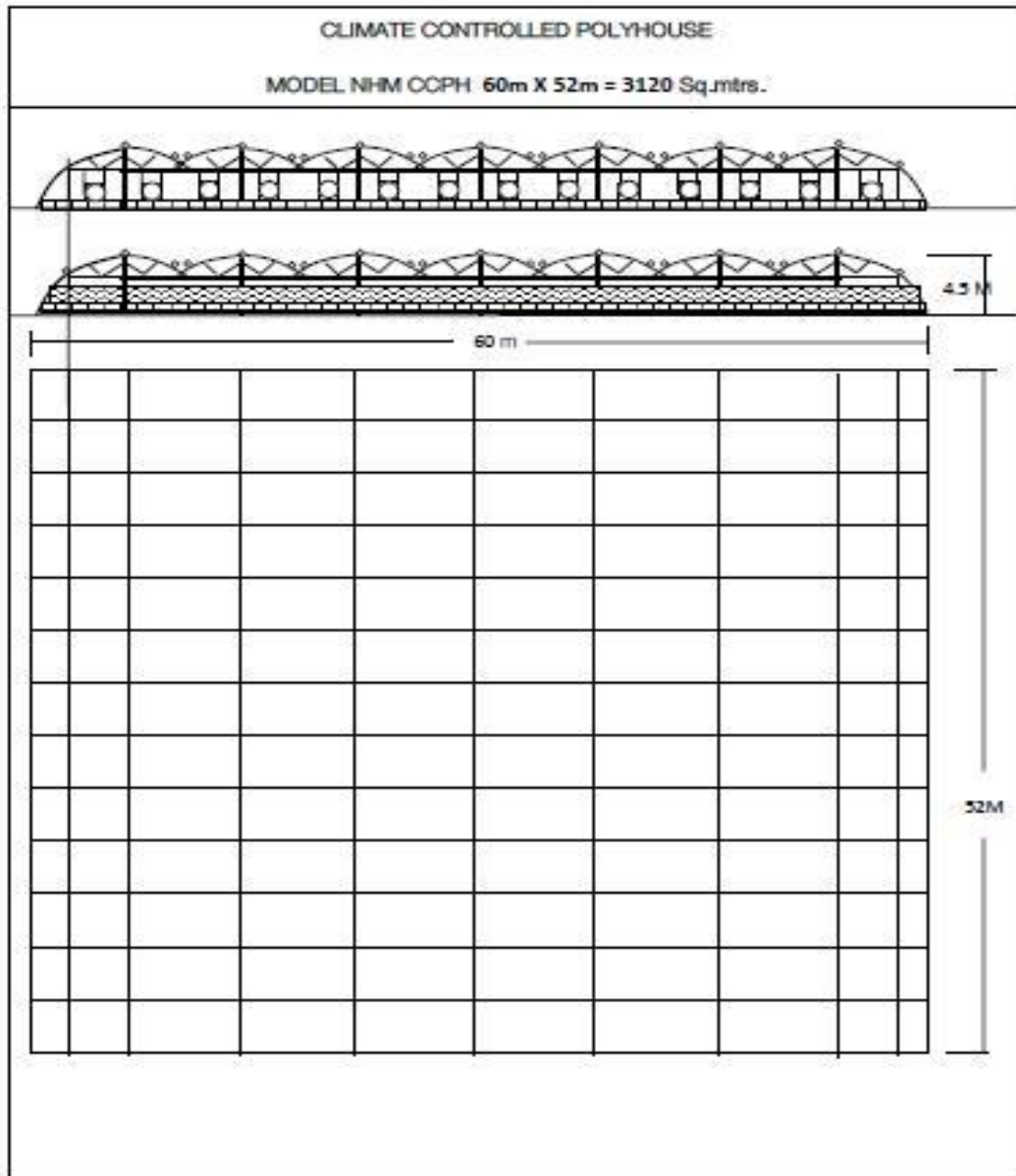
Design no. 2.5 Climate controlled polyhouse.(3120 sq.mtrs)

CCPH 52m x 60 m = 3120

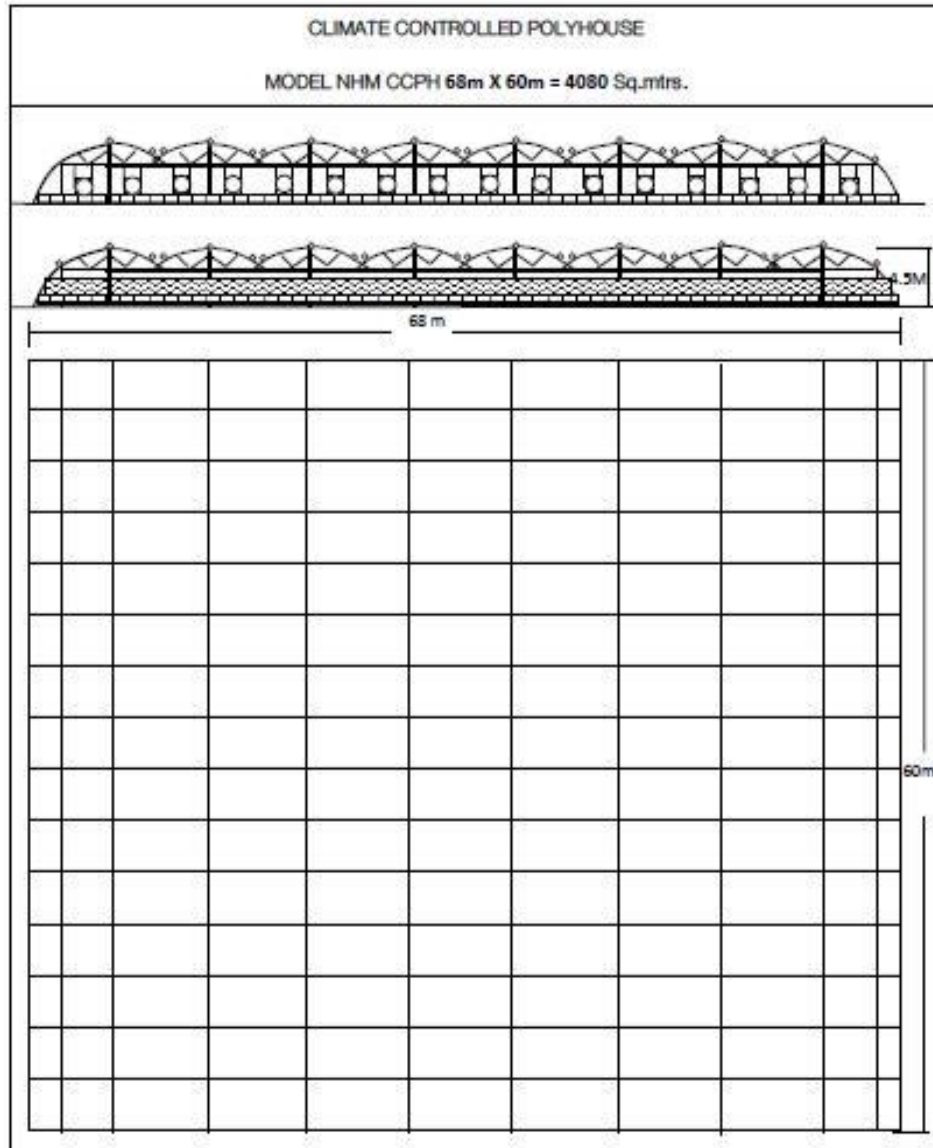
Design no.2.6 Climate controlled polyhouse.(3120 sq.mtrs)

CCPH 60 m x 52 m = 3120

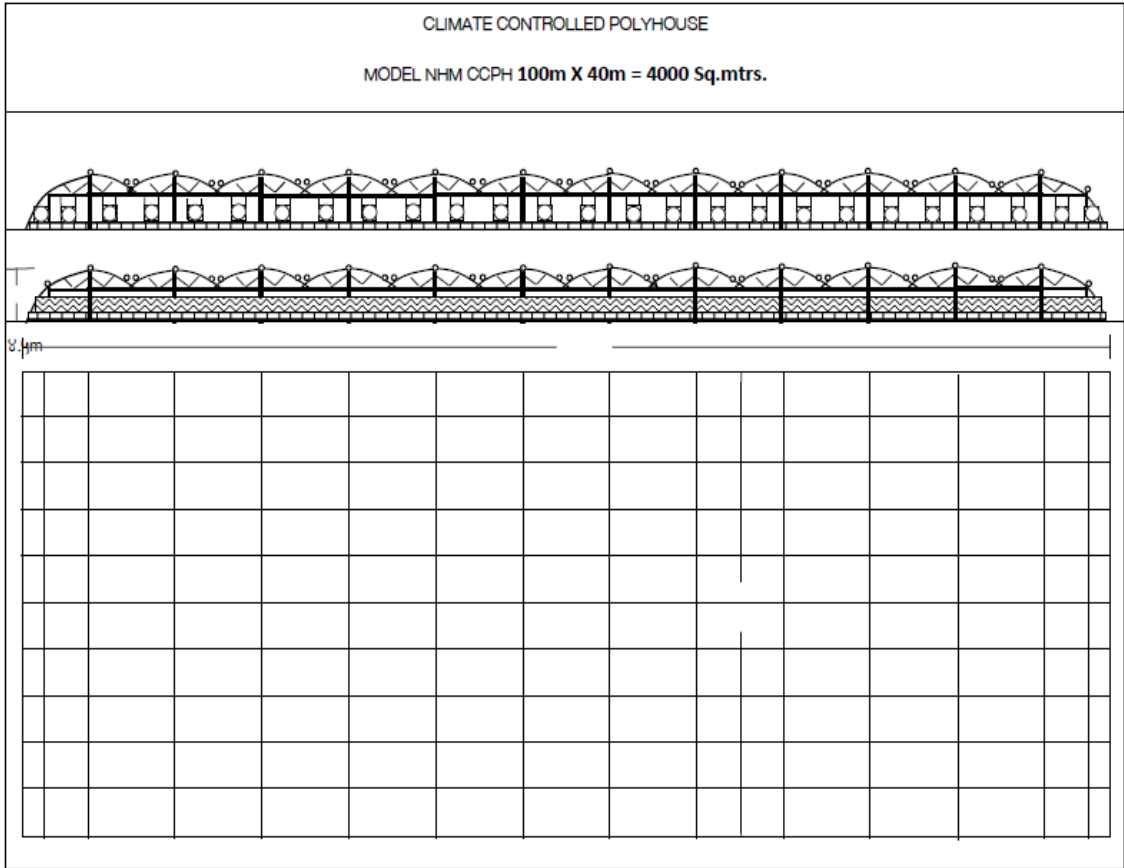
Design no.2.7 Climate controlled polyhouse.(4080 sq.mtrs)

CCPH 68 m x 60 m = 4080

Design no.2.8 Climate controlled polyhouse.(4000 sq.mtrs)

CCPH 100 m x 40 m = 4000

शेडनेटगृह उभारणीसाठी लागणाऱ्या साहित्याचे तांत्रिक निकषः

शेडनेटगृहाच्या विविध मॉडेलनुसार व प्रकारानुसार आवश्यक असणाऱ्या साहित्याचे तांत्रिक निकष पुढीलप्रमाणे आहेत. त्यानुसार लाभार्थीनी **BIS** प्रमाणे साहित्यांचा वापर शेडनेटगृहाच्या उभारणीसाठी करावा. शेडनेटगृहाच्या राऊंड टाईप (RT) व फ्लॅट टाईप (FT) प्रकारासाठी सामायिक तांत्रिक निकष पुढीलप्रमाणे आहेत.

Common Specifications For FT And RT Models

1. All pipes should be made of galvanized iron (GI) confirming to bis standard (IS 1161 :2014)
2. Pipes should not be welded but fixed with the nut bolts.
3. Pipe should not have any welded joint.
4. Height for FT should be 4.00 meter and low height model should be minimum 3.25
5. Height for RT model should be minimum 5.00 m. At the centre for more height model & 4 m at center for less height model and span 4 x 6 m.

❖ शेडनेटगृहाच्या RT प्रकारासाठी वापरण्यात यावयाच्या IS 1161 :2014 जी.आय. पाईपचे तांत्रिक निकष पुढीलप्रमाणे आहेत.

Table no. – 15

RT Models – 6X m, Center Height -5m And Sideheight-4m more height model

Sr.no.	Particulars	Size (Nominal bore) (in inches)	Size (Outside diameter) (mm)	Thickness (mm)	Weight (kg/m)
1	Tor bar for hold-fast in Foundation	n.a.	8mm	--	--
2	Foundation for columns	1 ½ "	48.3mm	2.9	3.25
3	Columns	2"	60.3mm	2.9	4.11
4	Truss bend	1 ½ "	48.3mm	2.9	3.25
5	Purlins	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
6	Truss bottom	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
7	Truss member	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
8	Door	1"	33.7mm	2.6	1.99
9	Door coloumn	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
10	Door top	1"	33.7mm	2.6	1.99
	Corridor (hocky)		No corridors		

Table no. -16 : RT Models – 6 X 4 m, center height -4 m less height model

Sr.no.	Particulars	Size (Nominal bore) (in inches)	Size (Outside diameter) (mm)	Thickness (mm)	Weight (kg/m)
1	Tor bar for hold-fast in foundation	n.a.	8mm	--	--
2	Foundation for columns	1 ½ "	48.3mm	2.9	3.25
3	Columns	2"	60.3mm	2.9	4.11
4	Truss bend	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
5	Purlins	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
6	Truss bottom	1"	33.7mm	2.6	1.99
7	Truss member	1"	33.7mm	2.6	1.99
8	Door	1"	33.7mm	2.6	1.99
9	Door coloumn	1"	33.7mm	2.6	1.99
10	Door top	1"	33.7mm	2.6	1.99
	Corridor (hocky)		no corridors		

शेडनेटगृहाच्या FT प्रकारासाठी वापरण्यात यावयाच्या जी.आय. पाईपचे तांत्रिक निकष पुढीलप्रमाणे आहेत.

TABLE NO. -17: FT MODELS - SPAN - 4X6M,HEIGHT -4MMORE HEIGHT MODEL

Sr.no.	Particulars	Size (Nominal bore) (in inches)	Size (Outside diameter) (mm)	Thickness (mm)	Weight (kg/m)
1	Tor bar for hold-fast in foundation	n.a.	8mm	--	--
2	Foundation for main Columns	1 ½ "	48.3mm	2.9	3.25
3	Foundation for periphery middle columns	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
4	Main columns	2"	60.3mm	2.9	4.11

5	Periphery middle columns	1 ½ "	48.3mm	2.9	3.25
6	Truss	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
7	Purlins	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
8	Main corridor	1 ½ "	48.3mm	2.9	3.25
9	Middle corridor	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
10	Door	1"	33.7mm	2.6	1.99
11	Door coloumn	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
12	Door corridor	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
13	Door top	1"	33.7mm	2.6	1.99
14	2m wide periphery corridors on all 4 sides shall be used				

कमी उंचीचे शेडनेटगृहाच्या FT प्रकारासाठी वापरण्यात यावयाच्या IS 1161 :2014 जी.आय. पाईपचे तांत्रिक निकष पुढीलप्रमाणे आहेत

Table no. - 18 : FT models - SPAN -6 x6m, height -3.25 m less height models

sr.no.	Particulars	Size (Nominal bore) (in inches)	Size (Outside diameter) (mm)	Thickness (mm)	Weight (kg/m)
1	Tor bar for hold-fast in foundation	n.a.	8mm	--	--
2	Foundation for main columns	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
3	Foundation for periphery middle columns	1 "	33.7mm	2.6	1.99
4	Main columns	1 ½ "	48.3mm	2.9	3.25
5	Periphery middle columns	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
6	Truss	1 "	33.7mm	2.6	1.99
7	Purlins	1"	33.7mm	2.6	1.99
8	Main corridor	1 ¼ "	42.4mm	2.6	2.55
9	Middle corridor	1 "	33.7mm	2.6	1.99
10	Door	1"	33.7mm	2.6	1.99
11	Door coloumn	1 "	33.7mm	2.6	1.99
12	Door corridor	1 "	33.7mm	2.6	1.99
13	Door top	1"	33.7mm	2.6	1.99
14	2m wide periphery corridors on all 4 sides shall be used				

शेडनेटगृहाच्या RT व FT प्रकारासाठी वापरण्यात यावयाच्या इतर साहित्यांचे तांत्रिक निकष पुढीलप्रमाणे आहेत

Table no. -19 : specifications of other items for FT and RT models

Sr.no.	Particulars	Specifications
1	Clamps	Made out of pre galvanised sheet having minimum 2.5mm thickness & shall resist 400 hours of salt spray test
2	Nuts & bolts	high tensile nuts & bolts of minimum 8mm thick, duly zinc plated & shall resist 150 hours of salt spray test
3	Insect net	40mesh/50 mesh UV stabilised & having minimum weight of 110 gsm
4	Laminated woven film for apron	UV stabilised, having minimum 100 gsm weight & minimum tear strength of 100 kg/cm ² should be used for side apron which shall be minimum 1m above ground level

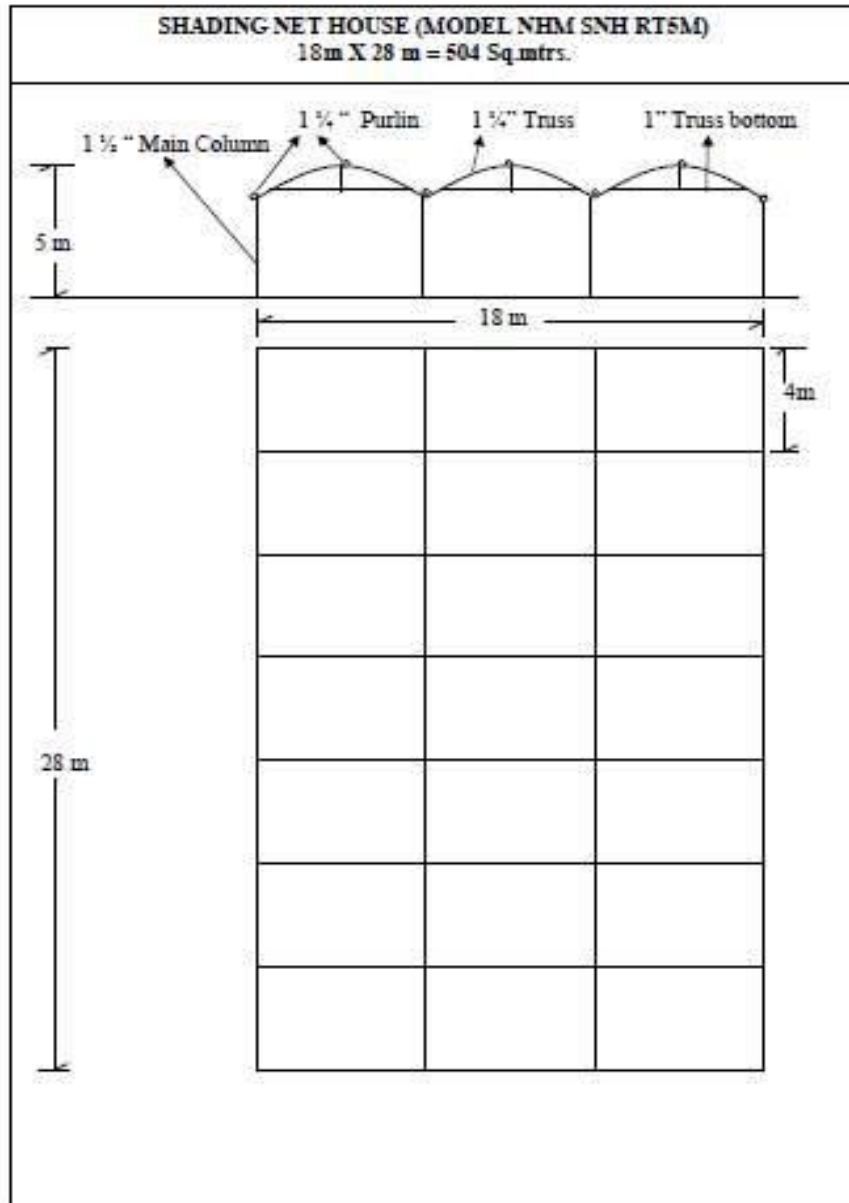
5	Aluminium profiles	Minimum 190 gms per mtr.
6	Springs	Minimum 2.3 mm thick spring steel, duly hardened & zinc plated/plastic coated/powder coated
7	Screws	Min. 20 mm self drilling tapping
8	Shade net tape net	IS-16008 (part-1):2016 50% (100 gsm) or 75 % (120 gsm) UV stabilized.
9	Shade net mono net	IS-16008 (part-2):2016 50%(125 gsm) or 75 %(310 gsm) UV stabilized.
10	Door	Door should be made out of UV stabilized FRP with minimum 1mm thickness & fixed on SS heavy hinges.

शेडनेटगृह उभारणीसाठी निश्चित केलेले विविध आराखडे (Designs)

शेडनेटगृहाच्या राउंड टाईप (Round Type) व फ्लॅट टाईप (Flat Type) या प्रकाराच्या शेडनेटगृहासाठी आकारमानानुसार विविध मॉडेल्स निश्चित केले असून त्याचे आराखडे (Designs) पुढीलप्रमाणे आहेत. लाभार्थीनी या ठरविण्यात आलेल्या आराखड्यानुसारच शेडनेटहाऊसची उभारणी करावी. (डिझाईन क्र. ३.१ ते ४.८)

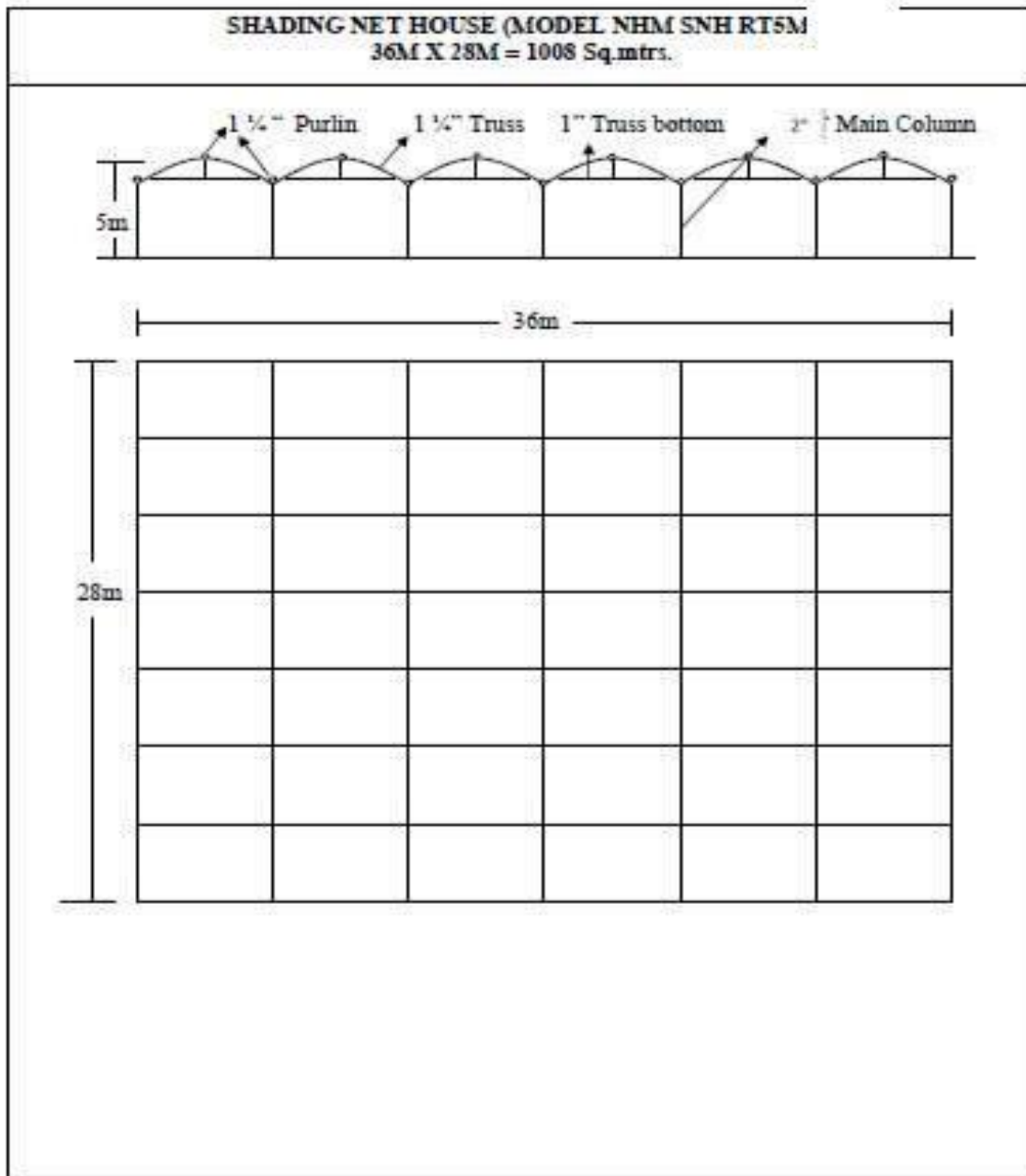
Design No.3.1 Shadenet House (RTSNH 5 m)

18 m x 28 m = 504 sq.mtrs.

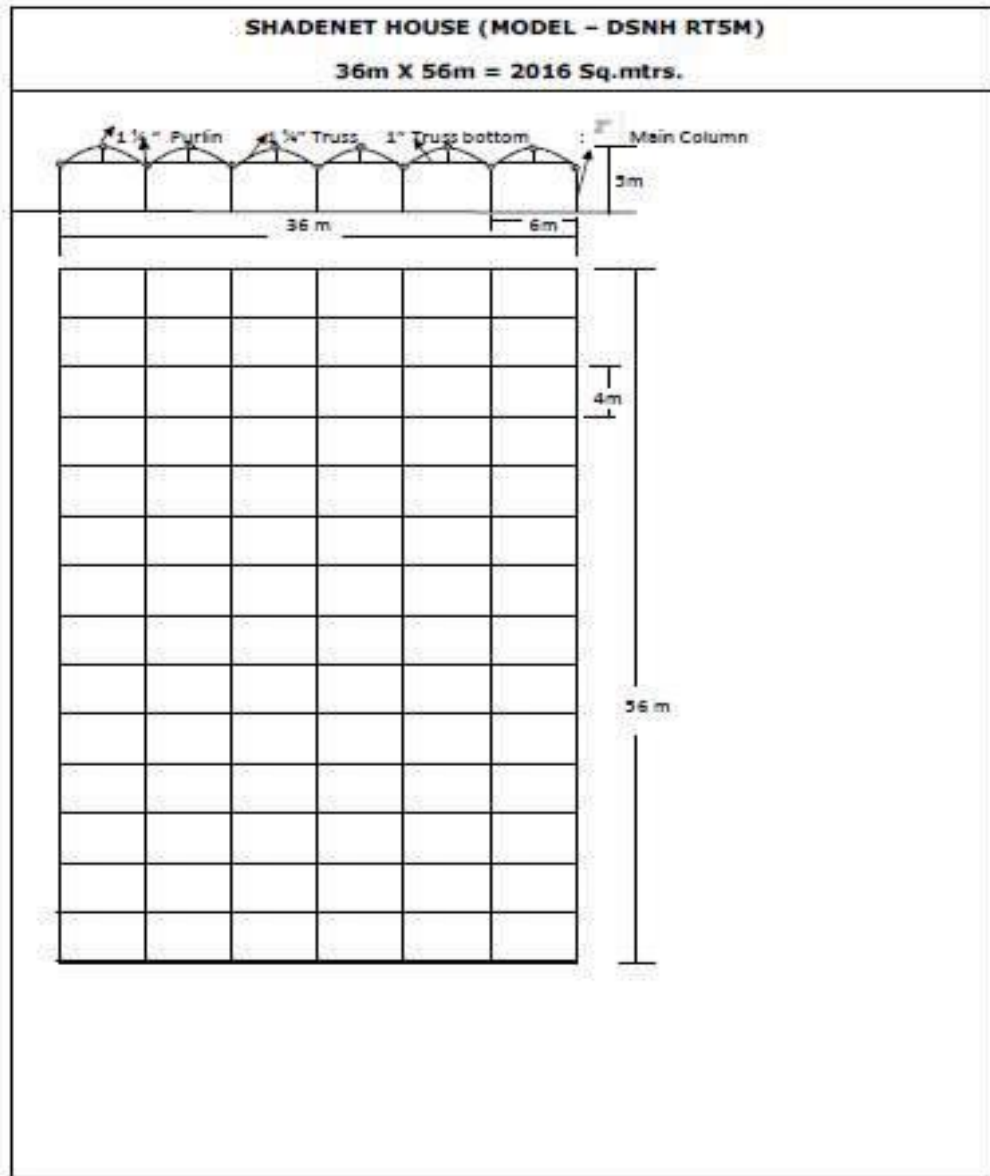
Design no.3.2 Shadenet house (RTSNH 5 m)

36 m x 28 m = 1008 sq.mtrs.

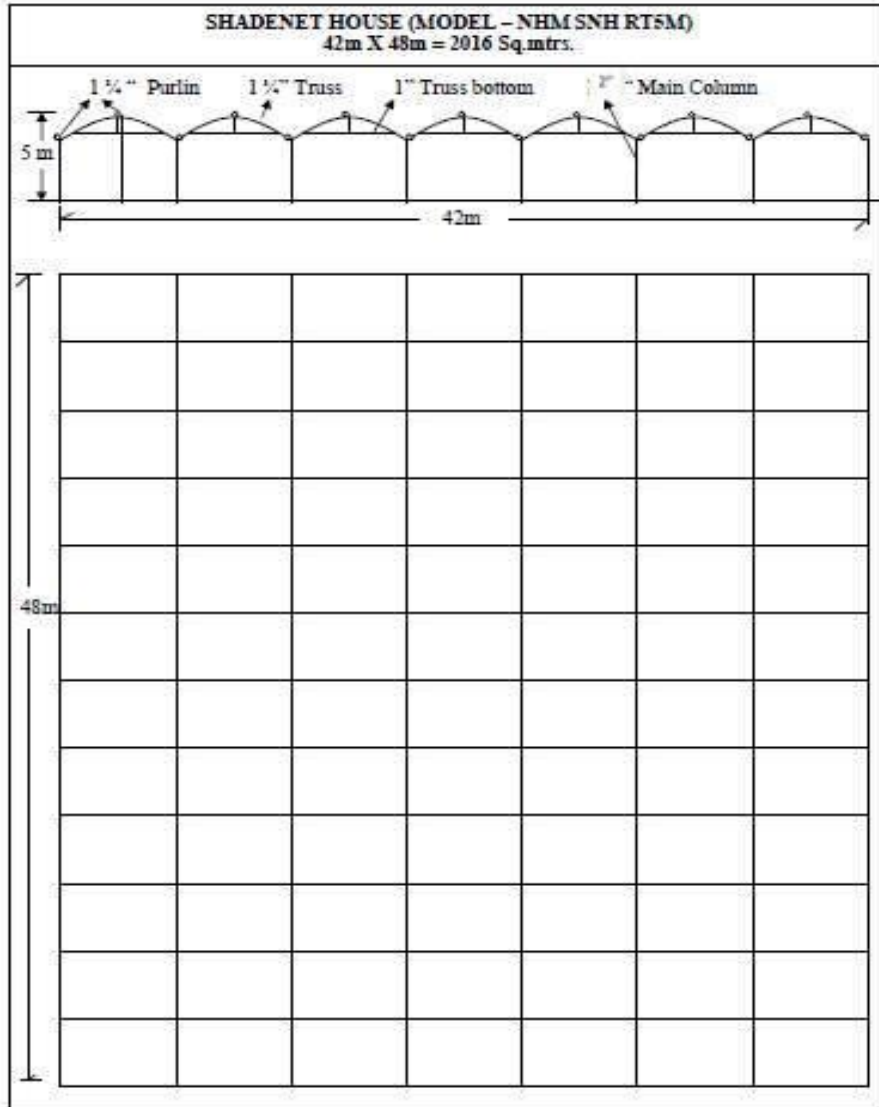
Design no. 3.3 Shadenet house (RTSNH 5 m)

36 m x 56 m = 2016 sq.mtrs.

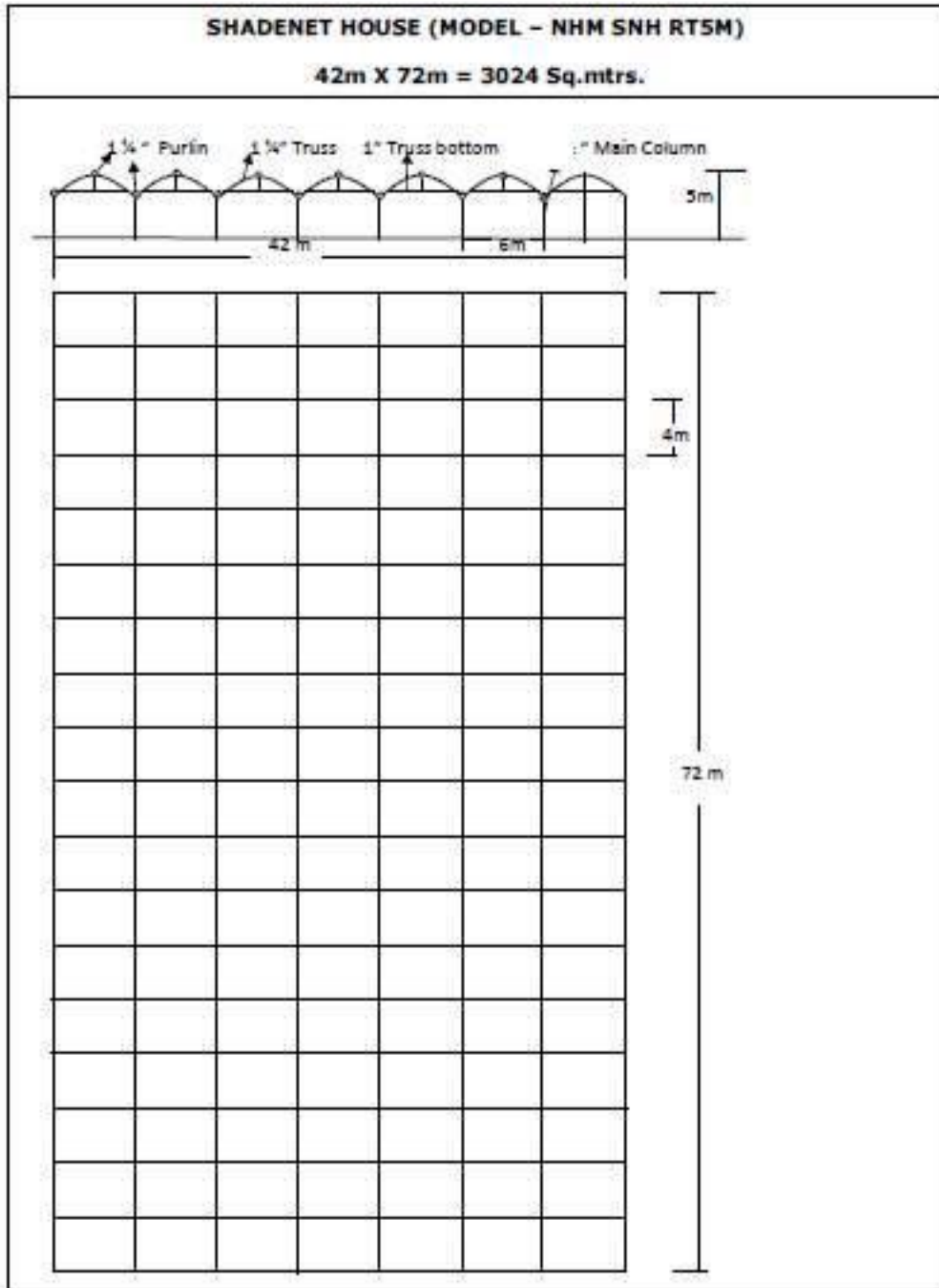
Design No. 3.4 Shadenet house (RTSNH 5 m)

42 m x 48 m = 2016 sq.mtrs.

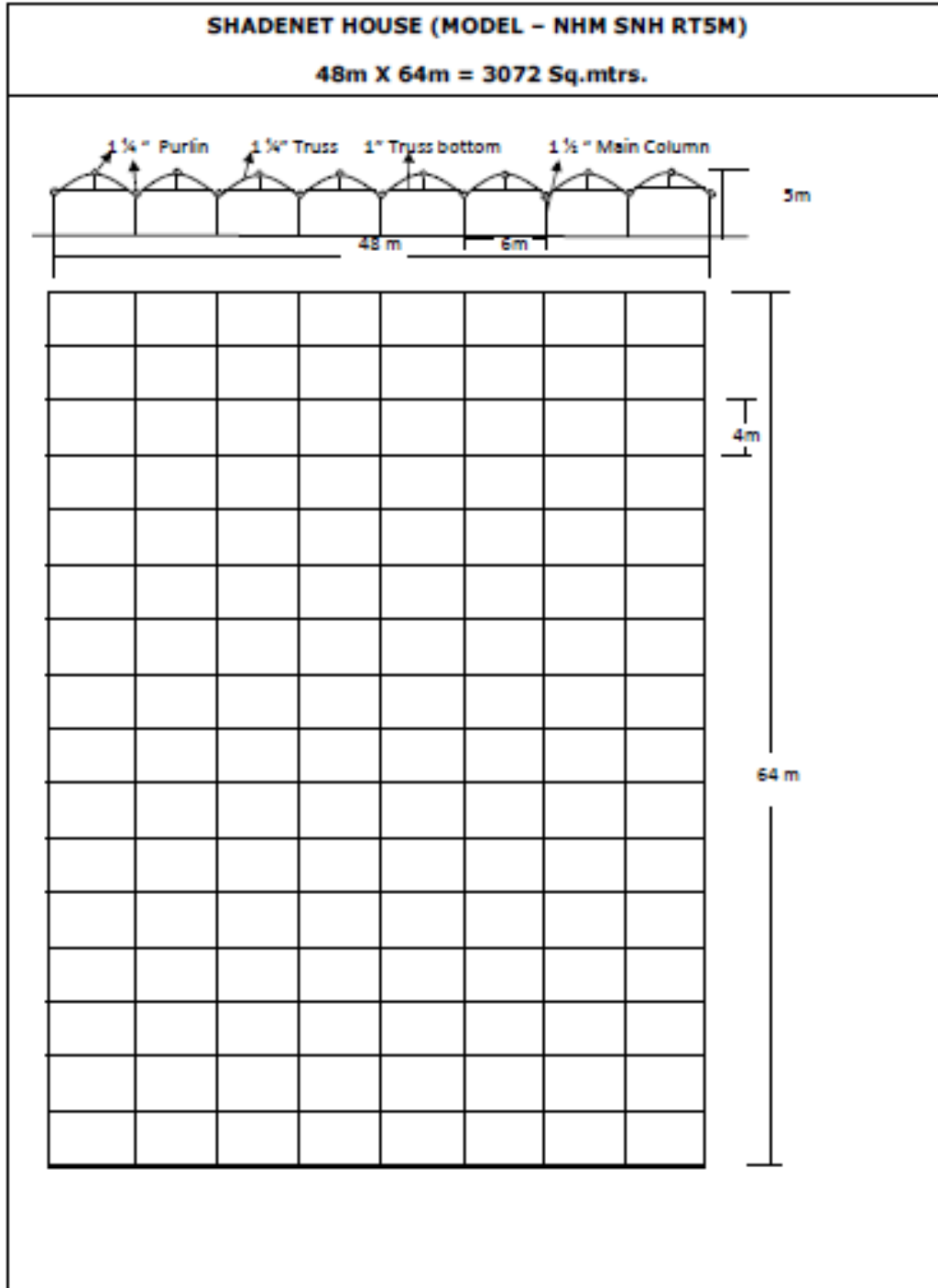
Design no. 3.5 Shadenet house (RTSNH 5 m)

42 m X 72 m = 3024 sq.mtrs.

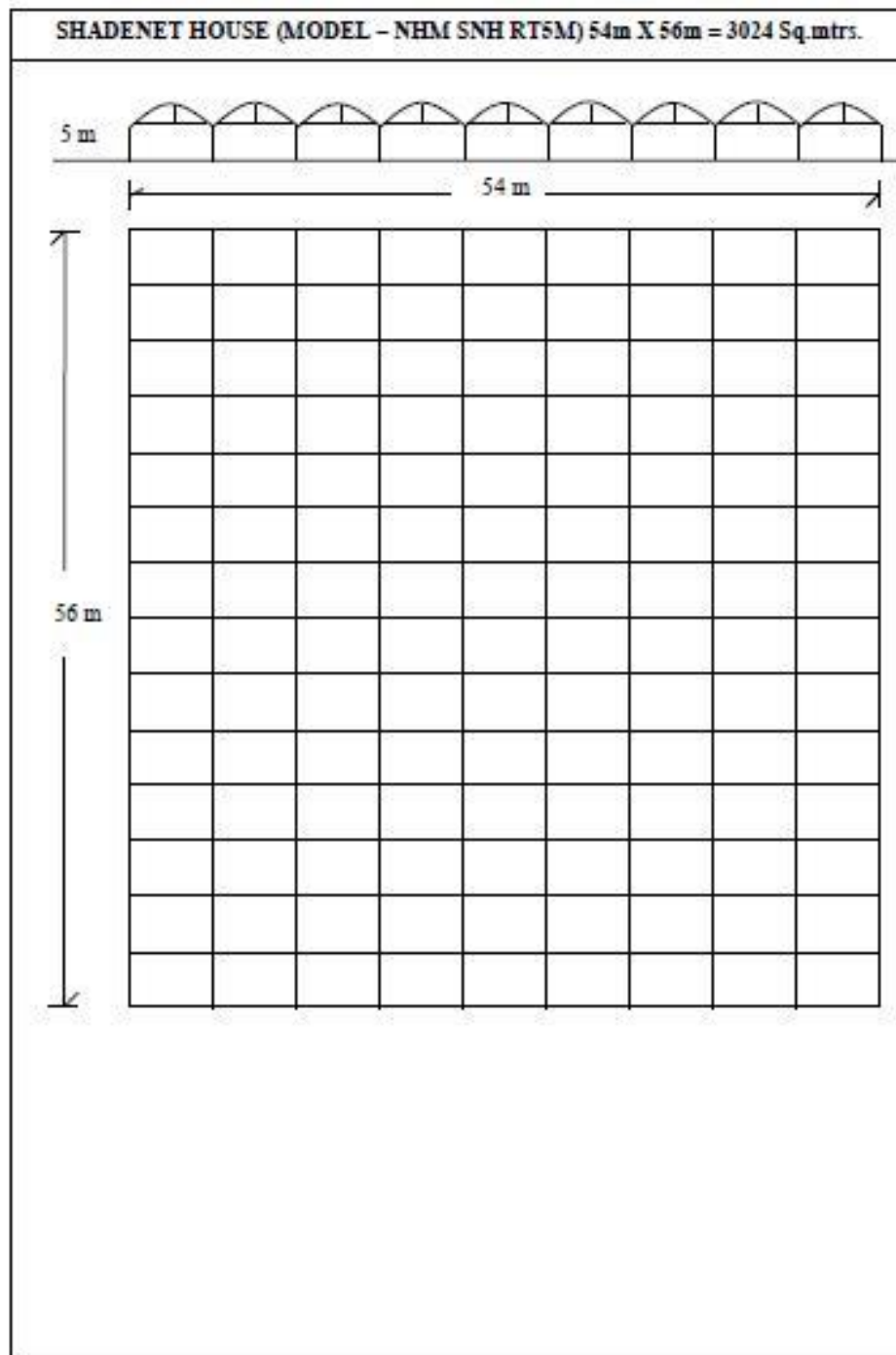
Design no. 3.6 Shadenet house (RTSNH 5 m)

48 m x 64 m = 3072 sq.mtrs.

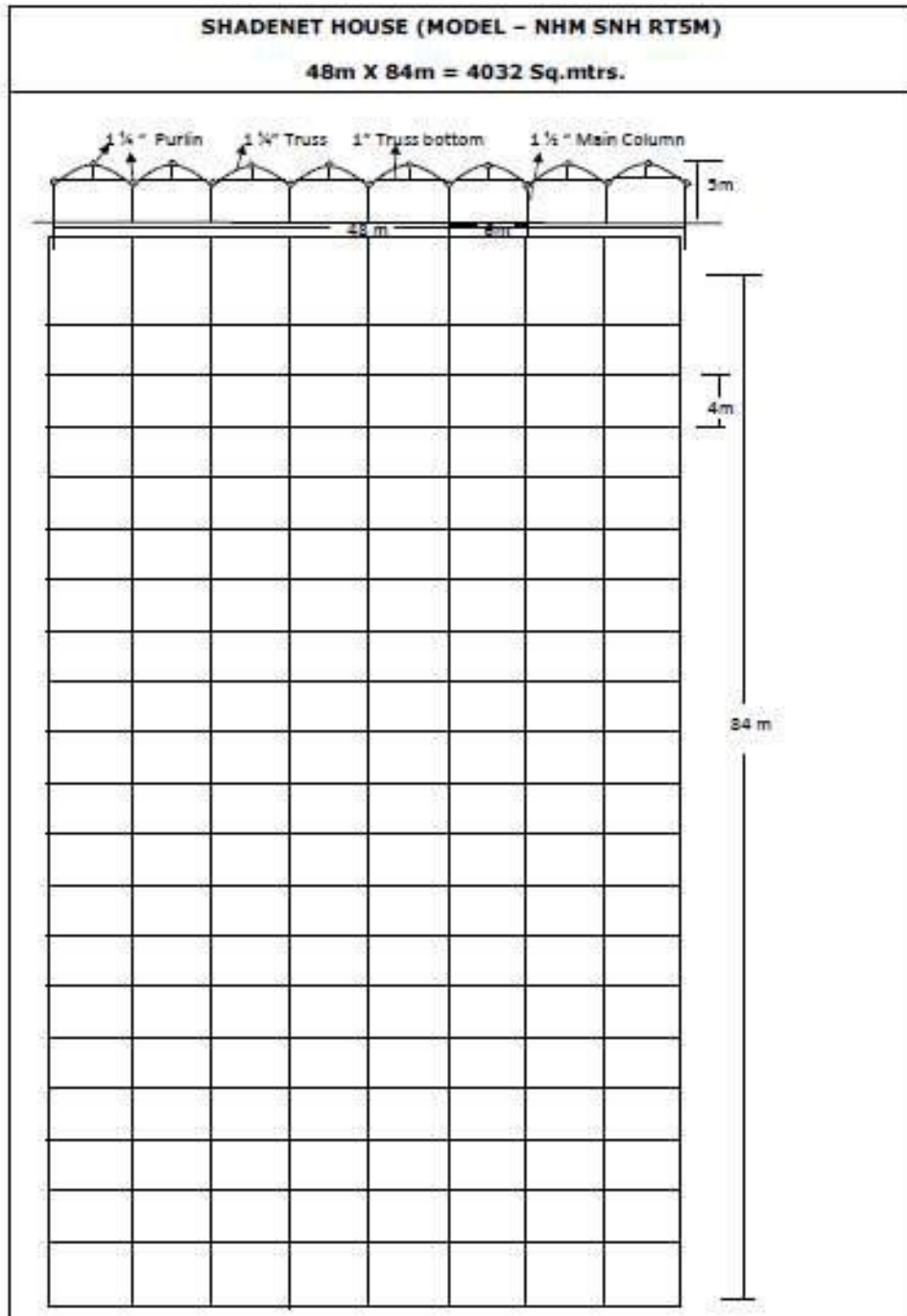
Design no.3.7 Shadenet house (RTSNH 5 m)

54m x 56 m = 3024 sq.mtrs.

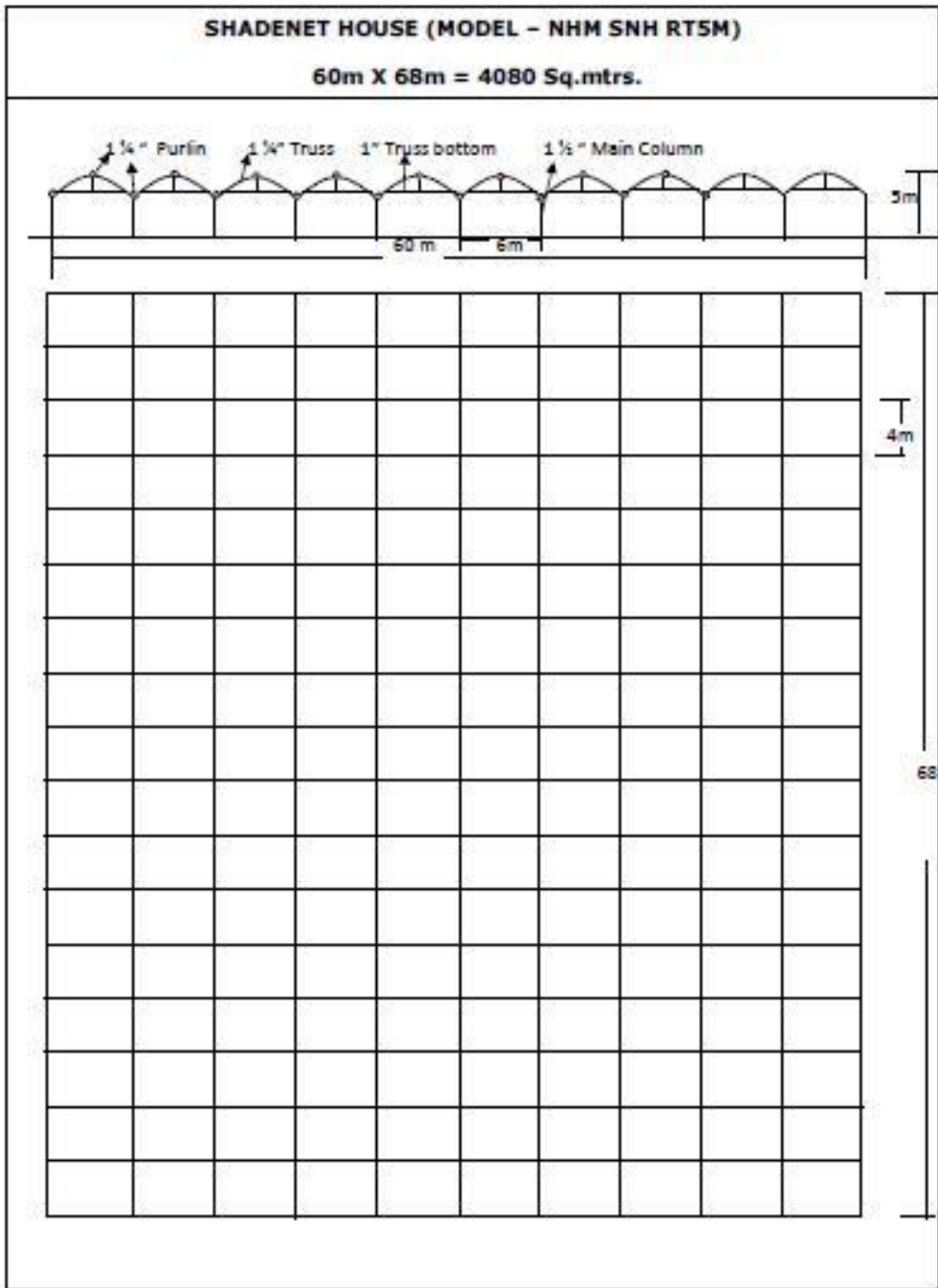
Design no.3.8 shadenet house (RTSNH 5 m)

48 m x 84 m = 4032 sq.mtrs.

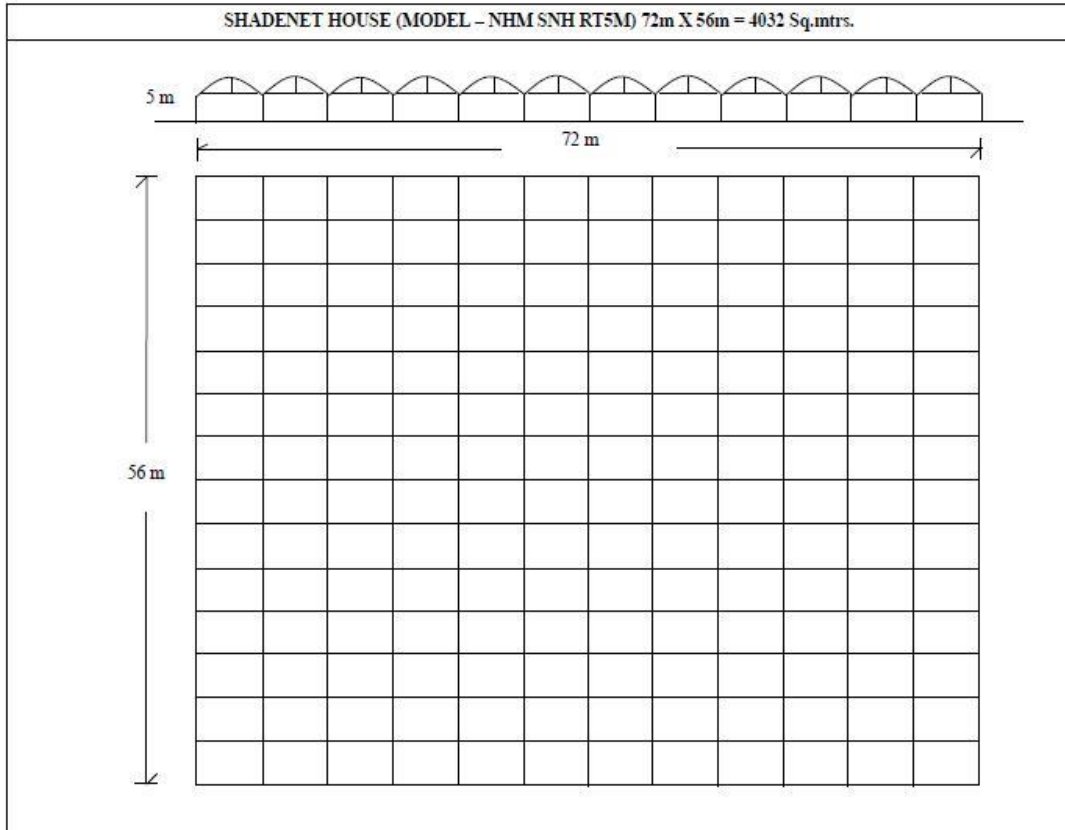
Design no.3. 9 Shadenet house (RTSNH 5 m)

60 m x 68 m = 4080 sq.mtrs.

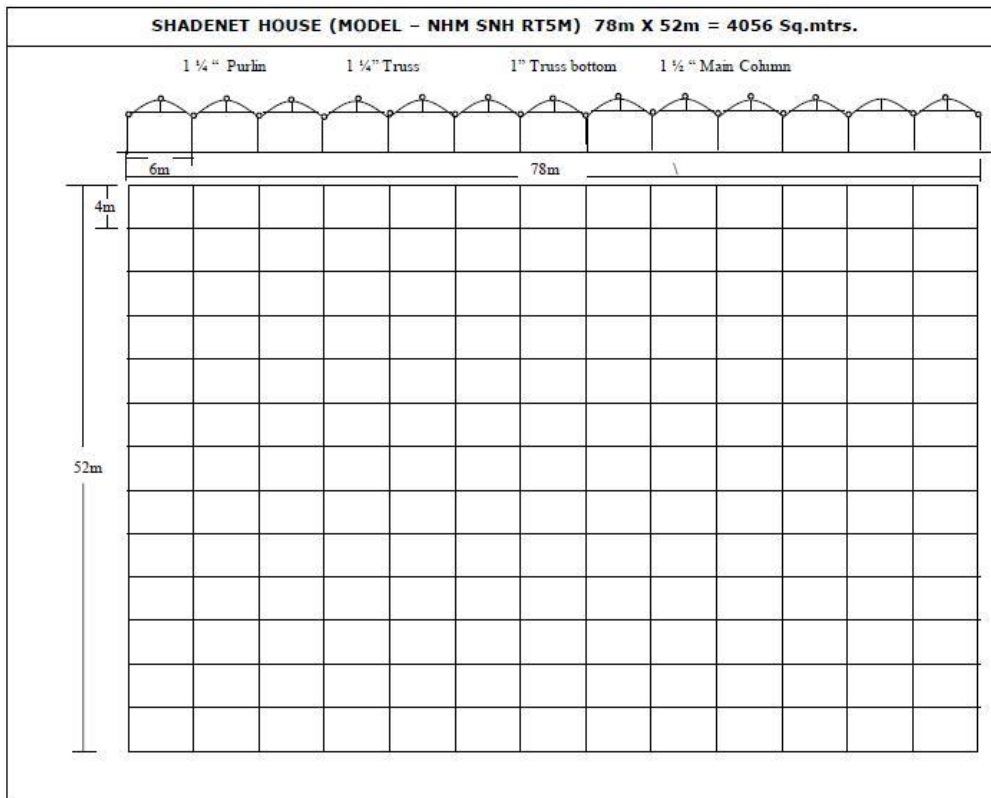
Design no.3. 10 Shadenet house (RTSNH 5 m)

72 m x 56 m = 4032 sq.mtrs.

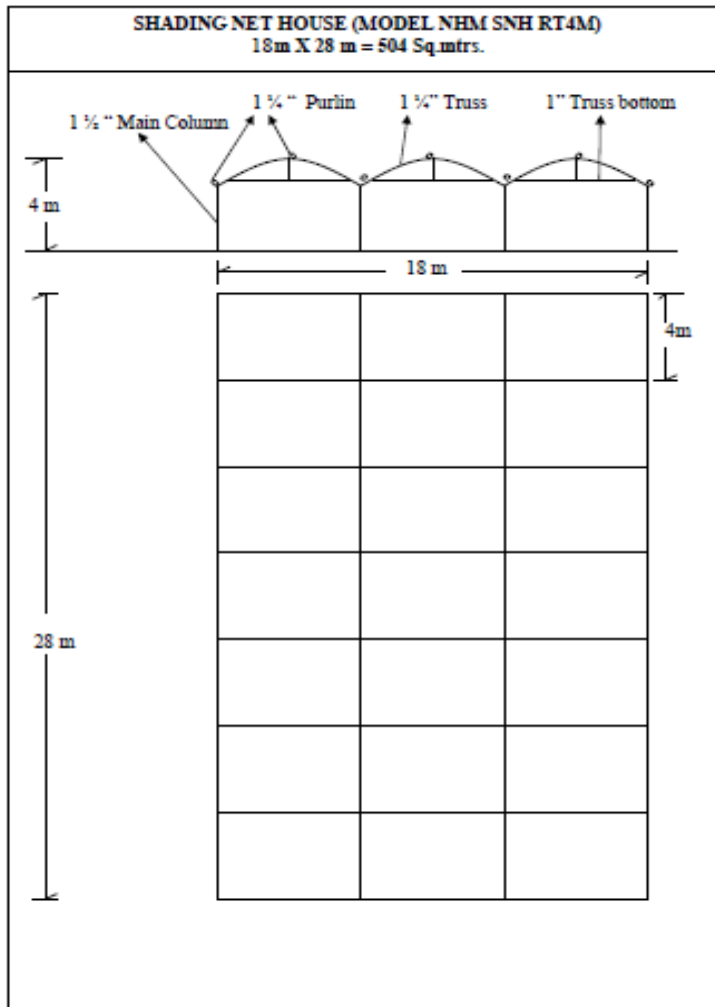
Design no.3. 11 Shadenet house (RTSNH 5 m)

78 m x 52 m = 4056 sq.mtrs.

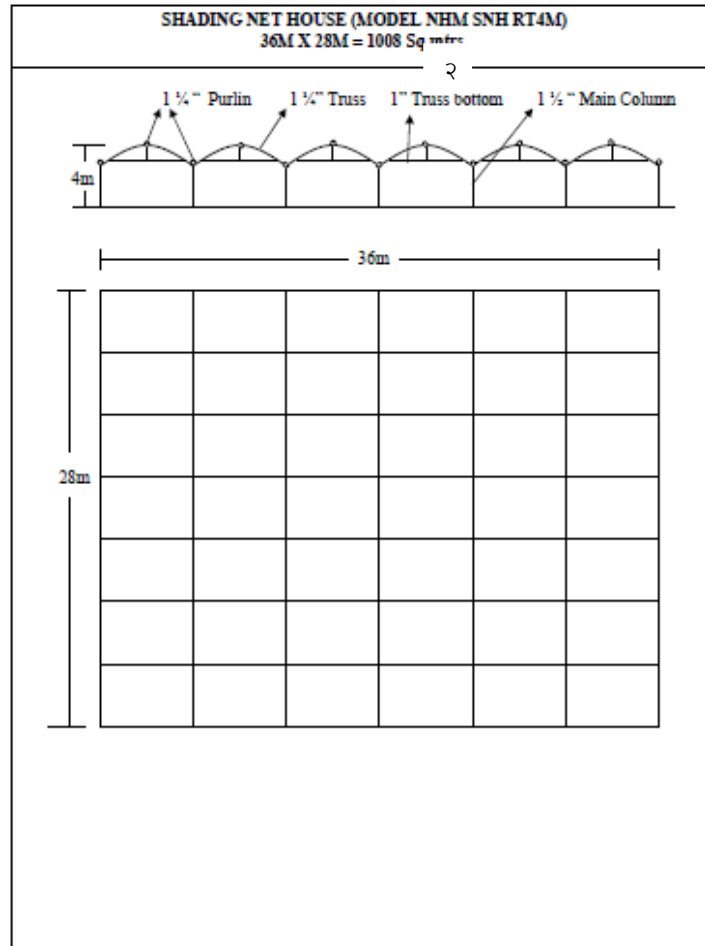
Design no.4. 1 Shadenet house (RTSNH 4 m)

18 m x 28 m = 504 sq.mtrs.

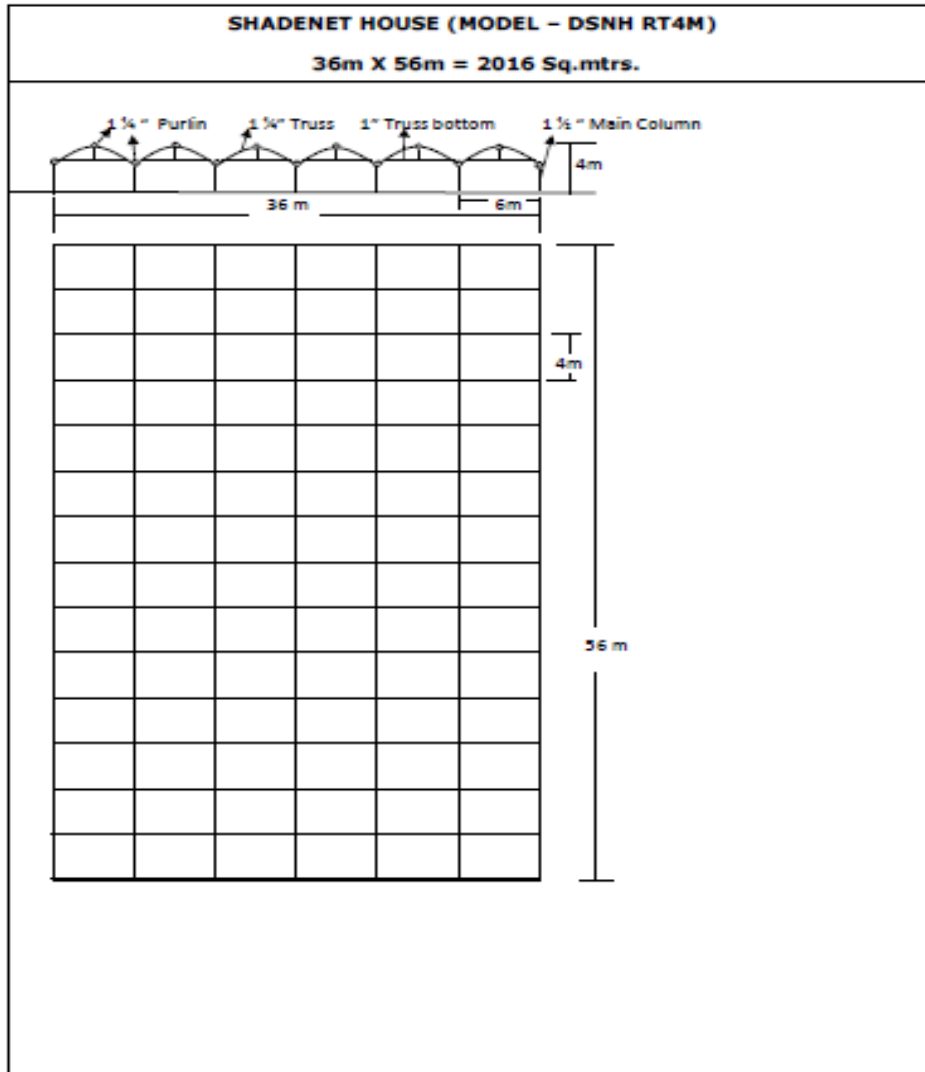
Design no.4. 2 Shadenet house (RTSNH 4 m)

36m x 28 m = 1008 sq.mtrs.

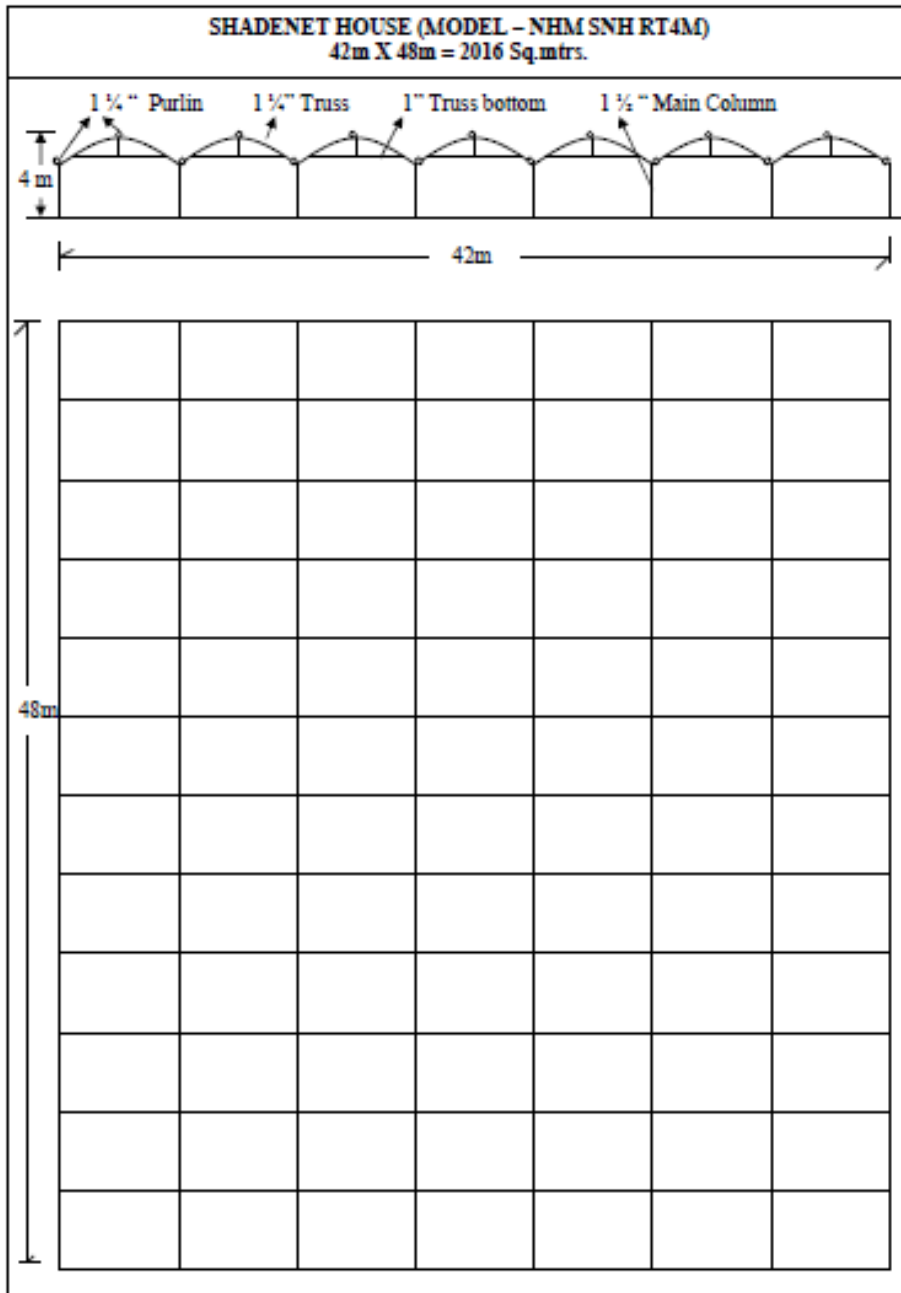
Design no.4. 3 Shadenet house (RTSNH 4 m)

36m x 56 m = 2016 sq.mtrs.

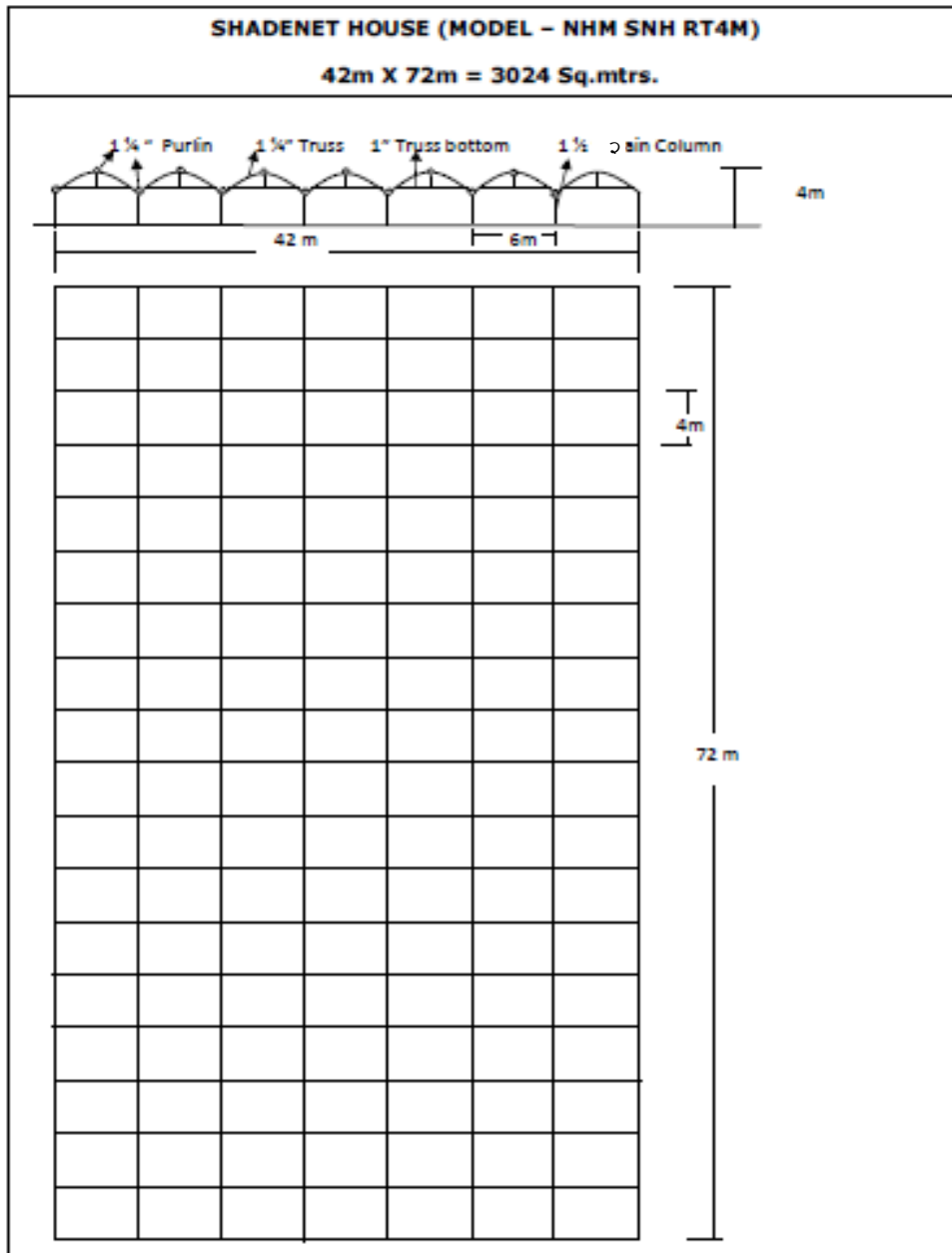
Design no.4. 4 Shadenet house (RTSNH 4 m)

42m x 48 m = 2016 sq.mtrs.

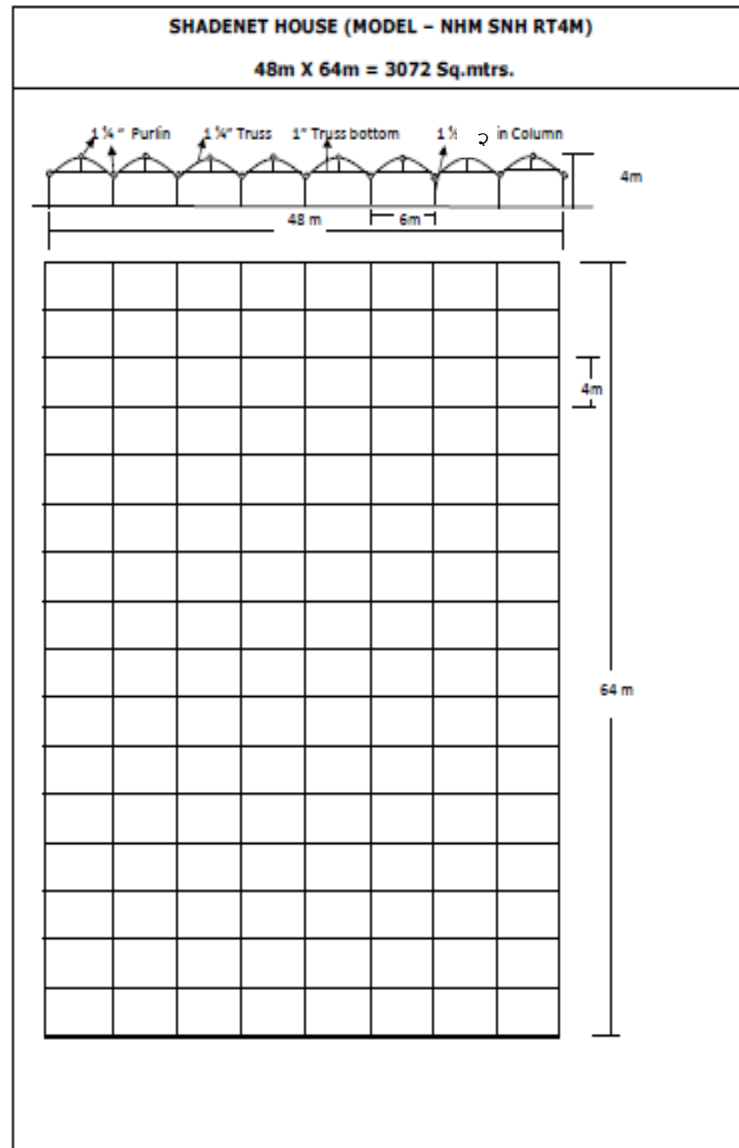
Design no. 4.5 Shadenet house (RTSNH 4 m)

42m x 72 m = 3024 sq.mtrs.

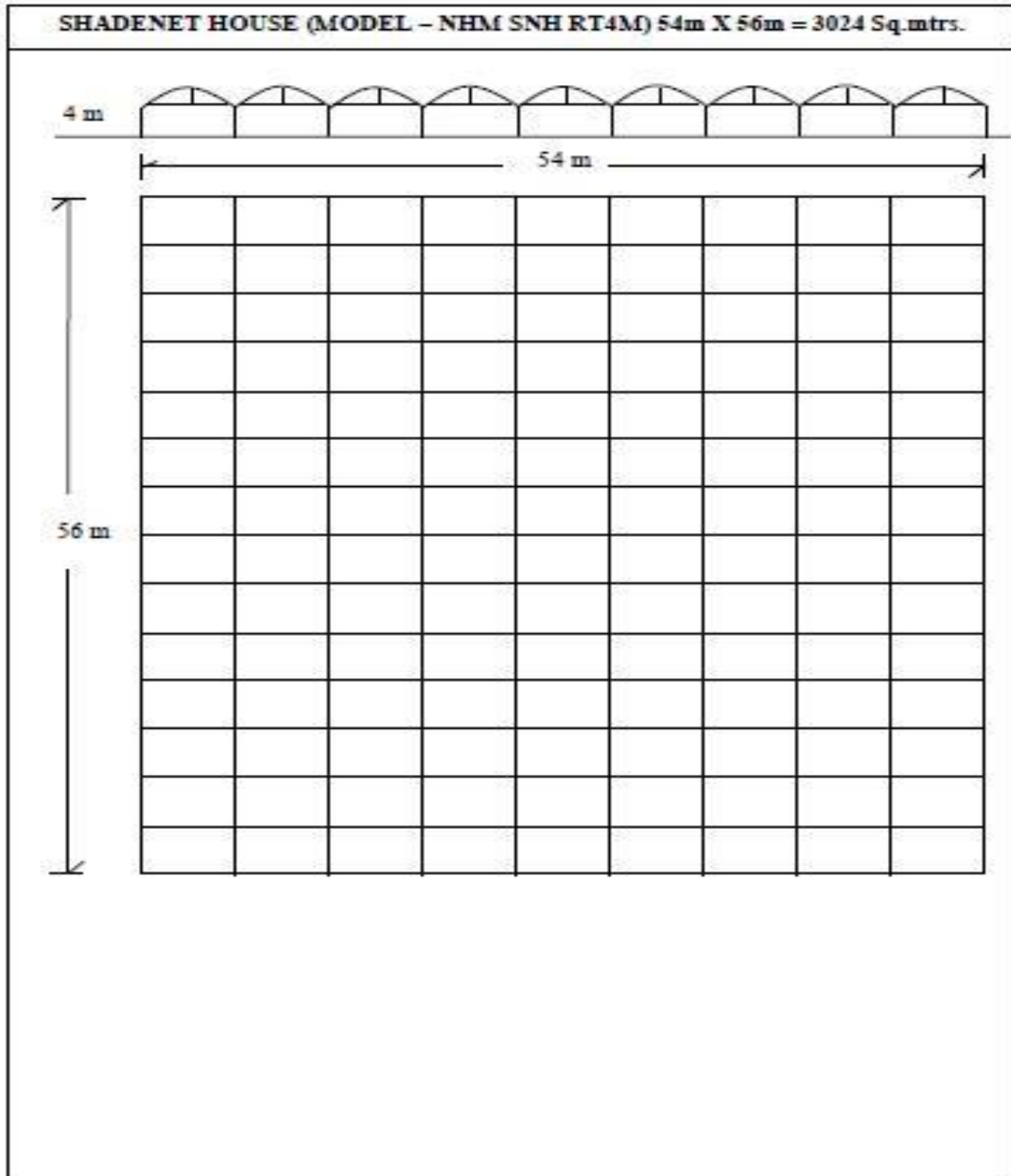
Design no.4.6 Shadenet house (RTSNH 4 m)

48m x 64 m = 3072 sq.mtrs.

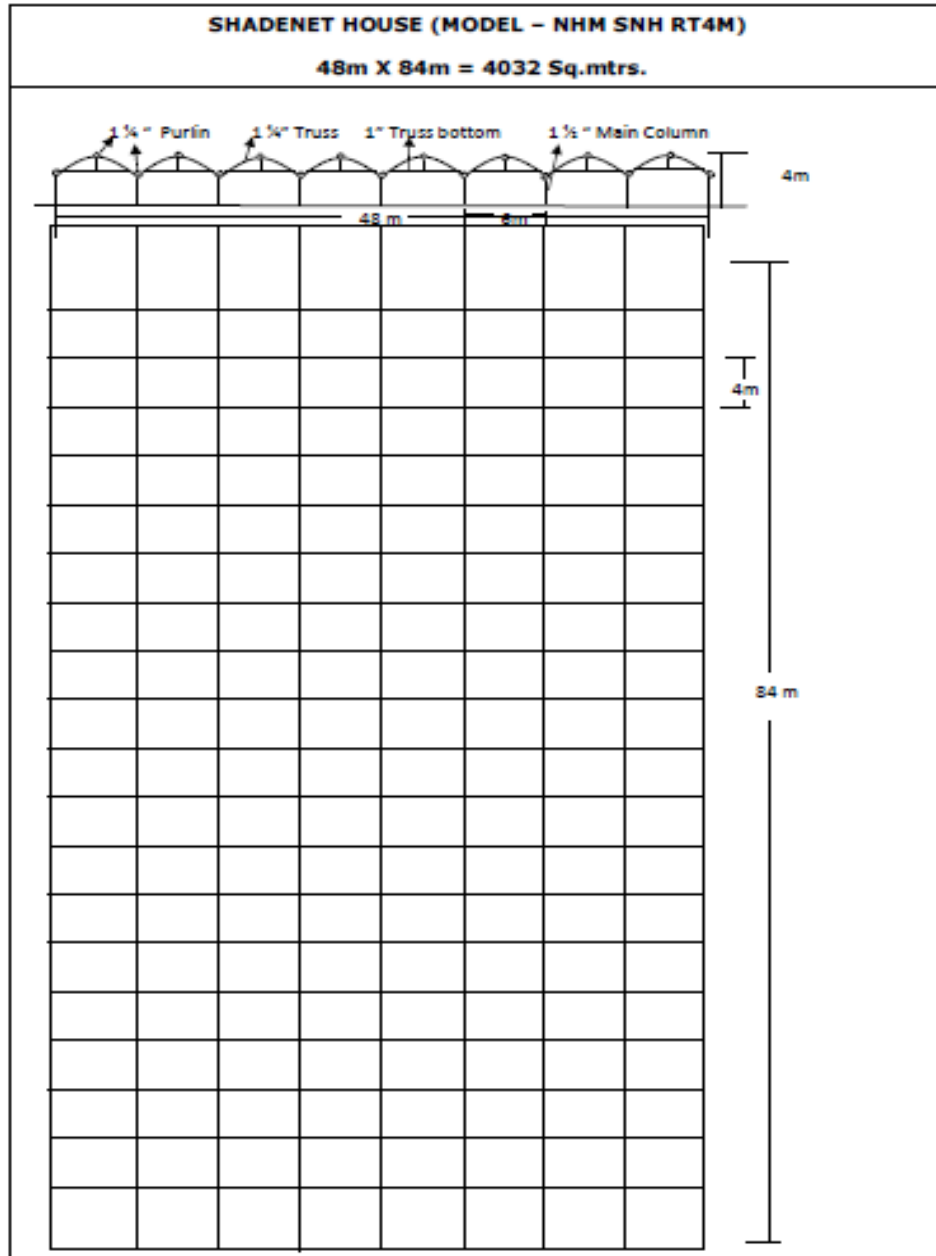
Design no.4.7 Shadenet house (RTSNH 4 m)

54m x 56 m = 3024 sq.mtrs.

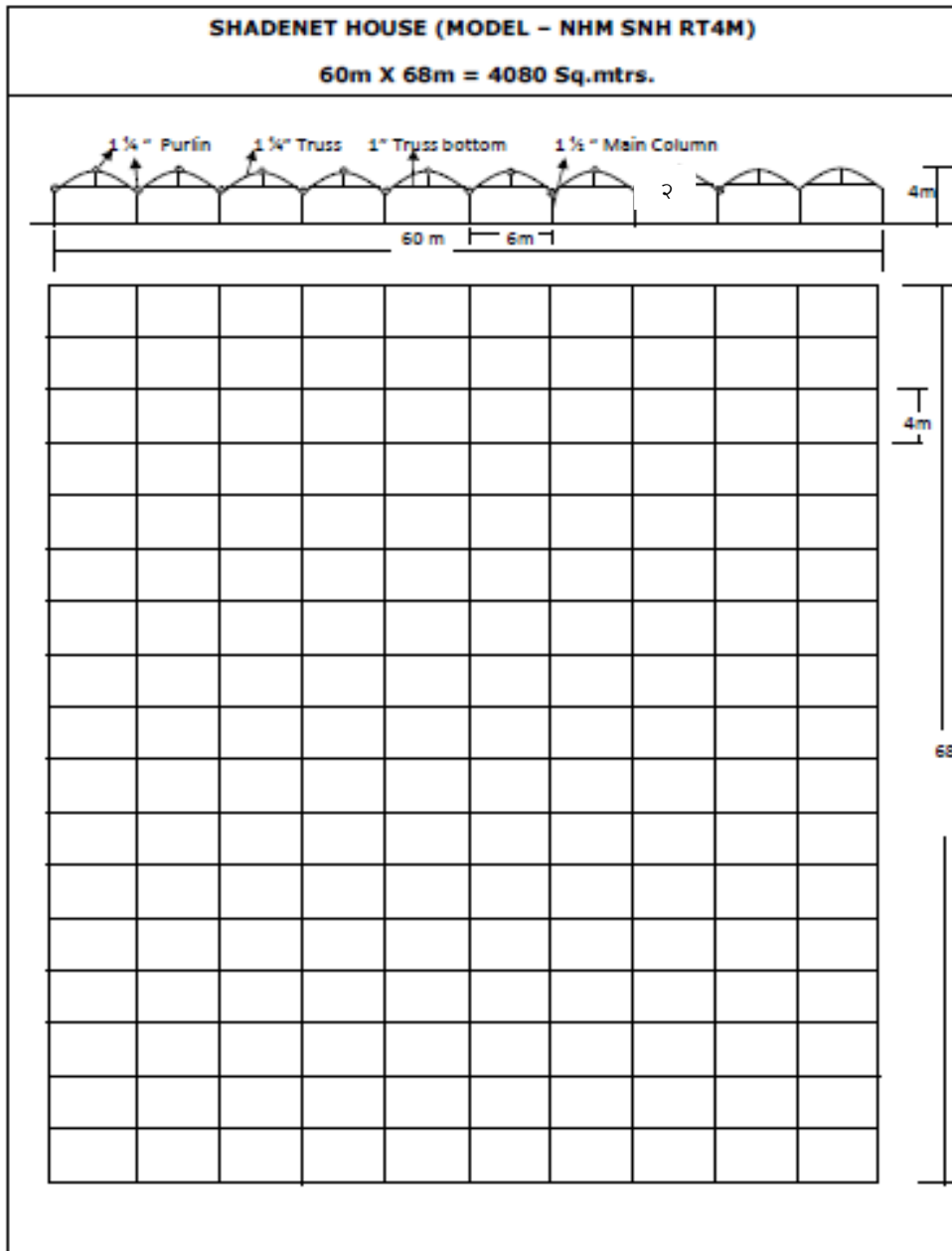
Design no.4.8 shadenet house (RTSNH 4 m)

48 m x 84 m = 4032 sq.mtrs.

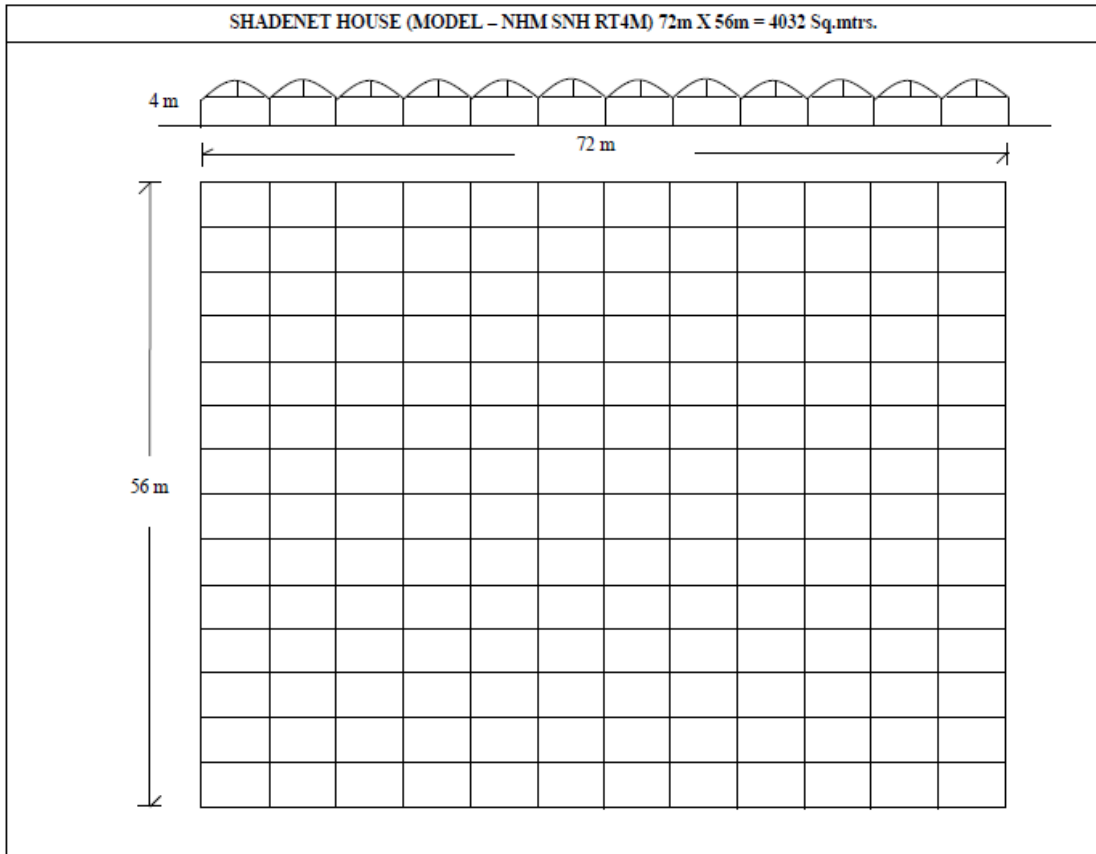
Design no.4.9 Shadenet house (RTSNH 4 m)

60 m x 68 m = 4080 sq.mtrs.

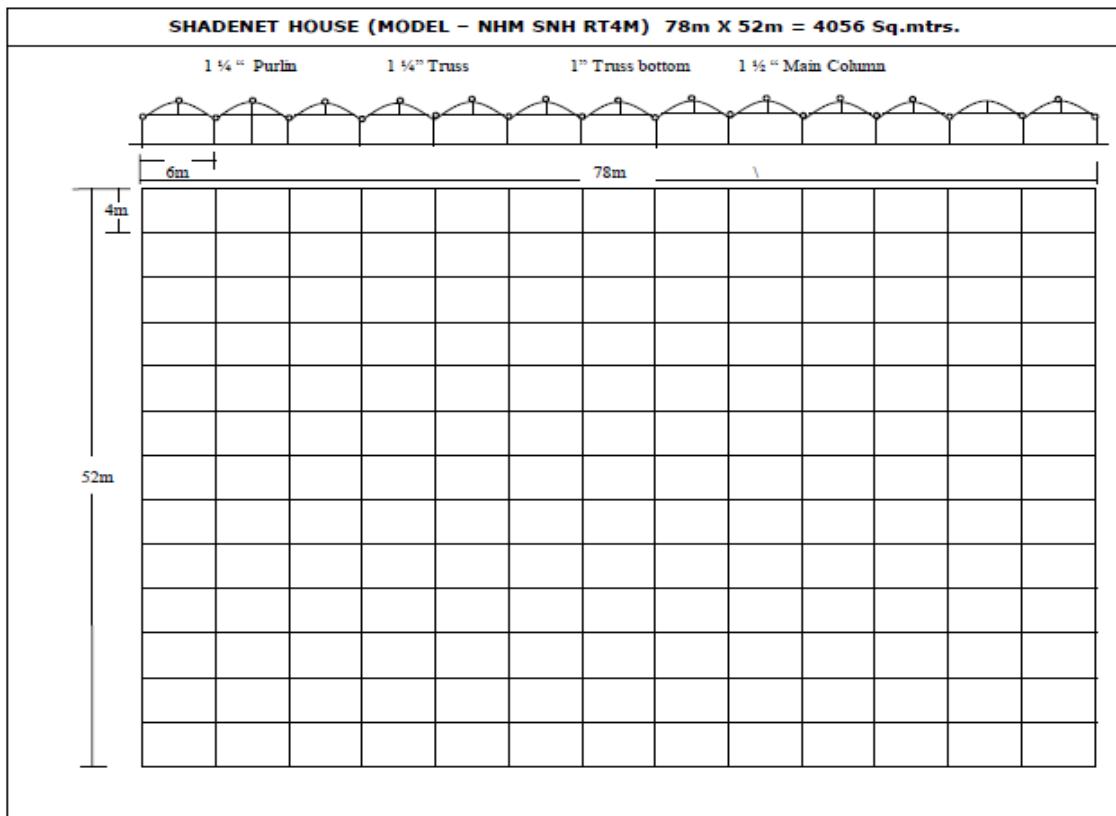
Design no.4.10 Shadenet house (RTSNH 4 m)

72 m x 56 m = 4032 sq.mtrs.

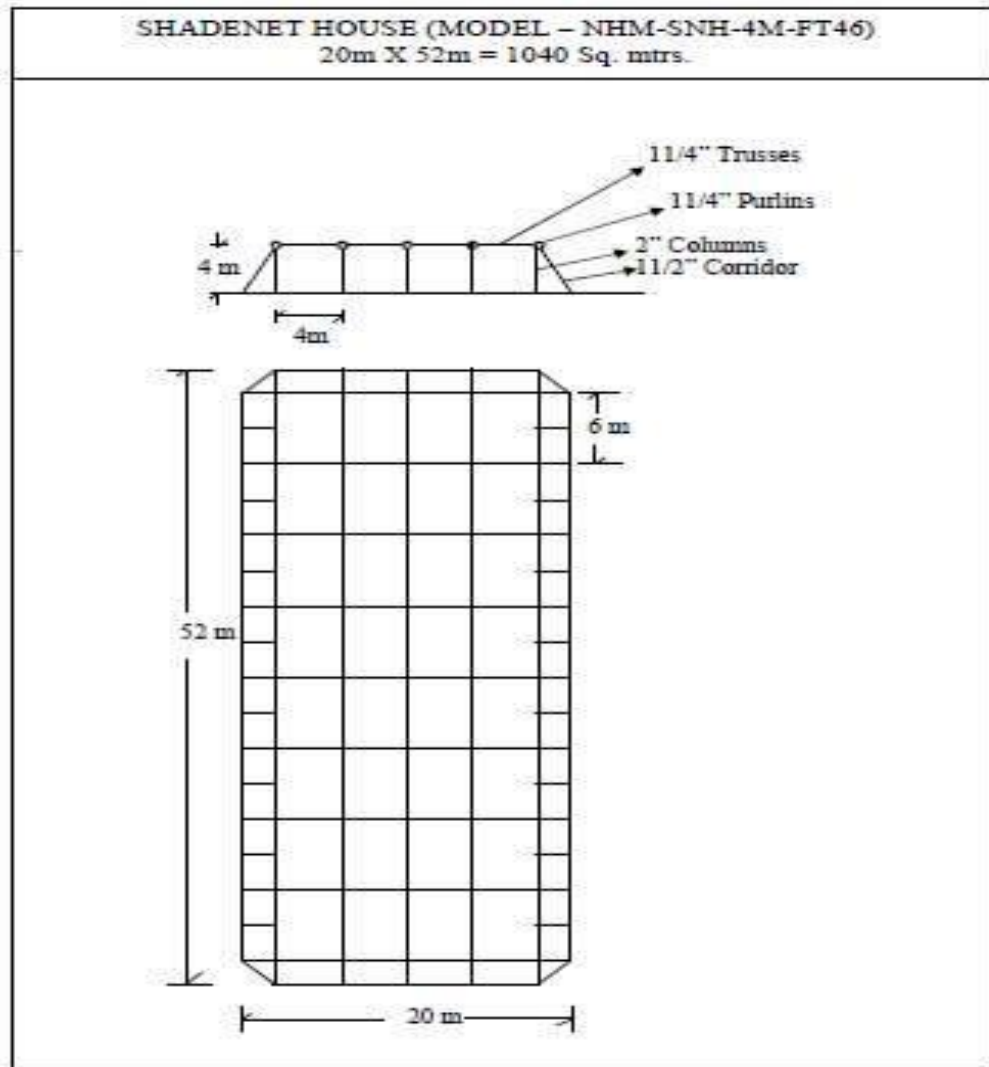
Design no. 4.11 Shadenet house (RTSNH 4 m)

78 m x 52 m = 4056 sq.mtrs.

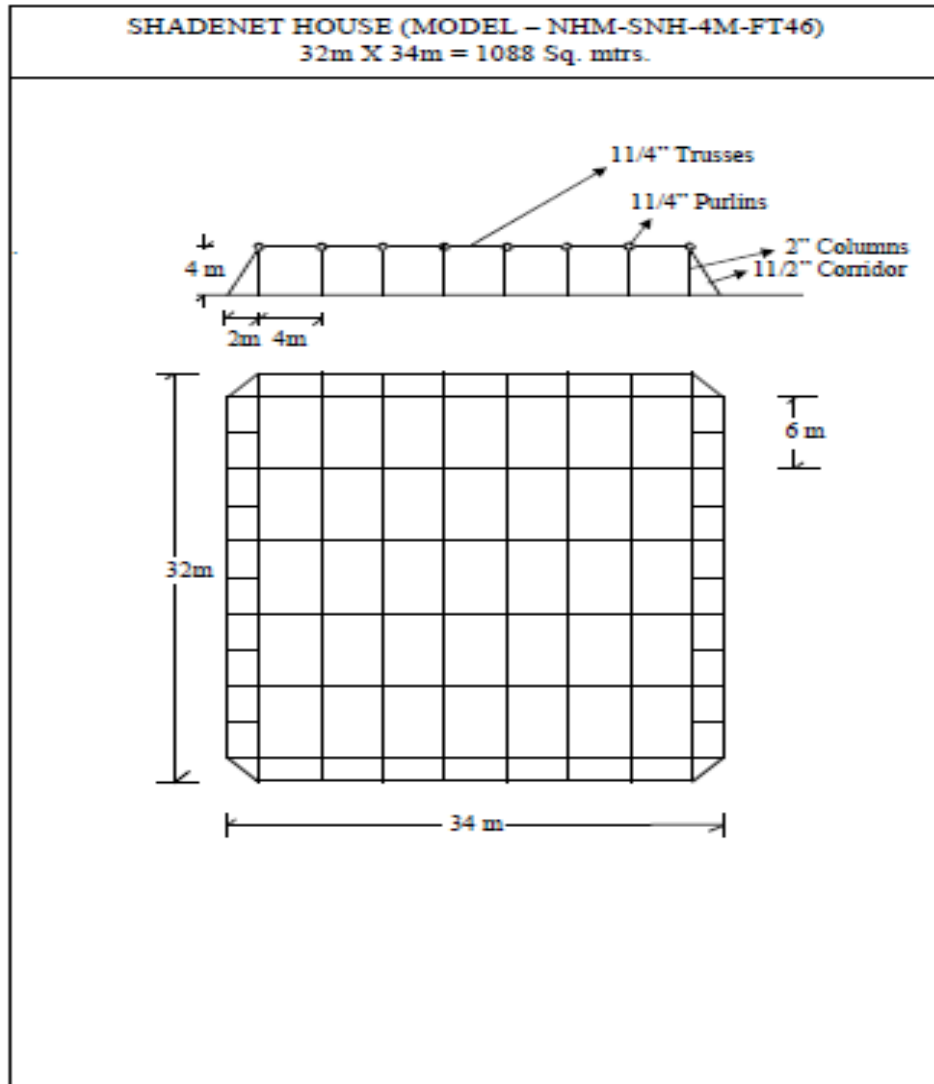
Design no. 5.1 Shadenet house (FTSNH 4 m)

20 m x 52 m = 1040 sq.mtrs.

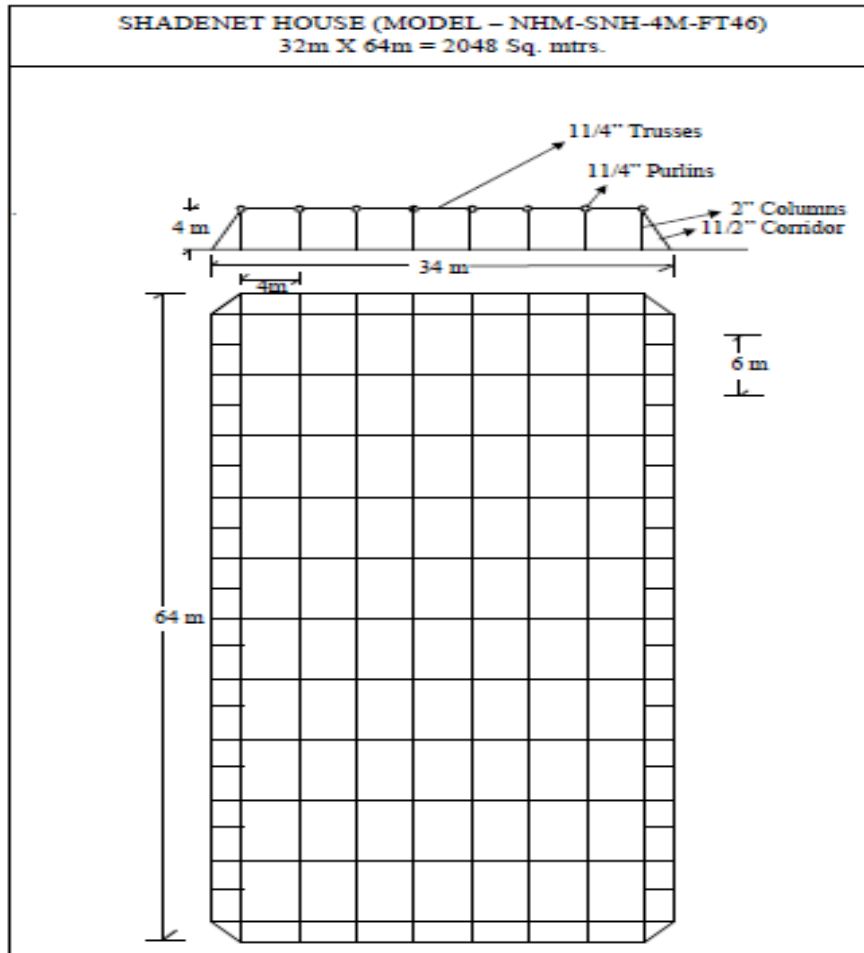
Design no. 5.2 Shadenet house (FTSNH 4 m)

32 m x 34 m = 1088 sq.mtrs.

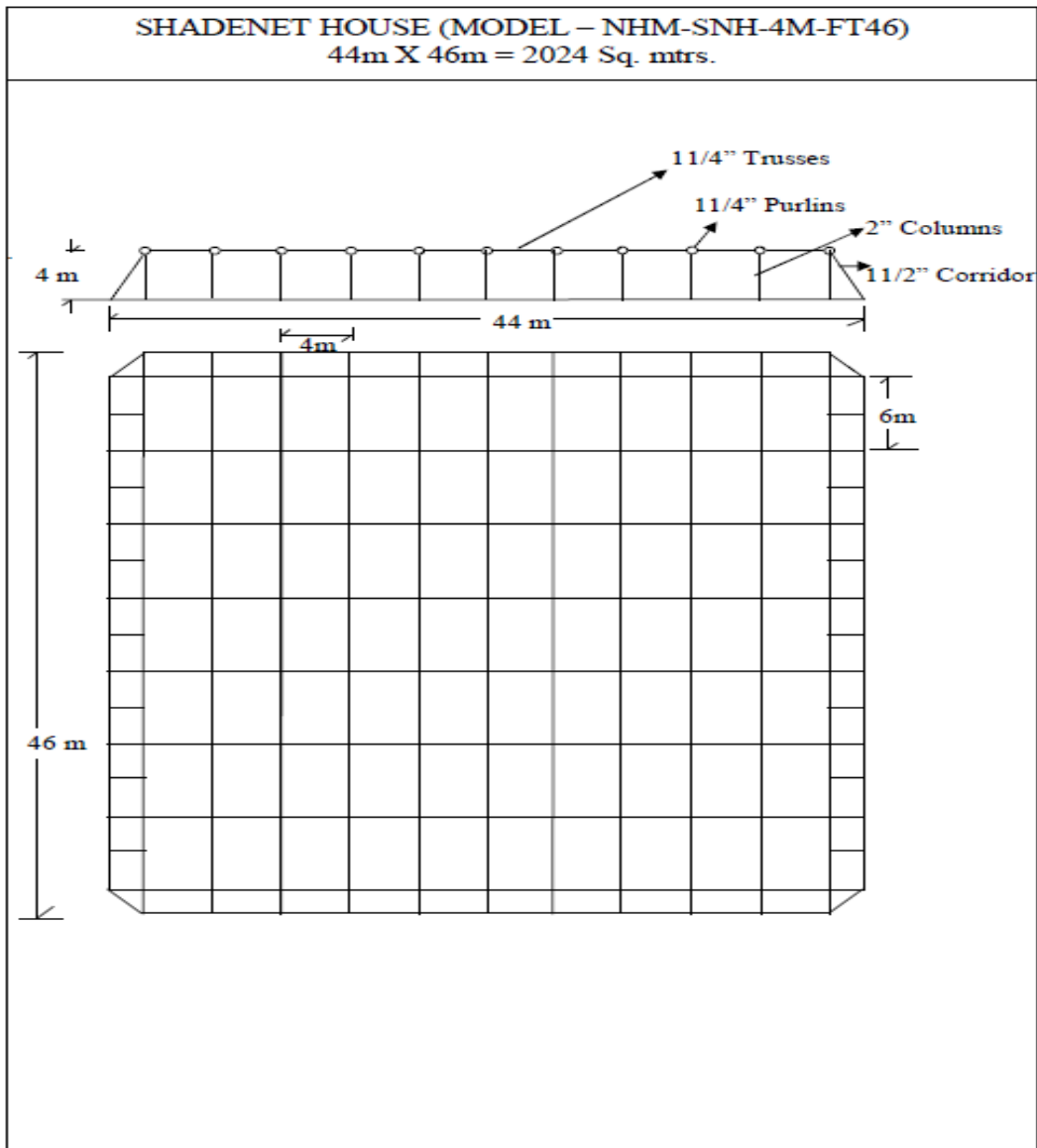
Design no. 5.3 Shadenet house (FTSNH 4 m)

32 m x 64 m = 2048 sq.mtrs.

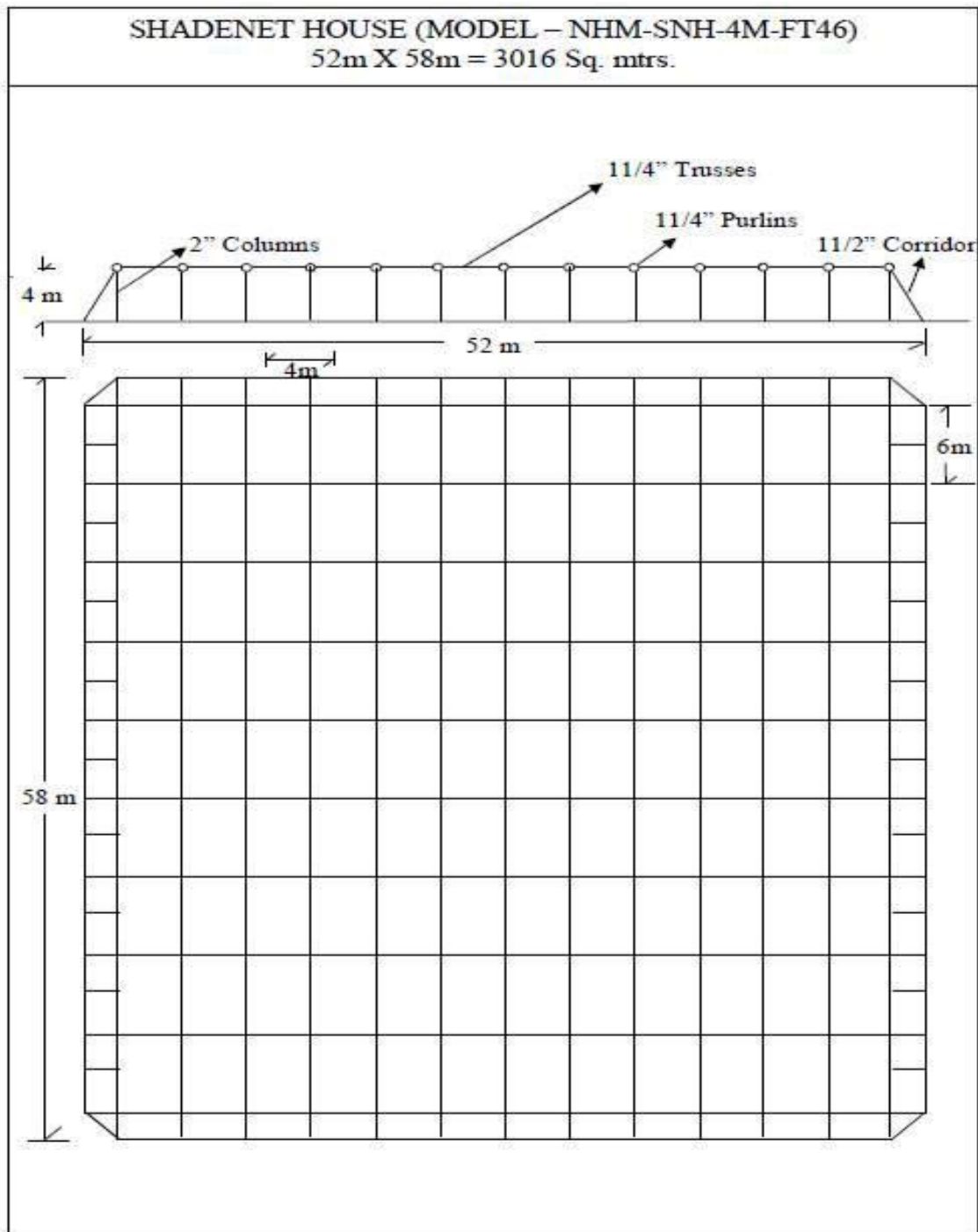
Design no. 5.4 Shadenet house (FTSNH 4 m)

44 m x 46 m = 2024 sq.mtrs.

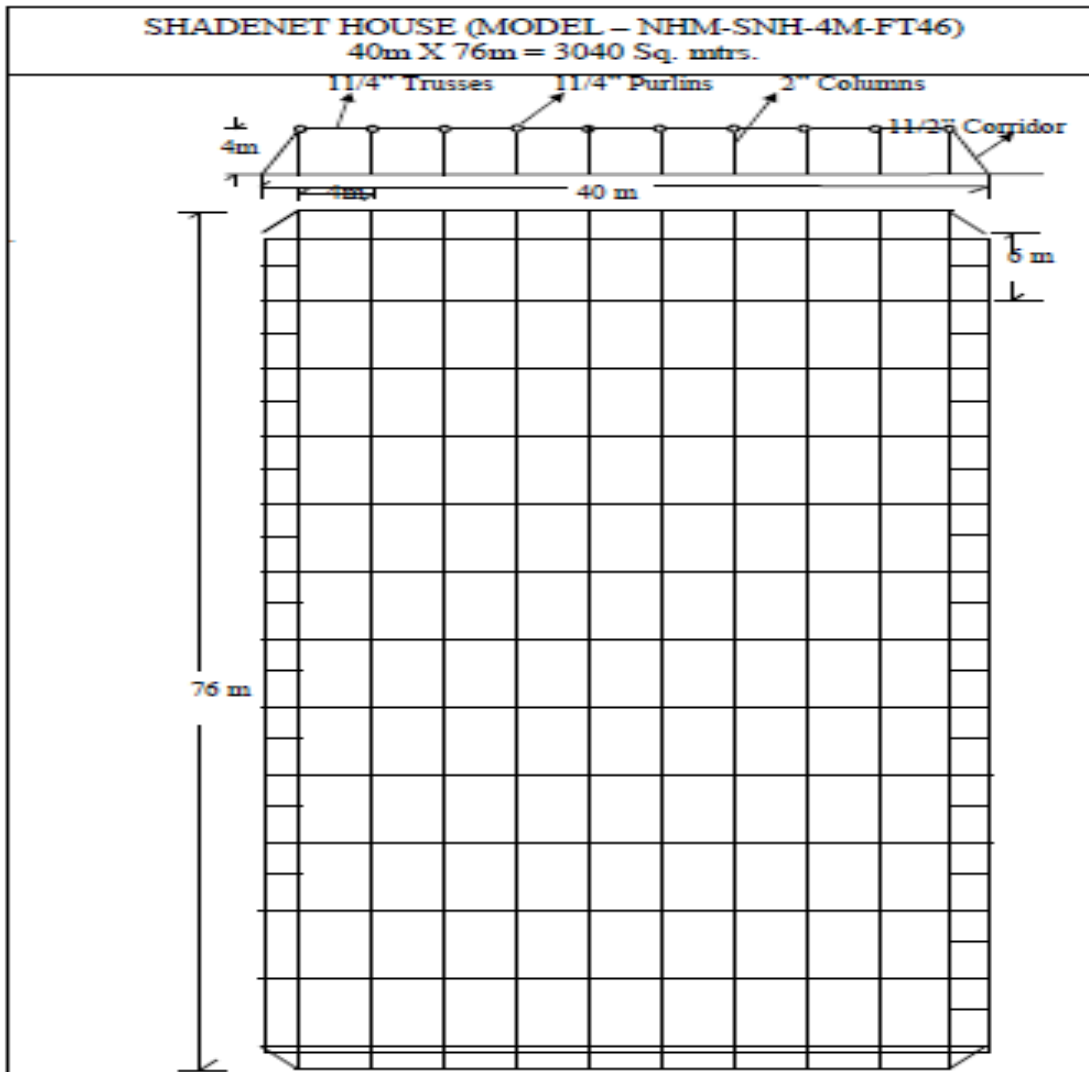
Design no. 5.5 Shadenet house (FTSNH 4 m)

52 m x 58 m = 3016 sq.mtrs.

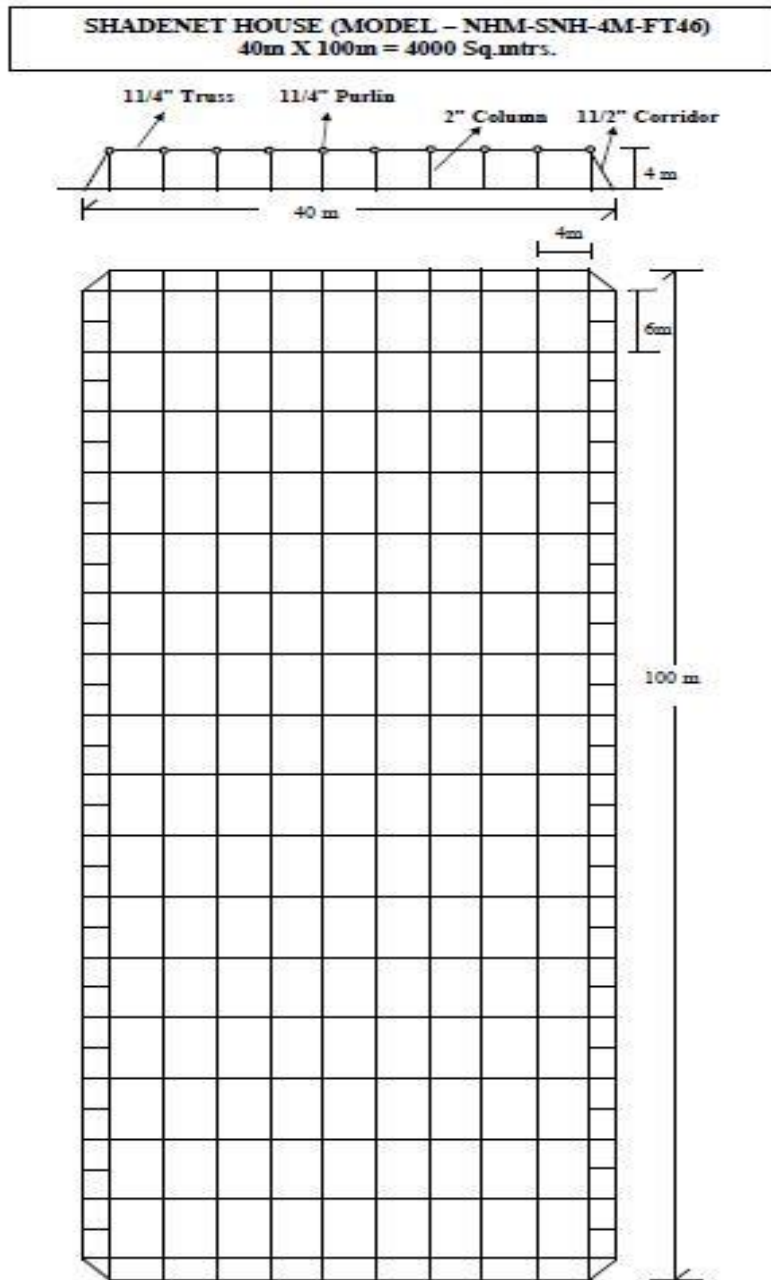
Design no. 5.6 Shadenet house (FTSNH 4 m)

40 m x 76 m = 3040 sq.mtrs.

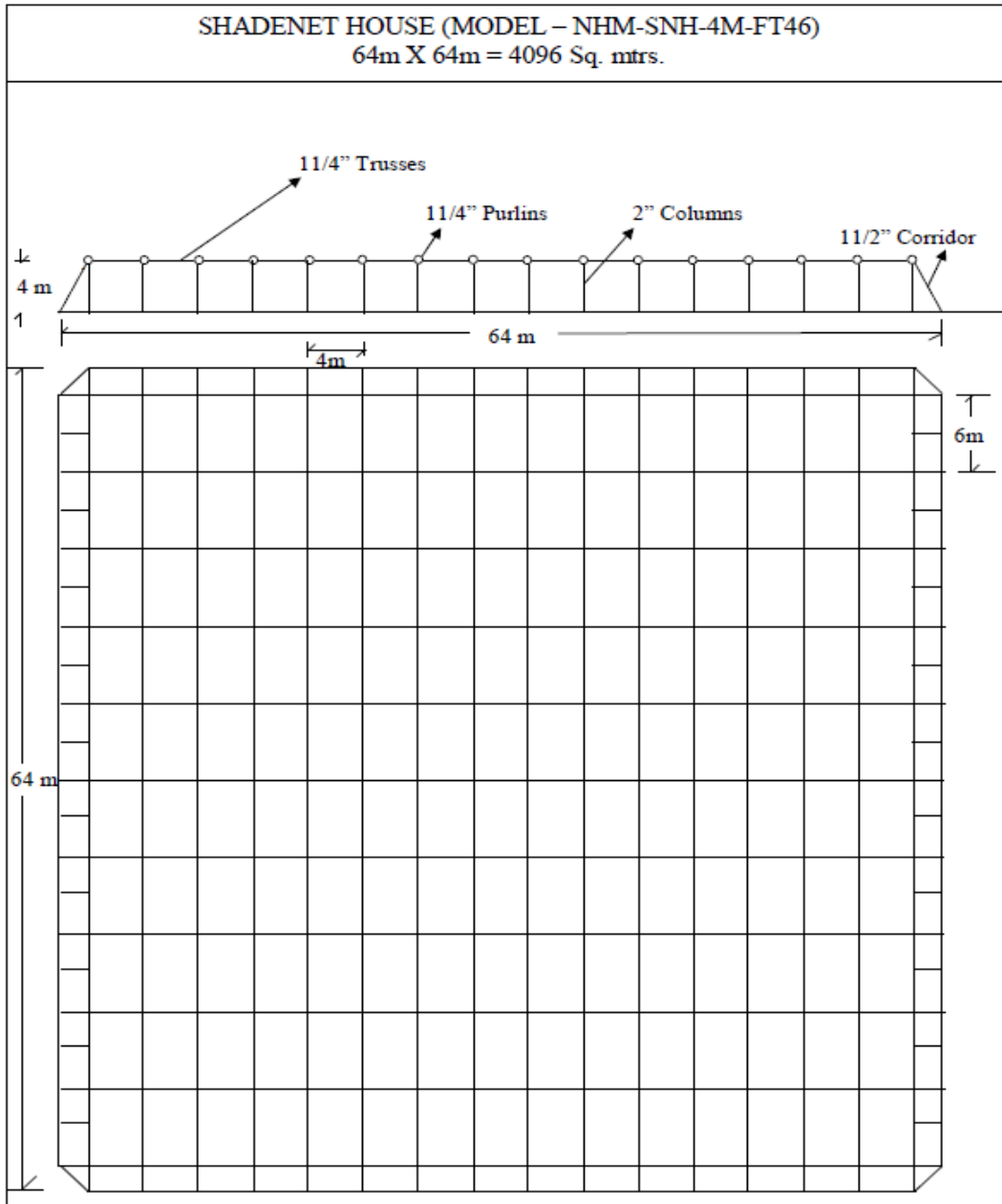
Design no. 5.7 Shadenet house (FTSNH 4 m)

40 m x 100 m = 4000 sq.mtrs.

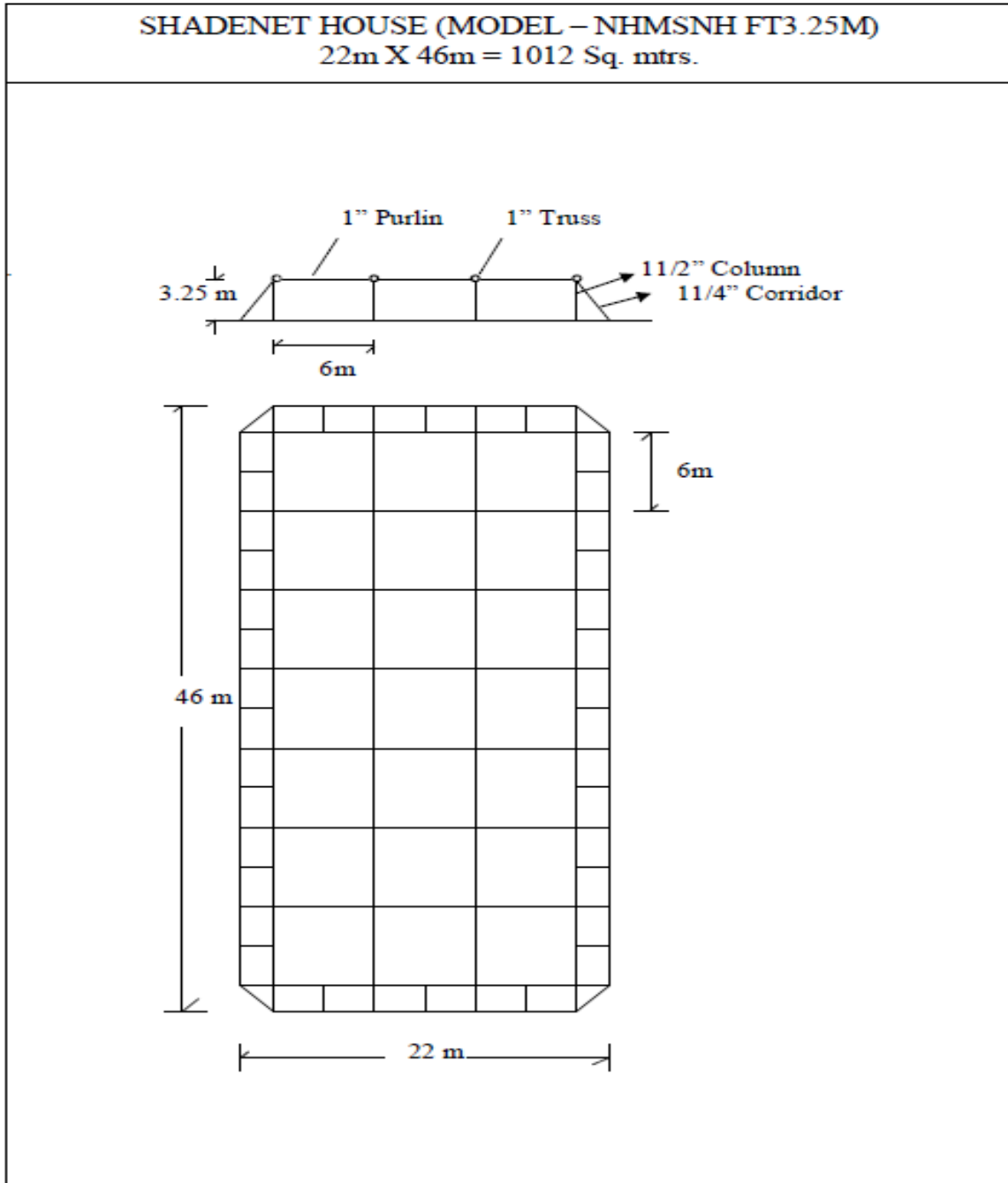
Design no. 5.8 Shadenet house (FTSNH 4 m)

64 m x 64 m = 4096 sq.mtrs.

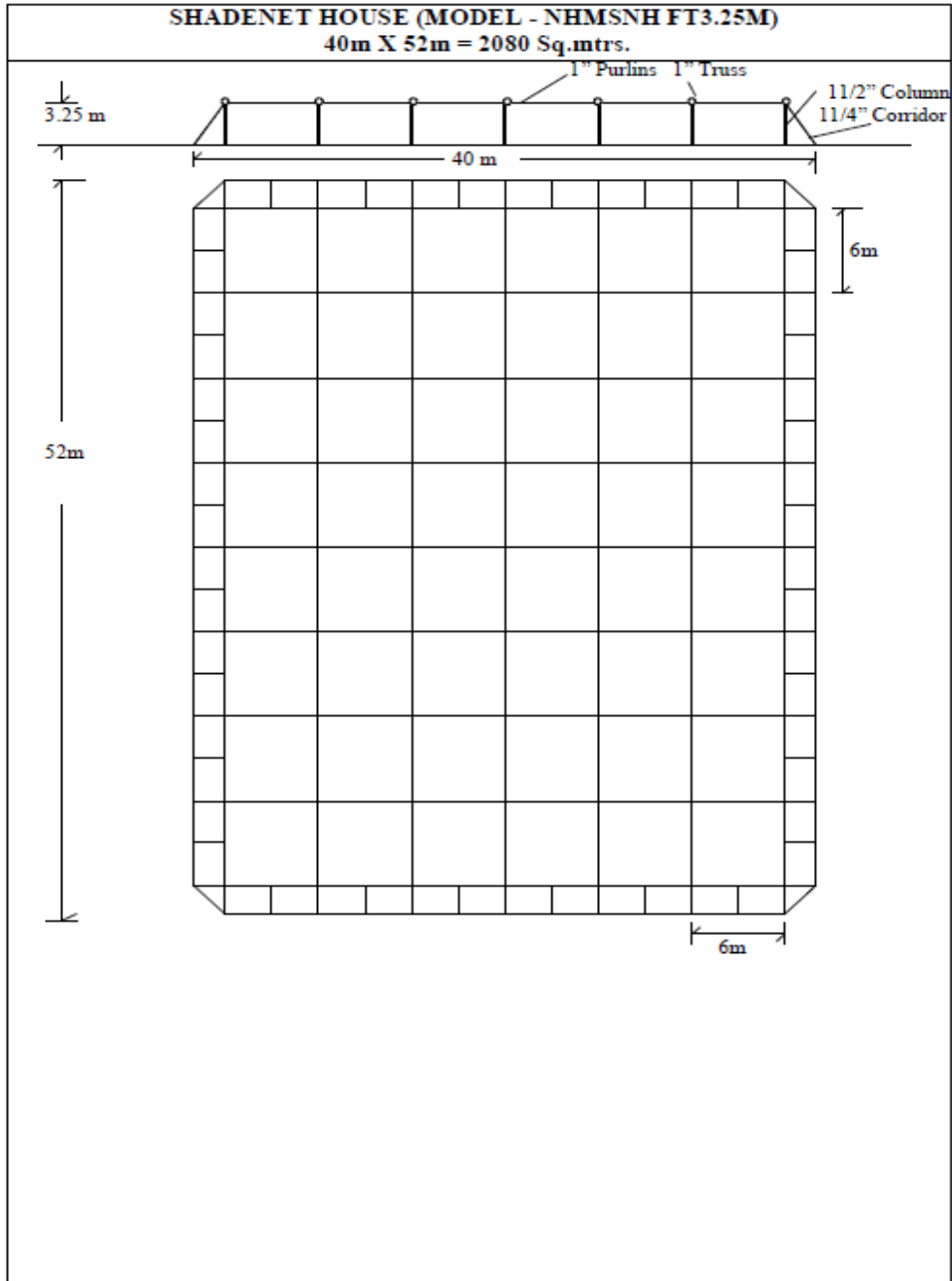
Design no. 6.1 Shadenet house (FTSNH 3.25 m)

22m x 46 m = 1012 sq.mtrs.

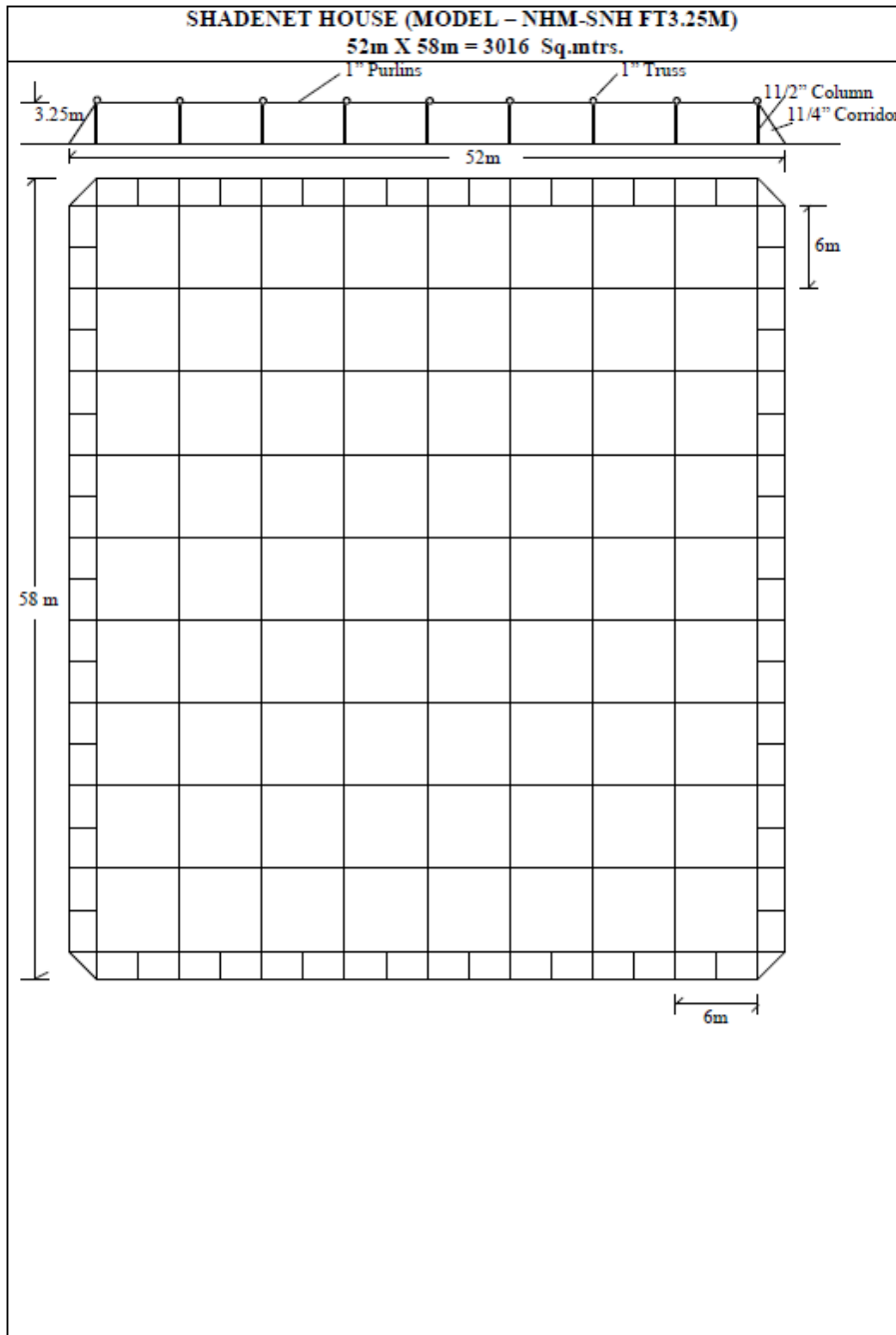
Design no. 6.2 Shadenet house (FTSNH 3.25 m)

40m x 52 m = 2080 sq.mtrs.

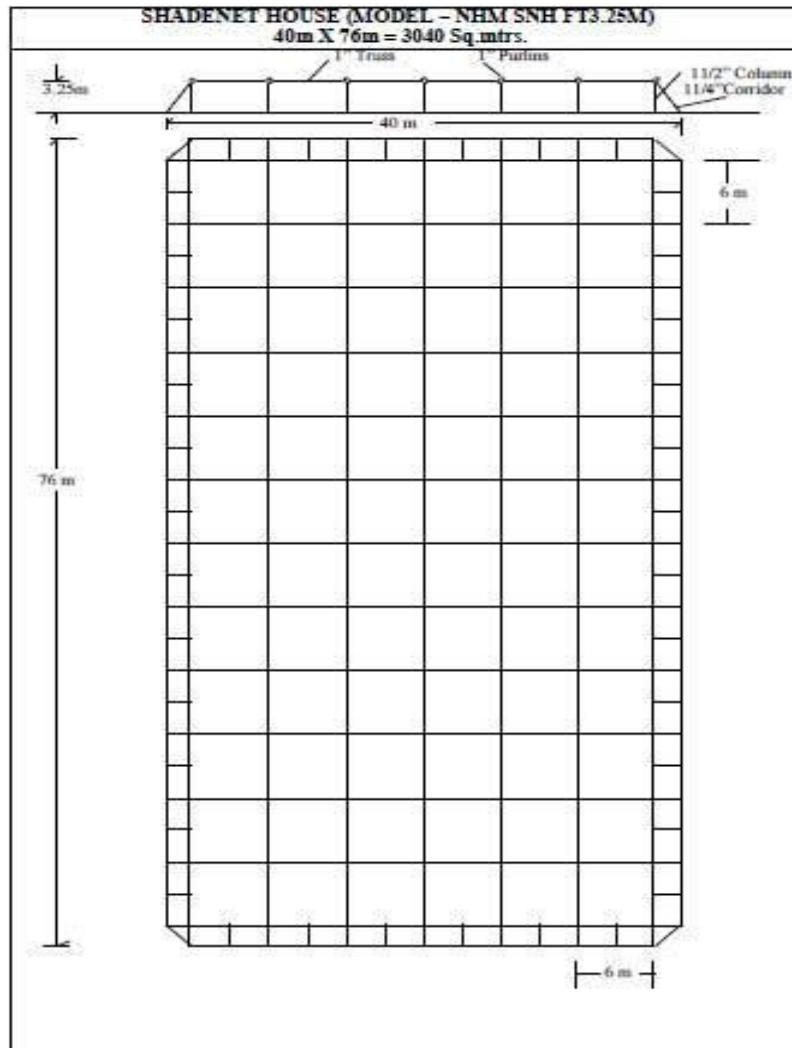
Design no. 6.3 Shadenet house (FTSNH 3.25 m)

52m x 58 m = 3016 sq.mtrs.

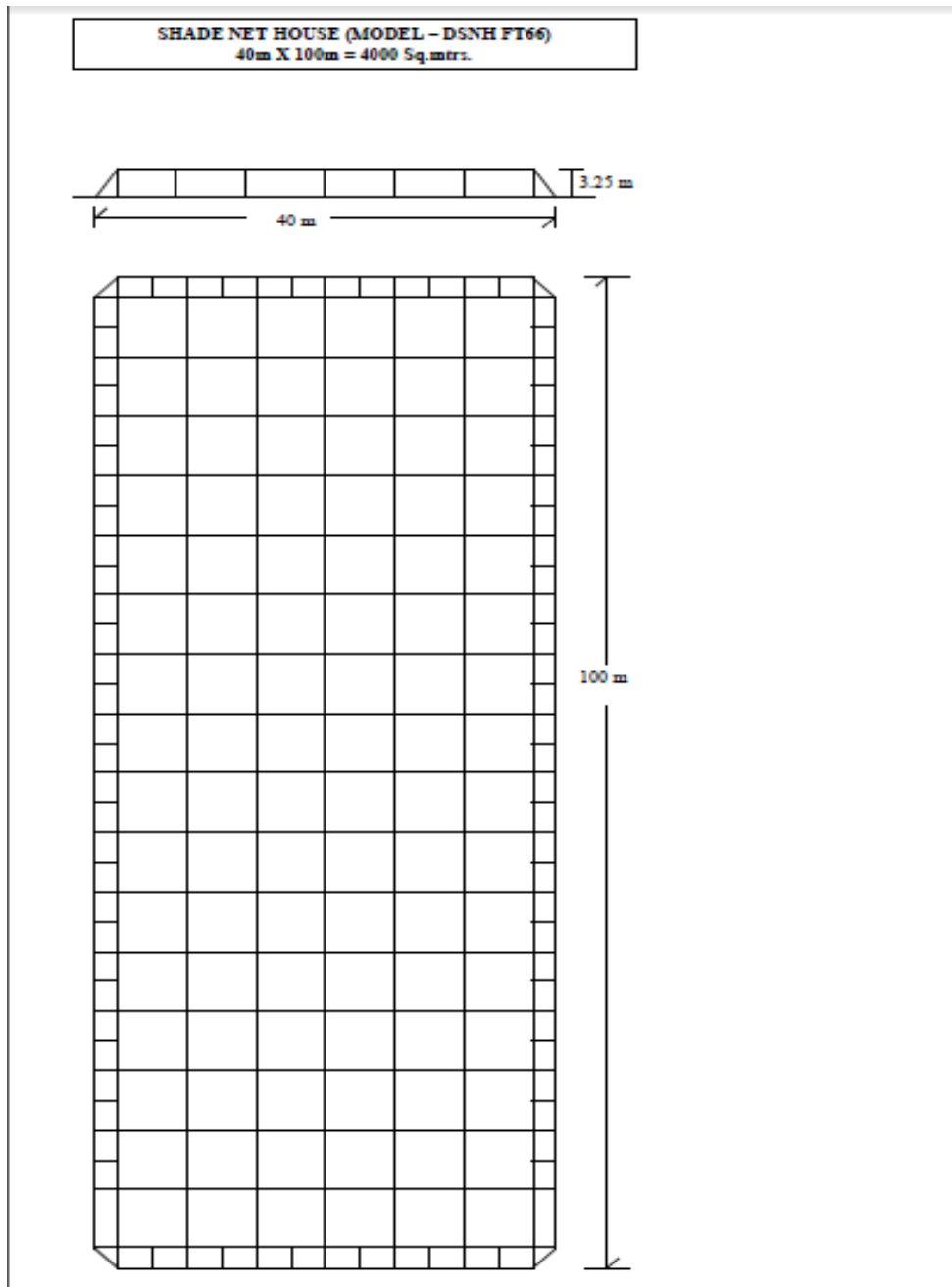
Design no. 6.4 Shadenet house (FTSNH 3.25 m)

40m x 76 m = 3040 sq.mtrs.

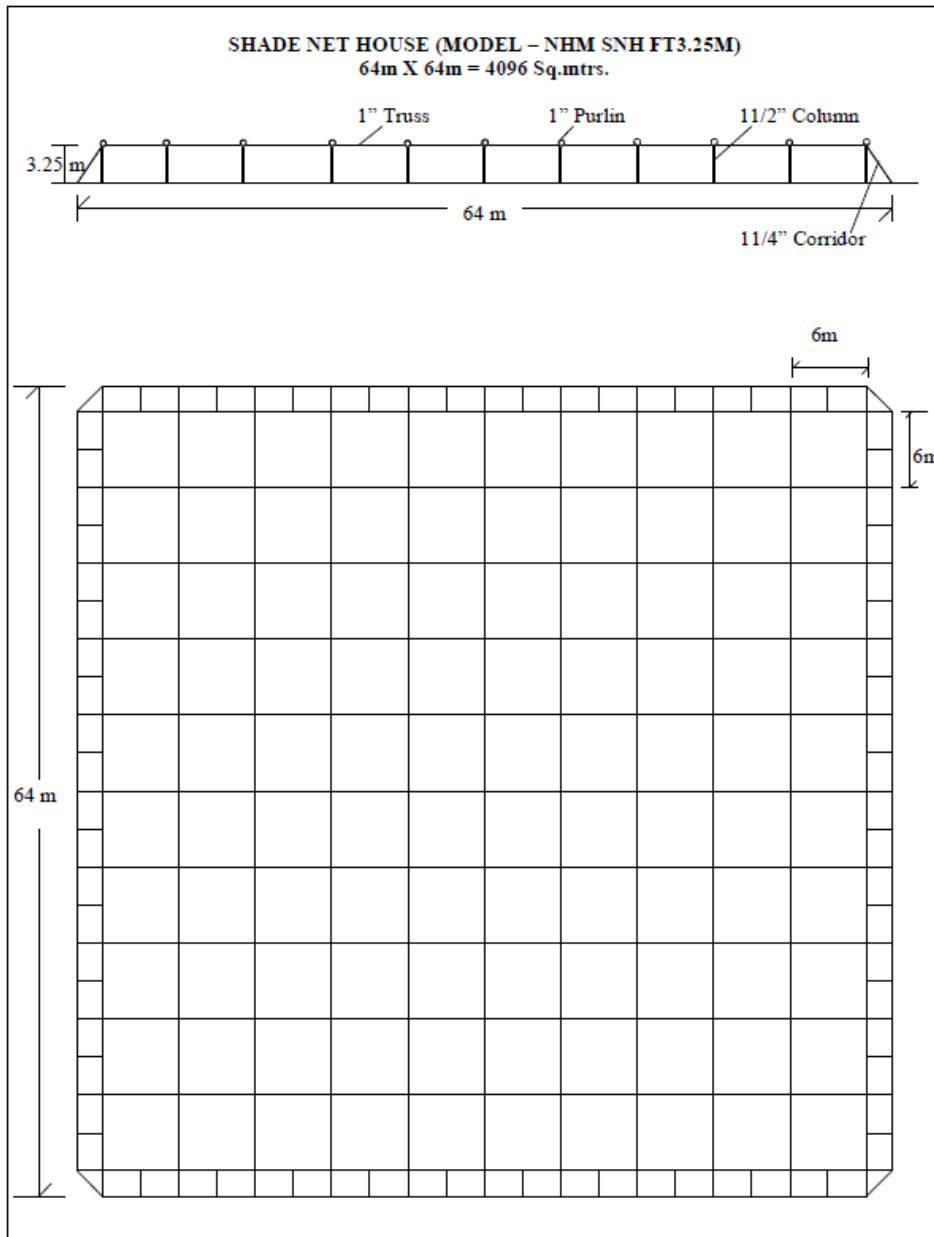
Design no. 6.5 Shadenet house (FTSNH 3.25 m)

40m x 100 m = 4000 sq.mtrs

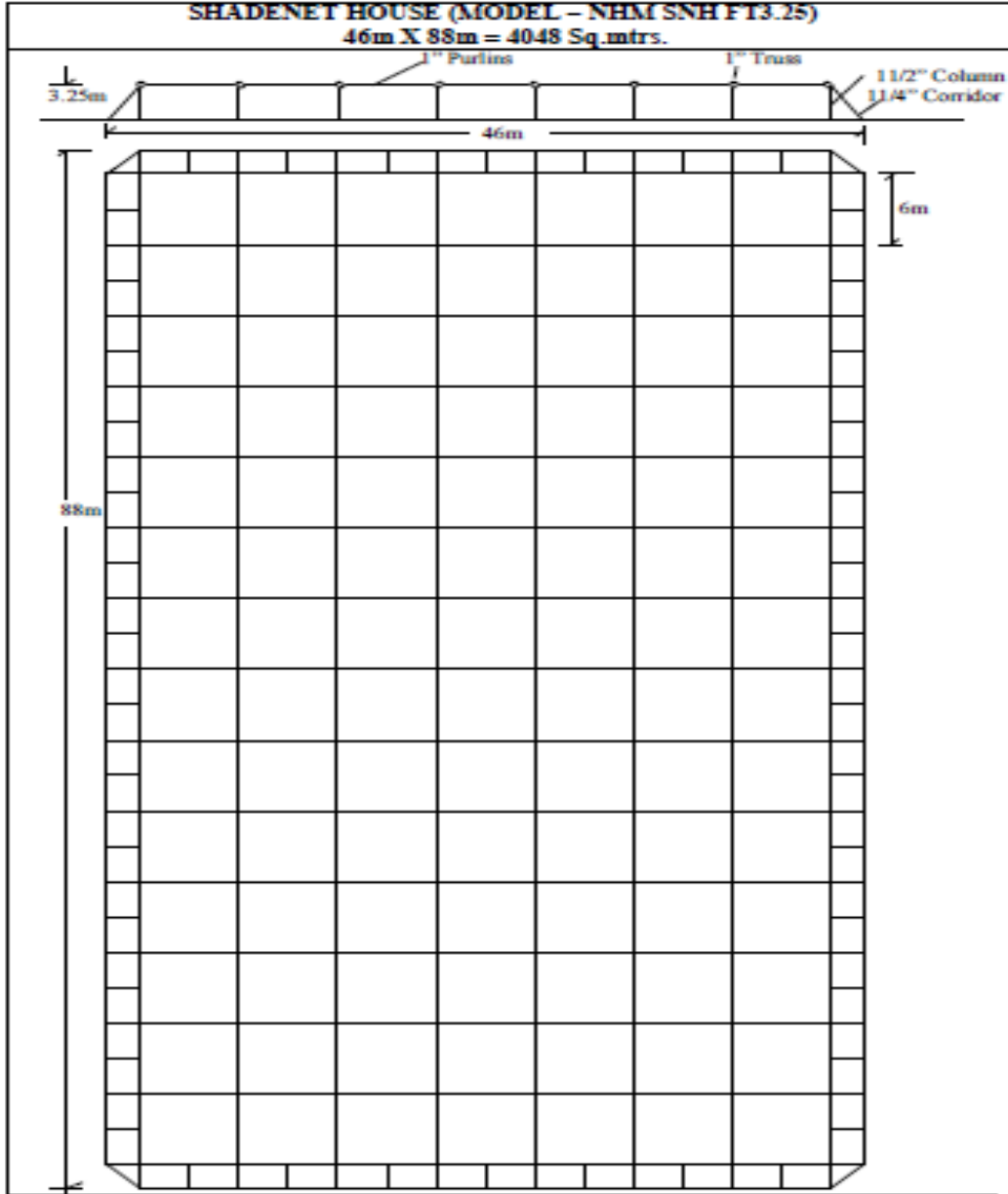
Design no. 6.6 Shadenet house (Ftsnh 3.25 m)

64m x 64 m = 4096 sq.mtrs.

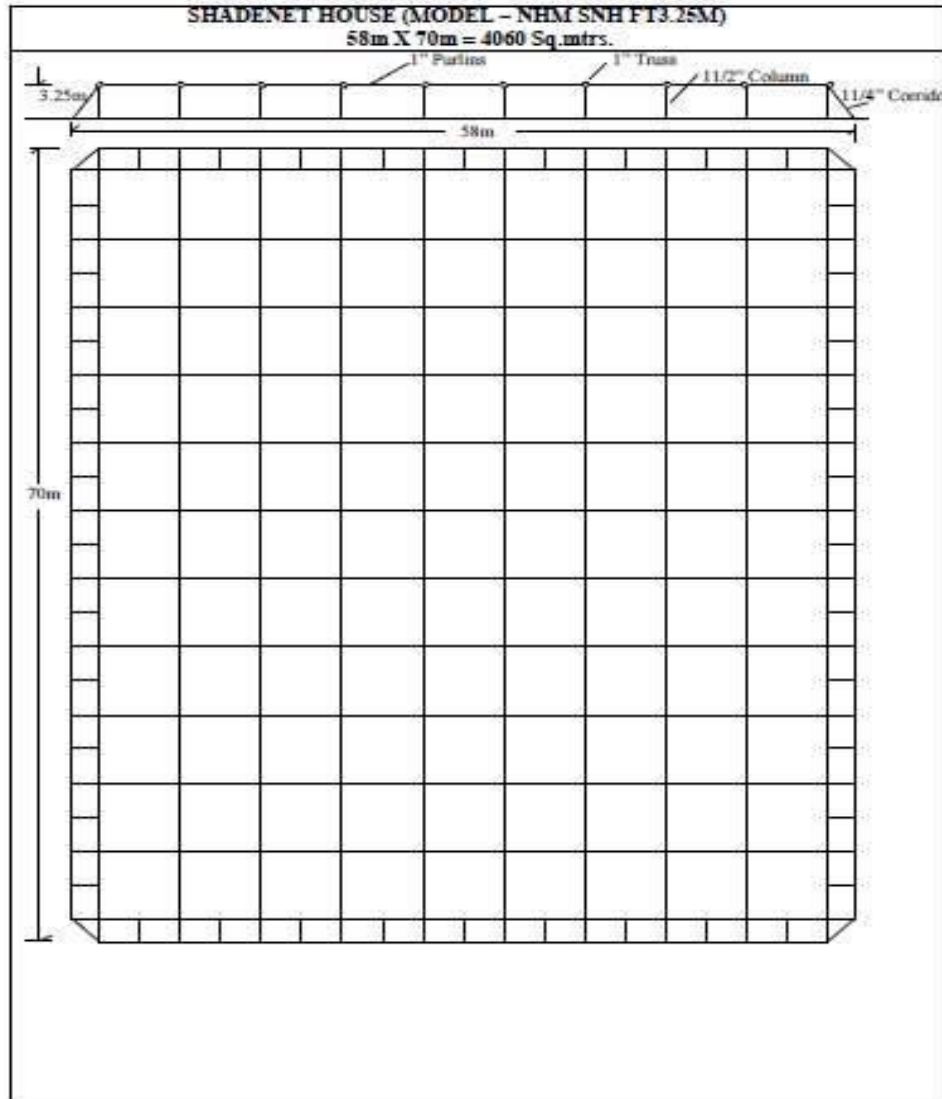
Design no. 6.7 Shadenet house (FTSNH 3.25 m)

46 m x 88 m = 4048 sq.mtrs.

Design no. 6.8 Shadenet house (FTSNH 3.25 m)

58 m x 70 m = 4060 sq.mtrs.

हरितगृह/शेडनेटगृह उभारणी मार्गदर्शक सूचनेतील निकषांप्रमाणे केली असल्याबाबत सेवा पुरवठादाराने द्यावयाचे
प्रमाणपत्र

मी श्री./श्रीमती/मेसर्स. _____ मु.पो. _____ ता. _____ जि.
_____ भ्रमणध्वनी क्र. _____ हरितगृह/शेडनेटगृह उभारणीच्या कामासाठी सेवा पुरवठादार
आहे.

मी श्री./श्रीमती यांचे शेत सर्वे क्र. _____ मु.पो. _____ ता. _____ जि. _____ येथे
_____ चौ.मी. आकाराचे _____ मॉडेलचे हरितगृह/शेडनेटगृह उभारणीचे काम केलेले
आहे. उपरोक्त हरितगृह /शेडनेटगृह उभारणीकरीता वापरण्यात आलेले साहित्य योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनेतील
तांत्रिक निकषांप्रमाणे असून सदरचे काम मी शासनाचे मार्गदर्शक सूचनेतील आराखडयानुसार (डिझाईननुसार) केले
आहे.

स्वाक्षरी

नाव:-

फर्मचे नाव :-

फर्मचा शिक्का

जीएसटी क्रमांक

हरितगृह/शेडनेटगृह पर्यवेक्षीय तपासणी अहवाल

१.	तपासणी दिनांक	
२.	तपासणी अधिकारी	श्री/श्रीमती
३.	पदनाम	
४.	तपासणी वेळी उपस्थित इतर अधिकारी	१. श्री/श्रीमती पदनाम २. श्री/श्रीमती पदनाम
५.	लाभार्थ्याचे नाव	सर्वे नं वर्गवारी: _____ (अ.जा./अ.ज./सर्वसाधारण) मु.पो. ता. उपविभाग जि.
६.	बाब	हरितगृह/शेडनेटगृह मॉडेल (मार्गदर्शक सूचनेप्रमाणे)
७.	सेवा पुरवठादाराचे नाव व पत्ता	
८.	प्रकल्पाचा मोका तपासणी तपशील	१.१) लांबी मी. १.२) रुंदी..... मी. १.३) उंची मी. २. क्षेत्रफळ चौ. मी
६.	लाभार्थ्यास देण्यात आलेल्या अर्थसहाय्याची रक्कम रु.	
७.	उभारणी पश्चात अंतिम मोका तपासणीमध्ये अर्थसहाय्याची परिगणना बरोबर केलेली आहे काय?	होय/नाही
	नसल्यास तफावत रक्कम रु.	
८.	मार्गदर्शक सूचनेत उपरोक्त मॉडेलसाठी देण्यात आलेल्या आराखडयानुसार व तांत्रिक निकषानुसार उभारणी करण्यात आलेली आहे काय?	होय/नाही
९.	हरितगृह/शेडनेटगृहामध्ये घेण्यात आलेले / असलेले पिक	
१०.	हरितगृह/शेडनेटगृहाबाबत लाभार्थी शेतकऱ्याचे सर्वसाधारण अभिप्राय (आर्थिकदृष्ट्या किफायतशीरपणा, तंत्रज्ञान उपयुक्तता . . .)	
१२.	हरितगृह/शेडनेटगृहाच्या गुणवत्तेबाबत तपासणी अधिकाऱ्याचे अभिप्राय (सध्याचा वापर, शेतकऱ्याला असलेले तांत्रिक ज्ञान, प्रशिक्षणाची उपयुक्तता)	

(स्वाक्षरी)
तपासणी अधिकारी,
नाव श्री.
पदनाम

(स्वाक्षरी)
इतर अधिकारी
नाव श्री.
पदनाम.

(स्वाक्षरी)
लाभार्थ्याची /लाभार्थी प्रतिनिधीची
नाव श्री./श्रीमती.